İŞKUR

Sivas İlinde açık İşlerde aranan beceriler

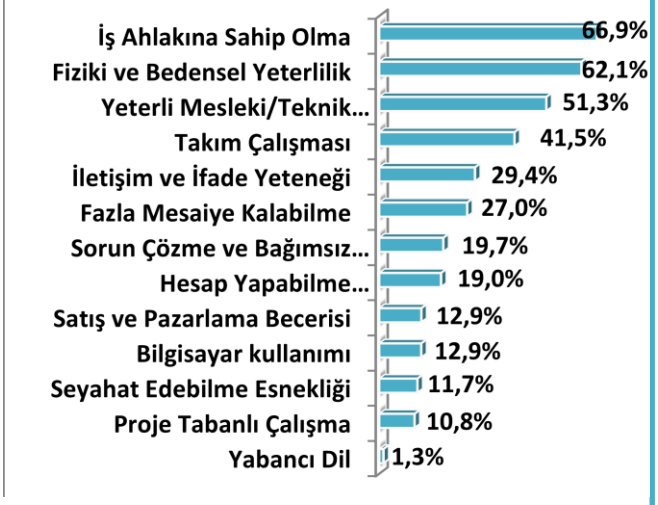

2014

SİVAS İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

İŞKUR
Türkiye İş Kurumu

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SİVAS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

Raporu Hazırlayan

Yusuf AKTAŞ-*İstatistikçi*

SUNUŞ

Her İl'de olduğu gibi ilimizde de istihdamın artırılması, işsizliğin azaltılması işgücünün arz ve talep doğrultusunda doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun bir şekilde çalışma politikalarının belirlenmesi amacıyla çalışabilir insan unsurunun iyi analiz edilerek nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

Artan nüfuslar birlikte işgücü piyasası da çok hızlı değişmekte ve iş piyasasının ihtiyaç duyduğu her türlü faaliyet ve işgücü bu hızlı değişimden etkilenmektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte birçok sorunda giderek artmakta, bu sorunların çözümlenememesi çalışanlar ve işverenler arasında olumsuzluklara neden olmaktadır.

Bu sorunların çözümlenmesi aşamasında işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için Çalışma ve İş Kurumu Sivas İl Müdürlüğünce araştırma yapılmıştır. Hazırlanan bu raporda günümüzde ve gelecekte işverenlerin hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duydukları, eleman temininde güçlük çektikleri meslekler, eleman bulmakta zorlanma nedenleri, işe yerleştirme verileri, kurs ve kursiyer verileri, işsizlik ödeneğinden yararlananların sayısı gibi vb. birçok bilgi grafiklerle desteklenerek hizmete sunulmuştur.

Ayrıca TR72 bölgesinde bulunan(Sivas, Kayseri ve Yozgat) illeri arasındaki orantılarda gösterilerek birçok alanda karşılaştırma yapılmıştır.

Yapılan bu çalışmanın kamu ve özel sektör kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgililer için işgücü piyasası, mesleki eğitim ve istihdam alanında yararlanılması gereken bir kaynak olması temennisiyle emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Âlim BARUT

Sivas Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir.

Bu noktadan hareketle Çalışma ve İş Kurumu Sivas İl Müdürlüğümüzce İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2014 yılı Mayıs-Haziran aylarında, İlimizde 1026 işyeri tespit edilmiş ve 984 işyerine ulaşılmıştır.

İl düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir. Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2014 yılı "Sivas İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır.

Bu vesileyle Sivas İşgücü Araştırması Raporu çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Nurettin KÖKSAL

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i

ÖNSÖZ ii

İÇİNDEKİLER iii

TABLOLAR LİSTESİ iv

GRAFİKLER LİSTESİ vi

KISALTMALAR vii

YÖNETİCİ ÖZETİ 1

GİRİŞ 8

BİRİNCİ BÖLÜM (İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ) 9

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 9

İŞKUR İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 11

İKİNCİ BÖLÜM (İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI) 28

AMAÇ VE YÖNTEM 28

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 30

AÇIK İŞLER 38

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 50

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 56

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 57

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 58

SONUÇ 61

KAYNAKÇA 69

EKLER 70

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 70

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 75

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 76

Ek 4- Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 83

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 TR72(Sivas, Kayseri, Yozgat) Bölgesi Genel İşgücü Göstergeleri, 2005-2013 % 9

Tablo 2 Sivas İli İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı, İşsizlik Oranı, 2008-2013 % 10

Tablo 3 Cinsiyete Göre İŞKUR'a kayıtlı işsizler, 2008-2013..... 11

Tablo 4 İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Ve Kayıtlı İşsizlerin Sosyal Duruma Göre Dağılımı, 2014 12

Tablo 5 İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Ve Kayıtlı İşsizlerin Yaş Duruma Göre Dağılımı, 2014..... 12

Tablo 6 İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü ve İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2014 13

Tablo 7 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Meslek Grupları Ve Öğrenim Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 14

Tablo 8 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2013, 2014 %..... 16

Tablo 9 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Dağılımı, 2008-2014 16

Tablo 10 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2013-2014 %..... 20

Tablo 11 İŞKUR Tarafından Yapılan İşe Yerleştirmeler, 2008-2014..... 21

Tablo 12 İŞKUR Tarafından Yapılan İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2013-2014 % 23

Tablo 13 İŞKUR Tarafından Yapılan İşgücü Yetiştirme Programları, 2008-2014 24

Tablo 14 İşsizlik Sigortasına Yapılan Başvurular ve Hak Edenlerin Dağılımı, 2008-2014..... 25

Tablo 15 İşsizlik Sigortasından Faydalananların Sektör ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2013 26

Tablo 16 İŞKUR'a İşsizlik Maaşı Almak İçin Başvuranların ve Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 %..... 27

Tablo 17 İşyerlerinin Sektör ve Çalışan Gruplarına Göre Dağılımı, 2014..... 30

Tablo 18 Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014..... 33

Tablo 19 Çalışanların Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014..... 35

Tablo 20 Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 %..... 35

Tablo 21 İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %..... 37

Tablo 22 Açık İş Veren İşyerlerinin Sektörlere Göre Açık İş Verme Oranı, 2014 % 38

Tablo 23 Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşlerin Dağılımı, 2014 %..... 39

Tablo 24 Yaş Gruplarına Göre Açık İş Veren İşverenlerin Dağılımı, 2014 % 40

Tablo 25 Yaş Gruplarına Göre Açık İş Oranı, 2014 % 41

Tablo 26 Sektör ve Yaş Gruplarına Göre Açık İşe Sahip İşyerlerinin Dağılımı, 2014 % 41

Tablo 27 Meslek Gruplarına Göre Açık iş ve Açık İş Oranlarının Dağılımı, 2014 % 42

Tablo 28 Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 % 43

Tablo 29 Açık İşlerin Beceri ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 % 45

Tablo 30 Açık İşlerin Beceri Düzeyi ve Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 % 47

Tablo 31 Açık İşlerin İş Arama Kanalları ve Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 % 48

Tablo 32 Açık İşlerin İş Arama Kanalları ve Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 % 49

Tablo 33 Cinsiyete Göre Açık İş Oranı, 2014 % 49

Tablo 34 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin(TGÇM) Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %.. 51

Tablo 35 Temininde Güçlük Çeken İşyerlerinin(TGÇM) Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 % 51

Tablo 36 Temininde Güçlük Çeken İşyerlerinin(TGÇM) Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 % 52

Tablo 37 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı,2013, 2014 % 53

Tablo 38 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Karşılanma Oranları, 2014 % 54

Tablo 39 TGÇM'in Temininde Güçlük Çekilme Nedenine Göre Dağılımı, 2014 % 55

Tablo 40 Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı, 30 Haziran 2015 % 56

Tablo 41 Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı, 30 Haziran 2015 % 57

Tablo 42 Mesleklere Göre Net Sayısal Artış Oranı, 30 Haziran 2015 % 58

Tablo 43 Mesleklere Göre Net Sayısal Azalış Oranı, 30 Haziran 2015 % 59

Tablo 44 Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Or. 30 Haziran 2015 % . 60

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1 Sivas İli İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı, İşsizlik Oranı, 2008-2013 % 10

Grafik 2 İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %..... 12

Grafik 3 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı, 2014 % 14

Grafik 4 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %..... 15

Grafik 5 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %..... 18

Grafik 6 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %..... 19

Grafik 7 İŞKUR Tarafından Yapılan İşe Yerleştirmelerin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 % 21

Grafik 8 İŞKUR'dan İşsizlik Maaşı Hak Edenlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı, 2013, %..... 25

Grafik 9 Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 % 31

Grafik 10 Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları, 2014..... 32

Grafik 11 Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 % 32

Grafik 12 Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 % 34

Grafik 13 İşyeri Özellikleri Oranı, 2014 % 36

Grafik 14 Açık İşlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 %..... 43

Grafik 15 Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 %..... 44

Grafik 16 Açık İşlerin Beceri Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 % 45

Grafik 17 Açık İşlerin Beceri Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014 % 46

Grafik 18 Açık İşlerin İş Arama Kanallarına Göre Dağılımı, 2013, 2014 % 48

Grafik 19 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin(TGÇM) Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %..... 50

Grafik 20 TGÇM'in, Temininde Güçlük Çekilme Nedenine Göre Dağılımı, 2014 %..... 54

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İBF: İşyeri Bilgi Formu

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TGÇM: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye genelinde ve Sivas özelinde, işsizlik sorunu ve istihdam edememe problemi çözülmesi gereken önemli bir konu olarak sürekli gündemde yer almaktadır. Bu derece önemli bir sorunun çözüm noktasında atılacak her adım değer kabul edilmektedir. Bu noktadan hareketle Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü İşgücü Piyasası Analizi il işgücü piyasasını arz ve talep odaklı resmetmektedir. Başka bir deyişle ildeki işsizliği artıran ve istihdamın artmasına engel olan sebeplerin nitel ve nicel veriler ile ortaya koymaktadır.

Genel İşgücü Göstergeleri

TÜİK hane halkı işgücü anketlerine göre 2005 yılından 2013 yılına kadar olan sürede TR72(Sivas, Kayseri, Yozgat) bölgesindeki kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus, %4,5 artarak 1.663.000 kişi seviyesine, işgücü %26,1 artarak 844.000 kişi seviyesine, istihdam edilenler %28,4 artarak 762.000 kişi seviyesine ve işsiz sayısı ise %6,5 artarak 81 bin kişi seviyesine ulaşmıştır.2008-2013 yılları TÜİK il düzeyinde işgücü göstergelerine göre Sivas ilinde işgücüne katılma oranı %22,7 ve istihdam oranı %19,0 artarken, işsizlik oranı ise %6,5 azalmıştır.

İşkur İşgücü Göstergeleri

İŞKUR 2014 yılı Ocak-Ağustos dönemi verilerine göre ildeki kayıtlı işgücü 41.974 kişi, kayıtlı işsiz ise 21.054 kişidir. Bu durum İŞKUR aracılığıyla daha iyi şartlarda iş arayanların sayısının 20.920 olduğunu göstermektedir.

İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler

Sivas ilinde 2008-2014 dönemleri içerisinde İŞKUR kayıtlı işsiz sayısı %103,4 artmıştır. Bu artış erkeklerde %59,2 ile kadınlarda ise %277,4 ile gerçekleşmiştir. Oransal olarak İŞKUR kayıtlı işsiz sayısını en fazla artıran kadınlardır. İŞKUR 2014 yılı Ocak-Ağustos Dönemi verilerine göre ildeki İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %96'sı normal iş arayanlar, %3,4'ü engelli iş arayanlar, %0,6 ise eski hükümlü iş arayanlardan oluşmaktadır.

İŞKUR 2014 yılı Ocak-Ağustos dönemi verilerine göre İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %23'ü 20-24 yaş grubunda yer almaktadır. Bu yaş grubunu %22,8 ile 25-29 yaş gurubu %16,4 ile 30-34 yaş grubu takip etmektedir.

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %42,7'si ilköğretim mezunlarından, %31,8'i ise lise ve dengi mezunlarından, %22'si ise yükseköğretim mezunlarından oluşmaktadır. Hem erkeklerde hem de kadınlarda ilköğretim sonrası öğrenim düzeyi arttıkça İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %33,4'ü Nitelik Gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Nitelik gerektirmeyen meslekleri, %17,5 ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar ve 12,8 ile Hizmet ve Satış Elemanları takip etmektedir.

İŞKUR'a kayıtlı işsizlere ait mesleklere bakıldığında, meslek gruplarında meydana gelen oransal ağırlığa eşdeğer meslekler yer almaktadır. Kayıtlı işsizlerin %20,3'ü Beden İşçisi(Genel) mesleğinde, %7'si Büro Memuru(Genel) mesleğinde, %3,2'si ise Temizlik Görevlisi mesleğinde yer almaktadır.

İŞKUR Açık İşler

2008-2014 Yıllarında İŞKUR aracılığıyla doldurulmaya çalışılan açık iş sayısında olağanüstü artış gerçekleşmiştir. Bu yüksek artış oranlarının gerçekleşmesinde İŞKUR'un aktif işgücü politikası kapsamında uyguladığı TYP, Meslek edindirme kursları, staj programları etkendir.

2014 Ocak-Ağustos aylarında İŞKUR tarafından yayınlanan açık işlerin %39,2'si imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektörünü %12,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, %9,5'ini ise Diğer Hizmet faaliyetleri sektörü takip etmekledir.

İŞKUR İşe Yerleştirmeler

2008-2014 yılları içerisinde İŞKUR işe yerleştirme oranları %539 artış göstermiştir. 2014 Ocak-Ağustos dönemi verilerine göre İŞKUR tarafından yapılan işe yerleştirmelerin %91,7'si özel sektör işyerlerine, kalanı ise kamu sektörü işyerlerine yapılmıştır.

2014 Ocak-Ağustos döneminde yapılan işe yerleştirmelerin %34,8'i imalat sektöründe yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle İŞKUR tarafından yapılan her 3 işe yerleştirmenin 1'i imalat sektöründe yer alan firmalara yapılmaktadır. İşe yerleştirmelerde imalat sektörünü %15,9 ile idari ve Destek Hizmet faaliyetleri ve %10,1 ile Diğer Hizmet faaliyetleri takip etmektedir.

2014 yılında yapılan işe yerleştirmelerin %32'si Beden İşçisi(Genel) mesleğinde gerçekleştirilmiştir. Birbirine yakın meslekler olan Çağrı Merkezi Görevlisi ve Müşteri Temsilcisi mesleklerindeki toplam 240 işe yerleştirme sayısı, 2014 yılı işe yerleştirmelerinin %13,4'üne tekabül etmektedir. Yine Makineci(Dikiş) ve Dikiş Makinesi Operatörü mesleklerinde gerçekleştirilen toplam 208 işe yerleştirme, 2014 yılı işe yerleştirmelerinin %11,6'sına tekabül etmektedir. Bu durum 2014 yılında İŞKUR tarafından yapılan her yüz işe yerleştirmenin yarısının bu mesleklerde olduğunu göstermektedir.

İŞKUR İşgücü Yetiştirme Programları

2008-2014 yılları arasında İŞKUR işgücü yetiştirme Kurslarında %437'lik artış gerçekleşmiştir.

İstihdam garantili kurslar 2008-2011 döneminde artış periyoduna girmiş, ancak 2012 yılı sonrası tekrar düşüşe geçmiştir. Bu trende istihdam garantisiz kurslarda da etkisini göstermiştir. 2011 yılı itibariyle başlayan UMEM projeleri kapsamında kursa katılan ve sonrasında işbaşı eğitim programına katılan kursiyer sayısı 2013 yılına kadar artış göstermiş, ancak 2014 yılı ile tekrar düşüşe geçmiştir. 2010 yılı ile uygulamaya konulan işbaşı eğitim programı 2013 yılına kadar artış göstermiş ancak 2014 yılında bu başarı yakalanamamıştır. 2011 yılı ile uygulamaya konulan Girişimcilik programı uygulaması yıllar itibariyle artış gösterilerek uygulamaya devam edilmiştir.

İŞKUR İşsizlik Sigortası Hizmetleri

2008-2014 döneminde İşsizlik sigortasına başvuranların sayısında %81,4'lük artış gerçekleşmiştir. Aynı dönem için işsizlik sigortasına başvurarak işsizlik maaşını hak edenlerin sayısında ise %26,4'lük bir artış gerçekleşmiştir. 2010 yılı sonrasında işsizlik sigortasına yapılan başvurular arttıkça, hak edenlerin oranı düşmektedir.

İşsizlik sigortasından 2013 yılı içerisinde yararlanan 2667 kişinin %24'ünün İnşaat sektöründe %18'inin İmalat sektöründe %15'inin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe, %11'ininde Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe çalışırken işsiz kaldığı görülmektedir.

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde İŞKUR'a işsizlik maaşı için başvuran işsizlerin %60,6'sı işsizlik maaşını almayı hak etmişlerdir. İşsizlik maaşına başvuranların %15,9'u Beden İşçisi(Genel) mesleğine, %7,9'u Temizlik Görevlisi mesleğine, %3,6'sı Büro Memuru(Genel) mesleğine sahiptirler. İşsizlik maaşına başvurular toplam 488 farklı mesleğe sahip işsizlerden oluşmaktadır.

İşgücü Piyasasi Talep Araştırması Sonuçlari

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

İşyerleri Ve Mevcut İstihdam

2014 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırması(İPTA) ildeki 10 ve üzeri istihdamlı işyerlerine yapılmış olmasına rağmen, bir takım sebeplerle 10'un altında işçi çalıştıran firmalarında işyeri çerçevesinde yer alması nedeniyle bu işyerlerine de işyeri bilgi formu uygulanmıştır. Bu çerçevede araştırmada yer alan 1026 işyerinin %71,6'sı 10 ve üzeri istihdamlı iken kalanı 10'un altında işçi çalıştırmaktadır. 10-49 arası işçi çalıştıran işyerlerine uygulanan işyeri bilgi formu oranı %60,3'tür.

Araştırmada değerlendirilen işyerlerindeki en yüksek payı %26,6 ile Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan işyerleri almaktadır. Bu sektörü %25 ile inşaat ve %16,1 ile imalat sektörü takip etmektedir.

Araştırmada yer alan işyerlerinde toplam 34.448 çalışan tespit edilmiştir. İmalat sektörü araştırma kapsamında tespit edilen çalışanların %22,2'sine bünyesinde bulundurarak birinci

sıraya yerleşmiştir. İmalat sektörünü çalışan bazında %19,1 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü, %18,1 ile İdari ve Destek hizmetler sektörü takip etmektedir. İnşaat sektöründe çalışan sayıları tespit edilen toplam çalışanların %14,6'sını oluşturmaktadır.

Araştırmada yer alan işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 34'tür. Sektör bazında en yüksek ortalama çalışan sayısı Elektrik, gaz, buhar üretimde faaliyet gösteren işyerlerine aittir.

Araştırmada yer alan işyerlerinin %29,9'u 5-9 yaş grubuna sahip işyerlerinden, %23,9'u 0-4 yaş grubuna sahip işyerlerinden, %15-9'u ise 10-14 yaş grubuna sahip işyerlerinden oluşmaktadır.

İl ekonomisine son 10 yıllık süreçte en çok %30,5 ile inşaat sektöründe, %20,9 ile toptan ve perakende ticaret sektörü ve %13,6 ile imalat sektöründe işyeri açılmıştır. Maden bölgesi olarak bilinen Sivas il piyasasında madencilik ve taş ocakçılık sektöründe son 10 yıllık süreçte açılan maden işyeri sayısı giderek artarken toplam açılan işyeri içerisinde oranı düşüktür.

Araştırmada değerlendirilen işyerlerinde çalışanların %83,6'sı erkek, %16,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin %22'si imalat sektöründe, %18,6'sı toptan ve perakende ticaret sektöründe, %16,9'ı inşaat sektöründe, %16,8'i ise idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe çalışmaktadır. Kadınların %24,7'si idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe, %23,1'i imalat sektöründe, %21,7'si toptan ve perakende ticaret sektöründe, %9,4'ü ise insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalışmaktadır.

Araştırmada yer alan işyerlerinde çalışanların %6,6'sının Temizlik görevlisi, %2,8'nin Çağrı merkezi görevlisi, %2,5'nin Beden İşçisi(Genel) mesleğinde çalıştığı görülmektedir. Erkeklerde hâkim meslek Temizlik görevlisi ve Beden işçisi(Genel) iken bu durum kadınlarda Çağrı Merkezi görevlisi ve temizlik görevlisi meslekleridir.

Araştırmada yer alan işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı %42,5'dur. Diğer bir ifadeyle yaklaşık olarak Sivas ilindeki her 2 işyerinden biri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Açık İşler

Araştırma kapsamında değerlendirilen işyerlerinin %22'sinin açık iş verdiği tespit edilmiştir. Bu durum her beş işyerinden birisinin açık iş verdiğini göstermektedir. Açık işlerin %35,1'i Toptan ve perakende ticaret sektöründe, %27'si İmalat sektöründe, %12,4'ü ise İnşaat sektöründe yer alan işyerlerinde yer almaktadır. Bu üç sektördeki açık iş veren işverenlerin toplamı tüm açık işe sahip işyerlerinin %74,5'ine denk gelmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre toplam 876 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İl geneli açık iş oranı ise %2,5'tir. Başka bir ifadeyle il geneli her 100 açık işin 97'si dolu, 3'ü ise doldurulmayı beklemektedir. Bu oran %2,7 olan Türkiye ortalamasına yakın değerdedir.

Araştırmada tespit edilen açık işlerin %35,3'ü İmalat sektöründe, %30,9'u Toptan ve perakende ticaret sektöründe, %12,1'i inşaat sektöründe, %8,4'ü Konaklama ve yiyecek hizmetleri sektöründe yer almaktadır.

Açık iş oranı en yüksek sektör %5,6 ile Konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörüdür. Bu sektörü %3,9 İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörü, %3,4 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri izlemektedir.

Araştırma kapsamında tespit edilen açık iş veren işyerlerinin %28,1'i 5-9 yaş grubundaki, %19,2'si 0-4 yaş gurundaki, %18,2 yaş grubunda yer almaktadır.

Araştırma kapsamında açık işlerin %25,5'i 5-9 yaş grubundaki işyerlerinde, %19,3'ü 0-4 yaş grubu işyerlerinde, %17,6'sı ise 15-19 yaş grubundaki işyerlerinde yer almaktadır

Araştırma kapsamında tespit edilen açık işlerin %23,8'i Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar, %21'i Hizmet ve Satış Elemanları, %19,3'ü Nitelik gerektirmeyen meslekler, %18,4'ü Tesis ve Makine Operatörleri ve montajcılar meslek grubunda yer almaktadır. Bu dört meslek grubundaki açık iş %92,5'tir.

Araştırma kapsamında tespit edilen toplam 876 açık iş 144 farklı meslekte dağılmıştır. Tespit edilen açık işlerin %6,6'sı Makineci(Dikiş), %6,3'ü Mermer işçisi, %6,1'i Beden İşçisi(Genel) mesleğinde yer almaktadır.

Araştırma kapsamında tespit edilen açık işler için yüzde 51,9 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. İşverenlerin mevcut açık işlerini doldurmak için tercih ettiği eğitim düzeyi %24 ile Lise altı'dır. Bu öğrenim düzeyini %15 ile lise öğrenim düzeyi takip etmektedir. Yüksekokul mezunlarının payı toplam %8,6'dır. Meslek lisesi ve çıraklık eğitim öğrenim düzeyleri oranları oldukça düşüktür.

İşverenler açık işleri için aradığı elemanlardan ilk olarak iş ahlakına sahip olmasını beklemektedir. Diğer bir ifadeyle her 100 açık işin 67'sinde işçide iş ahlakı aranmaktadır. İş ahlakını %62,1 ile fiziki ve bedensel yeterlilik, %51,3 ile yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe, %41,5'için ise takım çalışması aranmaktadır. Bu durum ilimizdeki işverenlerin ahlaklı, bedenin yeterli, mesleki bilgiye sahip ve takım çalışmasına yatkın elemanlar aradığını göstermektedir.

Açık işlerde birinci sırada yer alan makineci mesleğinde fiziki ve bedensel yeterlilik, iş ahlakına sahip olma, mesleki bilgi ve tecrübe, ikinci sırada yer alan mermer işçisi mesleğinde fiziki ve bedensel yeterlilik yine ağırlık göstermektedir. Beden işçisi genel mesleğinde makineci ve mermer işçisinde aranan beceriler benzerlikler göstermektedir.

İşverenler açık işlerin %74'ünü İŞKUR aracılığyla, %56,1'ini akraba-eş dost aracılığıyla, %8,1'ini ise internet –sosyal medya aracılığyla sağlamaktadır. 2014 yılında 2013 yılına göre İŞKUR aracılığyla eleman arama oranları artmıştır. Bu durum İŞKUR'un işgücü piyasasındaki etkinliğinin artttığının göstergesidir. İŞKUR aracılığıyla eleman arayan işyerlerinin %38,2'si

imalat sektöründe, %34,3'ü Toptan ve perakende ticaret sektöründe, %9,3'ü inşaat sektöründe yer almaktadır.

Makineci(Dikiş), Mermer İşçisi mesleğindeki açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla doldurulmaya çalışılmaktadır. Beden İşçisi(Genel) ve Garson(Servis Elemanı) mesleğindeki açık işlerde İŞKUR'un ağırlığı biraz azalsa da yine diğer iş arama kanallarına göre üstünlüğü devam etmektedir.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade etmektedir.

Araştırma kapsamında temininde güçlük çekilen mesleklerde 1.324 kişilik eleman ihtiyacı tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin %29'u imalat sektöründe, %22'si toptan ve perakende ticaret sektöründe, %18'i inşaat sektöründe, %7,6'sı ise konaklama ve yiyecek hizmetleri sektöründe, %4,7'si madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yer almaktadır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin toplam çalışanların içindeki oranı %3,8'dir. Diğer bir ifadeyle ildeki her 100 çalışana karşılık 4 kişilik temininde güçlük çekilen eleman vardır. En fazla eleman temininde güçlük çekilme oranı %28,9 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda, %22,1'i tesis ve makine operatörlerinde, %16'sı ise hizmet ve satış elemanları meslek grubunda yer almaktadır.

Araştırmada yer alan ve eleman temininde güçlük çekilen işyerlerinin %28,8 toptan ve perakende ticaret sektöründe yer almaktadır. Bu sektörü %22,8 ile imalat sektöründe yer alan işyerleri, %18,5'i inşaat sektöründe yer alan işyerleri takip etmektedir.

İşverenlerce temininde güçlük çekilen toplam 1324 istihdam edilebilir işin %27,4'ü işverenlerce karşılanmıştır. Diğer bir ifadeyle temininde güçlük çekilenlerin %76,6'sı karşılanmamıştır. Bu durum temininde güçlük çekilen her 100 işin 1'inin zorluk çekilerek karşılandığı 3'ünün ise zorluk çekilmesine rağmen yine de karşılanamadığını ortaya koymaktadır. Meslek grupları içerisinde temininde güçlük çekilen mesleklerin en fazla karşılanma oranı %6,9 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, %4,9 ile hizmet ve satış elemanları ve %4,4 ile tesis ve makine operatörleri meslek grubunda gerçekleştiği gözlemlenmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin başını %6,8 Makineci(Dikiş) mesleği çekmektedir. Bu mesleği %4,8 ile mermer işçisi, %3,7 ile garson(servis elemanı) takip etmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin, teminin de güçlük çekilme nedenlerinin başında %73,4 ile Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bu nedeni %58,2 ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması takip etmektedir. Bu meslekte iş başvurusu yapılmaması ise %38,9'dur.

Gelecek Dönem İstihdam Eğilimleri

Araştırma sonuçlarına göre 30 Haziran 2015 tarihi sonu itibariyle 1 yıllık sürede istihdamın yönü %6,9'luk bir oranla pozitiftir. Bu durum 2015 yılı haziran ayı itibariyle ildeki istihdamın %6,9 oranında artacağını göstermektedir. Artış gösterecek sektörlerin başında 639 kişilik bir artış göstermesi beklenen inşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörü 567 kişilik artış göstermesi beklenen imalat sektörü ve 377 kişilik artış göstermesi beklenen toptan ve perakende ticaret sektörü ve 320 kişilik artış ile idari ve destek hizmet faaliyetleri takip etmektedir.

Meslek gruplarına göre 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle net istihdam değişim oranı en yüksek değişim %10,3 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda pozitif yönlü olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu meslek grubundaki net istihdam artışını %9,4 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda, %5,2 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubundaki net istihdam artışları takip etmektedir.

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

2015 Haziran ayı sonu itibariyle 247 farklı meslekte toplam 2893 net sayısal artış beklenmektedir. En fazla net sayısal artışı %5,6 ile Beden İşçisi(inşaat) mesleğinde olması beklenmektedir. Makineci(Dikiş) mesleği %5,5 ile ikinci yüksek net sayısal artış oranına sahiptir. Bu mesleği %5,2 ile temizlik görevlisi yine %5,2 ile çağrı merkezi görevlisi takip etmektedir.

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

2015 Haziran ayı sonu itibariyle 73 farklı meslekte toplam 1030 net sayısal azalış beklenmektedir. En fazla net sayısal azalış %29,1 ile Çağrı Merkezi Görevlisi mesleğinde olması beklenmektedir. İnşaat Kalıpçısı(Ahşap) mesleği %7,3 ile ikinci yüksek net sayısal artış oranına sahiptir. Bu mesleği %4,9 ile temizlik görevlisi yine %4,7 ile beden işçisi(inşaat) takip etmektedir.

Sonuç

İl düzeyinde kısıtlı işgücü arz verileri ve geniş işgücü talep verilerinin birlikte değerlendirilerek ortaya konulan bu rapora ait sonuç bölümündeki önerilerin hayata geçirilmesi ildeki istihdamın artırılması ve korunması, işsizliğin azaltılması noktasında önem kazanmaktadır. Ancak sonuç önerileri genel olarak ildeki işgücü yapısından kaynaklanan işsizliğin çözümü noktasında etkin olduğu unutulmamalıdır. Bununla beraber toplam talep yetersizliğinden kaynaklanan işsizliğin çözümü için ildeki istihdam oluşturulacak yatırımların artırılması önem arz etmektedir. Bu çıkarımı 2013 yılı il düzeyindeki işsizlik oranı ve açık iş oranı arasındaki yaklaşık 8 puanlık fark ortaya koymaktadır. Diğer bir ifadeyle ilimizde yaşanan işsizliğin çoğunluğu işgücü talebini oluşturan açık işlerin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda yapılması gereken katma değeri yüksek sanayi ve hizmetler sektöründeki özel kamu sektörü yatırımlarının artırılması, teşvik edici istihdam politikalarının üretilmesi olacaktır.

GİRİŞ

Sivas ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkarmak ve bu problemler kaynaklı oluşan işsizliğin azaltılmasına yardımcı olacak makro ve mikro düzeyde öngörülebilir istihdam politikaları oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde çalışma ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm olarak işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımına gidilmiştir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırması Raporu hazırlanmıştır. Bu Rapor iki bölüm ve bir sonuç olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsuru olan işgücü göstergeleri ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Sivas işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Sonuç, Sivas işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

TÜİK hane halkı işgücü anketlerine göre 2005 yılından 2013 yılına kadar olan sürede TR72(Sivas, Kayseri, Yozgat) bölgesindeki kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus, %4,5 artarak 1.663.000 kişi seviyesine, işgücü %26,1 artarak 844.000 kişi seviyesine, istihdam edilenler %28,4 artarak 762.000 kişi seviyesine ve işsiz sayısı ise %6,5 artarak 81 bin kişi seviyesine ulaşmıştır. Bununla beraber işgücüne dâhil olmayan nüfus ise %11,0 azalarak 819.000 kişi olmuştur. 2010 yılından itibaren düşen işsiz sayısı 2013 yılında bir önceki yıla göre %18,1 artış göstermiş, yine 2006 yılından itibaren artan istihdam edilenlerin sayısı 2013 yılında bir önceki yıla göre %2,5 azalmıştır. Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfusun %0,3 arttığı 2013 yılında meydana gelen işsiz sayısındaki artış ve istihdamdaki azalış, ilgili yılda işgücünün nüfus dışında farklı bir kanaldan olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Bölge işgücünü etkileyen bu kanal dünya ekonomik göstergeleri olabileceği gibi, ülke ekonomik göstergeleri de olabilir.

Tablo 1 TR72(Sivas, Kayseri, Yozgat) Bölgesi Genel İşgücü Göstergeleri, 2005-2013 %

	Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İssiz	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	Tarım dışı işsizlik oranı %	İstihdam oranı %	İşgücüne dâhil olmayan nüfus
2013	1,663	844	762	81	50,7	9,6	-	45,8	819
2012	1,657	852	782	69	51,4	8,2	-	47,2	805
2011	1,661	832	743	89	50,1	10,7	16,4	44,7	829
2010	1,655	731	631	100	44,2	13,7	18,2	38,1	924
2009	1,647	668	580	88	40,6	13,2	17	35,2	979
2008	1,624	645	572	73	39,7	11,4	15,1	35,2	979
2007	1,597	649	573	75	40,6	11,6	14,9	35,9	949
2006	1,595	617	546	71	38,7	11,5	14,2	34,2	978
2005	1,59	669	593	76	42,1	11,4	15,6	37,3	921

Kaynak: TÜİK

2008-2013 yılları TÜİK il düzeyinde işgücü göstergelerine göre Sivas ilinde işgücüne katılma oranı %22,7 ve istihdam oranı %19,0 artarken, işsizlik oranı ise %6,5 azalmıştır. İl İşgücüne katılma oranı en yüksek seviyesine 2012 yılında ulaşmıştır, ancak bu seviyesini koruyamayarak 2013 yılında %1,5'luk bir düşüş gerçekleştirmiştir. İl işgücüne katılma oranı en yüksek artış atılımını ise 2011 yılında gerçekleştirmiştir. 2009 yılında meydana gelen işgücüne katılma oranındaki düşüş küresel ekonomik krizin etkilerini üzerinde taşımaktadır. Bu veriler ışığında il işgücüne katılma oranının yıllar içerisinde farklı nedenlerden etkilenerek artış ve azalış şeklinde bir seyir izlediği, genel olarak ise arttığı gözlemlenmektedir. Burada dikkat edilecek husus ise nüfus artışı dışındaki faktörlerin il işgücüne katılma oranını %0-%1,5 bandında etkilediğidir. Bu çıkarımı 2009 ve 2013 yıllarındaki işgücüne katılma oranlarında meydana gelen düşüş desteklemektedir.

Tablo 2 Sivas İli İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı, İşsizlik Oranı, 2008-2013 %

	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	40,5	10,7	36,2
2009	39	13,2	33,9
2010	42,2	13,6	36,5
2011	48,8	9,9	44
2012	50,5	7,8	46,6
2013	49,7	10	44,7

Kaynak: TÜİK

İl istihdam oranı en yüksek seviyesine tıpkı işgücüne katılma oranın da olduğu gibi 2012 yılında ulaşmış ve bu seviyesini 2013 yılında devam ettirememiştir. Son 5 yıllık süreçte İstihdam oranı en düşük seviyesini yine dünya ekonomik krizinin hâkim olduğu ve ülkemizde de etkileri gözlendiği 2009 yılında ulaşmıştır. 2011 yılında il istihdam oranında en yüksek artış atılımı gerçekleşmiştir. İl istihdam oranı temelde kayıtlı ve kayıt dışı istihdam ve aktif çalışabilir nüfusta meydana gelen artış ve azalışlardan doğrudan etkilenmektedir. Bu durumda 2013 yılında çalışabilir nüfusta il bazında gözle görülebilir bir artış gerçekleşmediği için, il istihdam oranında 2013 yılında meydana gelen düşüş istihdam edilenler sayısında meydana gelen azalmalardan, diğer bir ifadeyle işten çıkışlarda meydana gelen artmalardan kaynakladığı öngörülebilir. Bu çıkarımı 2013 yılında işsizlik oranında meydana gelen %28,2'lik artış desteklemektedir.

Grafik 1 Sivas İli İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı, İşsizlik Oranı, 2008-2013 %

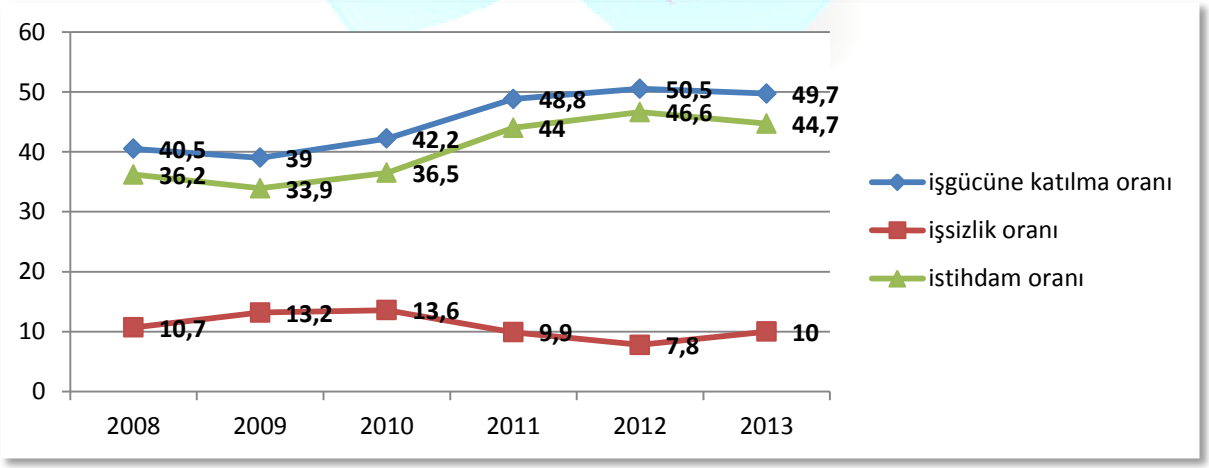

Kaynak: TÜİK

İl işsizlik oranı en düşük seviyesine 2012 yılında ulaşmıştır. Bu yılda ildeki istihdam edilenlerin sayısı artmış dolayısıyla işsiz sayısı azalmış ve işsizlik oranı da azalmıştır. 2008-2013 döneminde işsizlik oranında en yüksek düşüş 2011 yılında gerçekleşmiştir. 2009 yılında görülen ekonomik krizin etkisiyle işsiz oranında %23,3 artış gerçekleşmiştir. Ekonomik krizin etkileri artarak 2010 yılında daha fazla kendini hissettirmiş ve son 5 yıllık periyotta işsizlik oranına tavan yaptırmıştır. 2011 yılı ile tekrar düşüşe geçen işsizlik oranı 2013 yılında meydana gelen ülke içi nedenlerden dolayı tekrar yükselişe geçmiştir.

İŞKUR İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İŞKUR 2014 yılı Ocak-Ağustos dönemi verilerine göre ildeki kayıtlı işgücü 41.974 kişi, kayıtlı işsiz ise 21.054 kişidir. Bu durum İŞKUR aracılığıyla daha iyi şartlarda iş arayanların sayısının 20.920 olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle İŞKUR'a iş aramak için başvuran her 2 kişiden biri hali hazırda çalışan ve istihdamda yer alan kişilerdir. SGK verilerine göre sosyal güvenlik kapsamında aktif çalışan BAĞ-KUR ve SSK'lıların toplam sayısı 2014 yılı için 106.263 olduğu bilgisine göre, ildeki SSK'lı çalışan her 5 kişiden yaklaşık 1'i İŞKUR aracılığıyla daha iyi şartlarda iş aramaktadır. Bu doğrultuda İŞKUR İş ve Meslek Danışmanlığı hizmetleri önem arz etmektedir. Öncelikli olarak yapılması gereken aktif danışmanlık hizmeti ile İŞKUR aracılığıyla daha iyi şartlarda iş arayanların, istihdam da kalması hiç olmazsa istihdam da kalma sürelerinin uzatılması sağlanmalarıdır. Böylece işten çıkışlar azalacak veya işten çıkma süreleri uzayarak işsiz sayıları aynı seviyede tutulacaktır. Sürekli ve programlı bir şekil uygulanacak bu sistem ile İl işsizliğin çözümüne olumlu katkılar sunulacaktır.

İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler

Sivas ilinde 2008-2014 dönemleri içerisinde İŞKUR kayıtlı işsiz sayısı %103,4 artmıştır. Diğer bir ifadeyle işsizlik bu dönemde 2 katına çıkmıştır. Bu artış erkeklerde yüzde 59,2 ile kadınlarda ise %277,4 ile gerçekleşmiştir. Oransal olarak İŞKUR kayıtlı işsiz sayısını en fazla artıran kadınlardır. 2009 yılı ekonomik krizi etkileri il işsizlik oranında meydan getirdiği artışın en net görünümü İŞKUR kayıtlı işsiz sayısında o yılda gerçekleşen %63,2'lik artıştır. Esasında 2008-2009 döneminde il işgücü piyasasında bir yıl içerisinde toplam 6544 kişi birden girmesi ihtimali zordur. Dolayısıyla İŞKUR verilerinde bu dönemde meydana gelen işsiz sayısındaki artış, istihdamda iken bir şekilde işten ilişiği kesilenlerin İŞKUR'a çeşitli nedenlerle iş arayan kaydı yaptırmalarından kaynaklanmaktadır. Bu çıkarımı 2009 yılında işsizlik ödeneği almak için başvuran toplam 2.373 iş arayan desteklemektedir. Yine bu yılda işsizlik ödeneği için başvuranların %79,1'inin işsizlik maaşını hak ediyor olması, işçilerin kendi kusurları dışında işten çıkartıldığını göstermektedir. Dolayısıyla işten çıkışlarda etkin faktör ekonomik krizdir.

Tablo 3 Cinsiyete Göre İŞKUR'a kayıtlı işsizler, 2008-2013

	Erkek	Kadın	Toplam
2008	8250	2098	10348
2009	12609	4283	16892
2010	11436	3692	15128
2011	11729	5543	17272
2012	13186	7491	20677
2013	14190	8348	22538
2014	13135	7919	21054

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR 2014 yılı Ocak-Ağustos Dönemi verilerine göre ildeki İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %96'sı normal iş arayanlar, %3,4'ü engelli iş arayanlar, %0,6 ise eski hükümlü iş arayanlardan oluşmaktadır.

Tablo 4 İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Ve Kayıtlı İşsizlerin Sosyal Duruma Göre Dağılımı, 2014

	Kayıtlı İşgücü			Kayıtlı İşsiz		
Sosyal Durum	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Normal	27236	13152	40388	12438	7791	20229
Engelli	1170	225	1395	605	124	729
Eski Hükümlü	186	4	190	92	4	96
Genel	28593	13381	41974	13135	7919	21054

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR 2014 yılı Ocak-Ağustos dönemi verilerine göre İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %23'ü 20-24 yaş grubunda yer almaktadır. Bu yaş grubunu %22,8 ile 25-29 yaş gurubu %16,4 ile 30-34 yaş grubu takip etmektedir. 20-24 yaş grubundan sonra yaş arttıkça kayıtlı işsiz oranı azalmaktadır. 15-19 yaş grubundaki kayıtlı işsiz oranı %4 ile oldukça azdır.

Tablo 5 İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü Ve Kayıtlı İşsizlerin Yaş Duruma Göre Dağılımı, 2014

	Kayıtlı İşgücü			Kayıtlı İşsiz		
Yaş Grubu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
15-19	1056	533	1589	526	316	842
20-24	6034	3356	9390	2962	1882	4844
25-29	6871	3144	10015	2987	1803	4790
30-34	5325	2111	7436	2198	1258	3456
35-39	3764	1821	5585	1694	1103	2797
40-44	2612	1307	3919	1221	817	2038
45-49	1740	667	2407	910	432	1342
50-54	762	318	1080	402	213	615
55-59	315	86	401	174	66	240
60-64	86	26	112	43	21	64
65+	28	12	40	18	8	26
Genel	**28593**	**13381**	**41974**	**13135**	**7919**	**21054**

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

Grafik 2 İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %

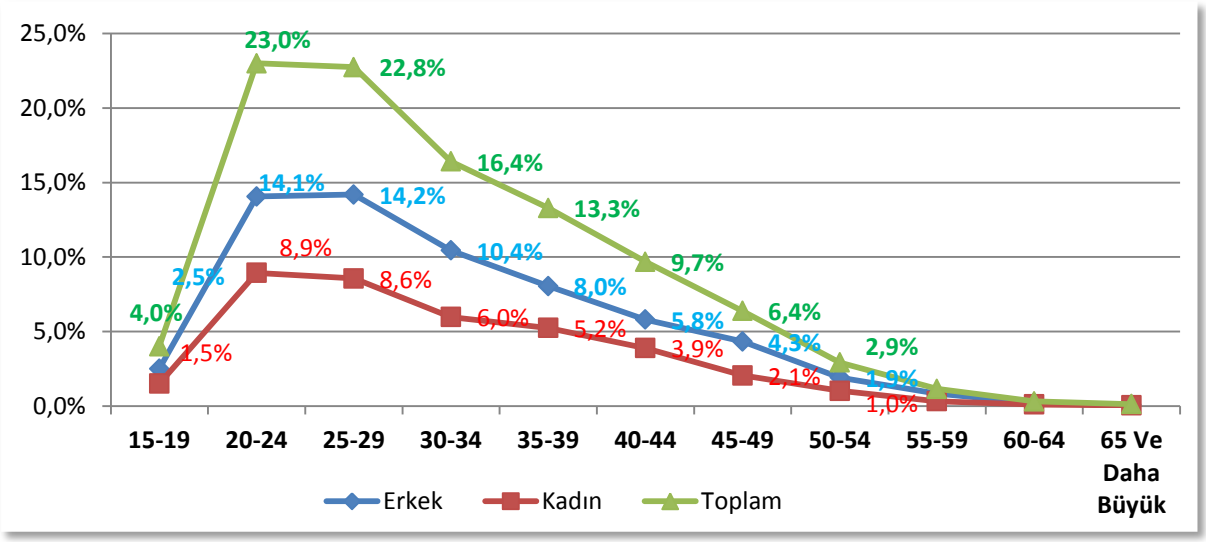

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR'a kayıtlı işsiz erkekler ve kadınlar ağırlıklı olarak 20-34 yaş grubunda yer almaktadır. 24 yaş yine hem erkekler hem de kadınlar için kırılım gerçekleştiği yaştır. Bu yaştan sonra İŞKUR aracılığıyla iş arayan işsiz oranları git gide azalmaktadır. İŞKUR kayıtlı işsiz istatistikleri, il işsiz yapısını da genel olarak ortaya koymaktadır. Bu veriler ışığında ildeki işsizlerin %49,8'nin 15-29 yaş grubundaki genç işsizlerden oluştuğu anlaşılmakladır. Diğer bir ifadeyle İŞKUR kayıtlı her 2 işsizden biri gençlerden oluşmaktadır. Yaş ilerledikçe İŞKUR aracılığıyla iş bulma beklentilerinin de azaldığı söylenebilir.

Tablo 6 İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü ve İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2014

	Kayıtlı İşgücü			Kayıtlı İşsiz		
Öğrenim Durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okur Yazar Olmayan	228	187	415	126	137	263
Okur Yazar	417	314	731	255	224	479
İlköğretim	12583	4757	17340	5959	3023	8982
Ortaöğretim (Lise ve Den.)	10431	4156	14587	4410	2284	6694
Ön lisans	2695	2044	4739	1233	1132	2365
Lisans	2190	1858	4048	1133	1081	2214
Yüksek Lisans	47	64	111	18	38	56
Doktora	2	1	3	1	0	1
Genel	**28593**	**13381**	**41974**	**13135**	**7919**	**21054**

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %42,7'si ilköğretim mezunlarından, %31,8'i ise lise ve dengi mezunlarından, %22'si ise yükseköğretim mezunlarından oluşmaktadır. Hem erkeklerde hem de kadınlarda ilköğretim sonrası öğrenim düzeyi arttıkça İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. Bu durumun iki nedeni olabilir birinci olarak gerçekte il işgücü piyasasının yapısı bu şekildedir ve lise ve üstü öğrenim düzeyine sahip kişi sayısı, ilköğretim mezunu kişi sayısına göre azdır ve bu durum İŞKUR işsiz kayıtlarına aynen yansımıştır. İkinci olarak ise ilköğretim üstü öğrenim düzeyindeki işsizlerin İŞKUR'dan iş bulma beklentileri düşüktür. Bu iki durumun her ikisi aynı anda da İŞKUR kayıtlı işsiz sayılarını şekillendirmiş olabilir. Konuyu çözümlemek için il nüfusunun eğitim düzeyine göre nasıl şekillendiğini ortaya koymak önem arz etmektedir.

2012 Adrese Dayalı nüfus sayımına göre Sivas ili 15+ yaşa sahip nüfusunun %65,5'i lise altı öğrenim düzeyine, %21,8'i lise ve dengi öğrenim düzeyine, %9,6 ise yüksekokul öğrenim düzeyine sahiptir. Bu veriler gerçekten il işgücü piyasasının İŞKUR kayıtlı işsiz verilerini doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır. Öyleki, 15+ yaştaki nüfustan işgücüne dâhil olmayan ve hali hazırda istihdam edilenler çıkarıldığında, İŞKUR kayıtlı işsiz verilerinin il işgücü piyasası gerçek verilerine yakın değerlerde olduğu gözlemlenebilir.

2012 Nisan ayında yürürlüğe giren ve 2013 yılından itibaren uygulanmaya başlanan 4+4+4 eğitim sistemi ile 2015 ve sonraki yıllarda ilköğretim mezunlarının sayısı hızla azalacak ve lise mezunu kişilerin sayısı yine hızla artacaktır. Bu durum il işgücü piyasasının yapısında etkileyecektir. Bu etki İŞKUR verilerine de doğrudan yansıyacaktır.

Grafik 3 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı, 2014 %

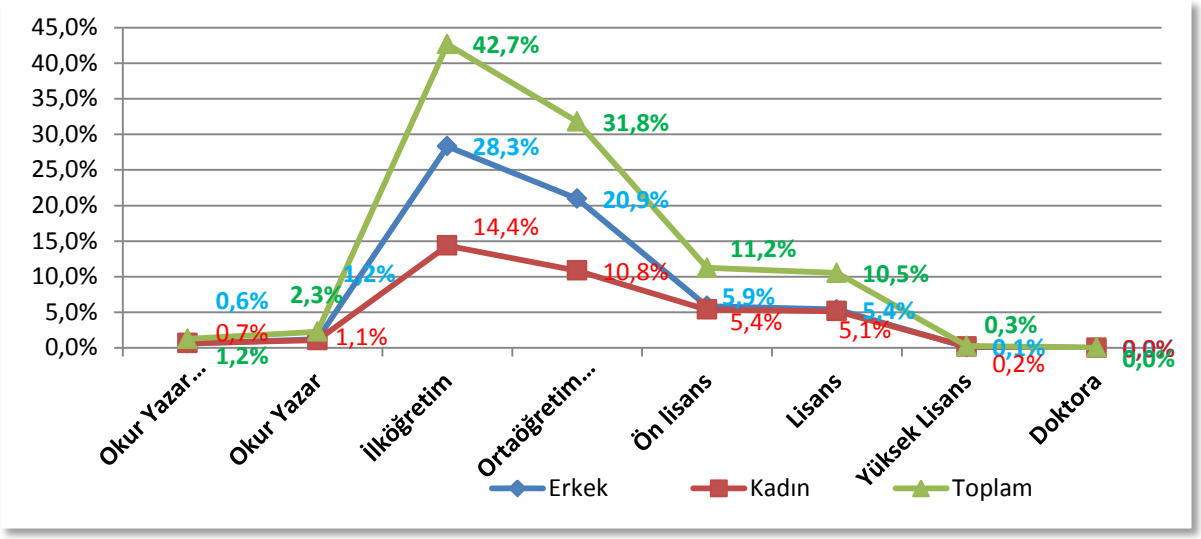

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %33,4'ü Nitelik Gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kayıtlı işsizlerin %26,2'sinin lise ve altı eğitim düzeyine sahip olması, Nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki yığılmanın temel nedeni olmaktadır. Nitelik gerektirmeyen meslekleri, %17,5 ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar takip etmektedir. Bu durum ise yine lise ve dengi mezuniyete sahip %8,6'lık kayıtlı işsizler belli ölçekte açıklayabilir.

Tablo 7 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Meslek Grupları Ve Öğrenim Gruplarına Göre Dağılımı, 2014

	Okuryazar olmayan	Okuryazar	İlköğretim	Lise	Ön lisans	Lisans	Yüksek lisans	Doktora
Bilinmeyen	0	0	0	0	0	0	0	0
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	12	7	230	1823	915	678	12	0
Hizmet Ve Satış Elemanları	25	21	1320	1010	222	96	1	0
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	199	385	4937	1297	130	76	0	0
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri	4	43	105	27	2	4	0	0
Profesyonel Meslek Mensupları	2	4	69	275	149	1028	37	1
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6	8	829	615	57	14	0	0
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0	0	1	0	0	0	0
Teknisyenler, Teknikerler	4	2	139	774	712	216	4	0
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montaj.	11	8	1334	823	156	31	0	0
Yöneticiler	0	1	19	49	22	71	2	0
Genel	**263**	**479**	**8982**	**6694**	**2365**	**2214**	**56**	**1**

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerde %12,8 ile Hizmet ve Satış Elemanları 3. Meslek grubu olarak dikkat çekmektedir. İldeki tekstil sektöründe yoğun olarak çalışan Dikiş Makinesi Operatörlerinin ağılığı, Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunun 4. Sırada yer almasına esas teşkil etmektedir. İŞKUR'a kayıtlı işsizler grubunda beyaz yaka olarak tabir edilen teknisyenler ve teknikerler, mavi yaka olarak tabir edilen profesyonel mesleklere sahip işsizlerin İŞKUR'daki sayıları azdır. İŞKUR'un tarım ve ormancılık sektörlerine yönelik henüz aktif ve pasif işgücü hizmetinin olmaması, bu sektördeki meslek gruplarında bir mesleğe sahip kayıtlı işsizlerin oransal olarak diğer meslek gruplarına göre daha az olmasına neden olmuştur.

Grafik 4 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %

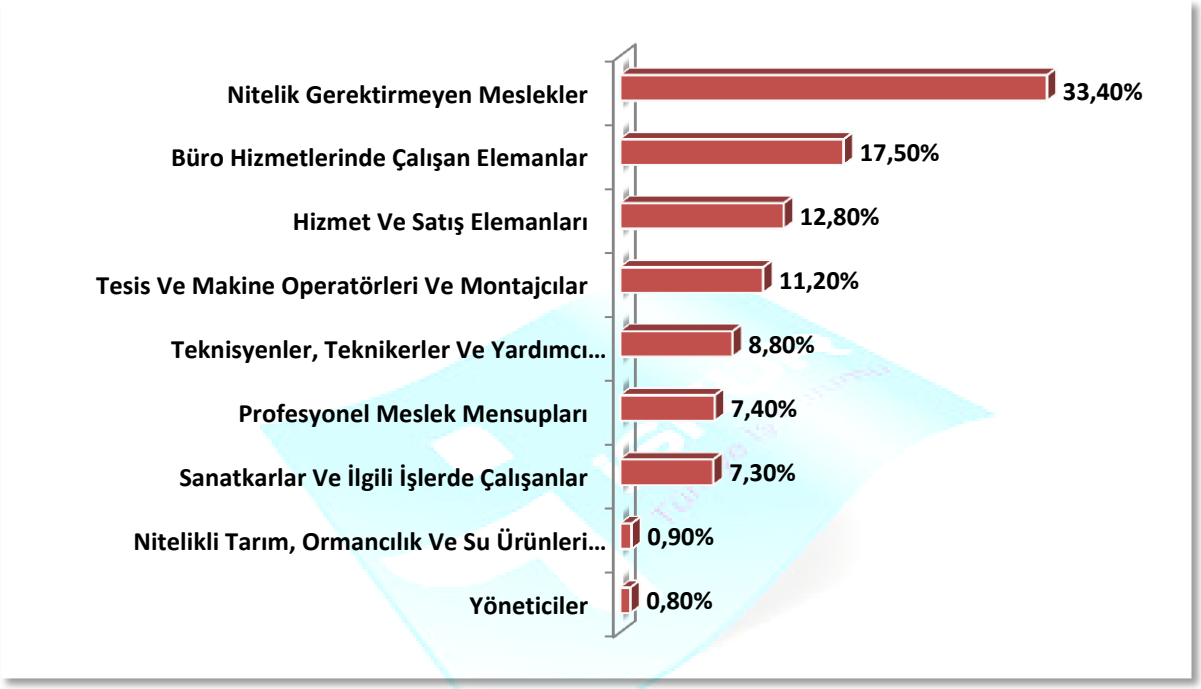

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR'a kayıtlı işsizlere ait mesleklere bakıldığında, meslek gruplarında meydana gelen oransal ağırlığa eşdeğer meslekler yer almaktadır. Kayıtlı işsizlerin %20,3'ü Beden İşçisi(Genel) mesleğinde, %7'si Büro Memuru(Genel) mesleğinde, %3,2'si ise Temizlik Görevlisi mesleğinde yer almaktadır. Burada önemli olan kısım bir önceki yıla göre 2014 yılında Beden işçisi(Genel), Büro Memuru(Genel), Temizlik Görevlisi gibi mesleklerde meydana gelen azalmalardır. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin mesleklerinin hem 2013 yılında hem 2014 yılında birbirine yakın değerler aldığı göze çarpmaktadır.

Nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki yoğunluğun temel nedeni il aktif çalışabilir nüfusun düşük öğrenim düzeylerine sahip olmasıdır. Ancak niteliğe sahip olmayan işgücünün İŞKUR kayıtlarında işsizler gibi yoğunlaşmasında eğitim düzeyi dışında bir diğer etken, Kamu hizmet alımını gerçekleştiren işyerlerinin aldıkları işçileri İŞKUR'a kayıt ettirme zorunluluğudur. Bu durum İŞKUR kayıtlı işgücünün sanal olarak şişmesine neden olmaktadır. Özellikle temizlik görevlisi mesleğindeki kayıtlı işgücü bu durumu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Tablo 8 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2013, 2014 %

Kayıtlı İşsiz	2013	Kayıtlı İşsiz	2014
Beden İşçisi (Genel)	22,8%	Beden İşçisi (Genel)	20,3%
Büro Memuru (Genel)	7,4%	Büro Memuru (Genel)	7,0%
Temizlik Görevlisi	6,0%	Temizlik Görevlisi	6,3%
Sekreter	3,1%	Sekreter	3,3%
Satış Danışmanı	2,4%	Satış Danışmanı	2,5%
Ön Muhasebeci	1,9%	Ön Muhasebeci	2,1%
Şoför-Yük Taşıma	1,7%	Şoför-Yük Taşıma	1,5%
Bilgisayar İşletmeni	1,5%	Kamyonet Şoförü	1,5%
Beden İşçisi (Temizlik)	1,4%	Reyon Görevlisi	1,4%
Reyon Görevlisi	1,4%	Bilgisayar İşletmeni	1,3%
Kamyonet Şoförü	1,3%	Aşçı Yardımcısı	1,3%
Ağır Kamyon Şoförü	1,1%	Beden İşçisi (Temizlik)	1,2%
Aşçı Yardımcısı	1,0%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,2%
Muhasebeci	0,9%	Garson (Servis Elemanı)	1,0%
Tren Teşkil İşçisi	0,9%	Ağır Kamyon Şoförü	1,0%
Çocuk Bakıcısı	0,9%	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Ele	0,9%
Aşçı	0,8%	Çaycı	0,9%
Garson (Servis Elemanı)	0,8%	Tren Teşkil İşçisi	0,9%
Çağrı Merkezi Görevlisi	0,8%	Aşçı	0,9%
Pazarlamacı	0,7%	Muhasebeci	0,8%
Çaycı	0,7%	Şoför (Yolcu Taşıma)	0,8%
Şoför (Yolcu Taşıma)	0,7%	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	0,7%
Taksi Şoförü	0,7%	Makineci (Dikiş)	0,7%
Beden İşçisi (İnşaat)	0,6%	Pazarlamacı	0,7%
Makineci (Dikiş)	0,6%	Kasiyer	0,7%
Diğer Meslekler	37,8%	Diğer Meslekler	39,2%

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR Açık İşler

2008-2014 Yıllarında İŞKUR aracılığıyla doldurulmaya çalışılan açık iş sayısında olağanüstü artış gerçekleşmiştir. Bu yüksek artış oranlarının gerçekleşmesinde İŞKUR'un aktif işgücü politikası kapsamında uyguladığı TYP, Meslek edindirme kursları, staj programları etkendir. Bununla beraber İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmetlerinin hayata geçirilmesi, yılda en az iki defa uygulanan işgücü piyasası araştırmalarının etkinliği de göz ardı edilemez.

Tablo 9 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Dağılımı, 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kamu	178	84	908	1037	3765	7743	198
Özel	601	423	1197	5331	8058	10422	5461
Toplam	**779**	**507**	**2105**	**6368**	**11823**	**18165**	**5659**

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

2011, 2012 ve 2013 yıllarında uygulanan ve sayıları oldukça yüksek değerlere ulaşan TYP programları, bu yıllardaki kamudaki açık iş sayılarının yüksek çıkmasına neden olmuştur. 2014 Ağustos ayı itibariyle henüz uygulamaya konulmayan ve Kasım ayı itibariyle uygulamaya konulacak olan 2.000 kişilik TYP programı 198 olan kamu açık iş sayısının oldukça yükselmesine neden olacaktır.

Özel sektör açık işlerinde 2012 yılı ve sonrasında meydana gelen artış, İŞKUR İş ve Meslek Danışmanlığı hizmetlerinin aktif olarak başlamasından kaynaklanmaktadır. Sivas ilindeki işyerlerinin İş ve Meslek Danışmanları arasında dağıtılması ve aktif işveren Danışmanlığının başlatılması, işverenlerin eleman ihtiyaçlarını belirli ölçekte İŞKUR aracılığıyla karşılamasına neden olmuş ve bu durum açık işleri olumlu yönde etkilemiştir.

2011 yılı uygulamaya konulan ve 2012, 2013 ve 2014 yıllarında daha etkin hale getirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması İŞKUR özel sektör açık iş sayılarının şekillenmesinde büyük paya sahiptir. Bu çıkarımı İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında 2012 yılında alınan 1.294 kişilik açık iş, 2013 yılından alınan 1.216 kişilik açık iş ve 2014 yılında alınan 856 kişilik açık iş sayıları desteklemektedir. Bununla beraber 2011 yılı itibariyle kamuda taşeronluk yapan özel sektör firmalarının çalıştırdığı işçilerini İŞKUR üzerinden geçirmesi özel sektör açık işlerin olağanüstü yükselmesine sebep olmuştur. Yine İŞKUR aracılığıyla ortaklaşa işgücü yetiştirme kursu açmak isteyen işverenlerin öncelikle yetiştirmek istediği elemanın il işgücü piyasasında var olup olmadığı bilgisine ulaşmak için İŞKUR'a açık iş verme zorunluluğu da özel sektör açık sayılarının artmasına belirli ölçekte etkilemiştir.

2014 Ocak-Ağustos aylarında İŞKUR tarafından yayınlanan açık işlerin %39,2'si imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektörünü %12,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, %9,5'ini ise Diğer Hizmet faaliyetleri sektörü takip etmekledir. Açık işlerde ilk sırada katma değeri yüksek olan imalat sektörünün yer alması olumlu kabul edilmektedir. İmalat, inşaat, madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerindeki toplam açık iş sayısı, il genelindeki her 2 açık işten birinin sanayi sektörüne ait olduğunun göstermektedir. Toptan ve Perakende ticaret sektöründeki açık işlerin ikinci sırada yer alması Hizmetler sektörünün il işgücü piyasasındaki etkinliğini göstermektedir. Diğer hizmet faaliyetleri sektörünün İŞKUR'da yayınlanan açık işlerde üçüncü sırada yer almasının temel nedeni, Kamu hizmet alım işini alan işyerlerinin, çalıştırdığı elemanları İŞKUR'dan geçirme zorunluluğundan kaynaklanmaktadır.

Ulaşım, Sağlık, Eğitim ve Tarım gibi sektörlerde İŞKUR aracılığıyla yayınlanan açık işlerin azlığı dikkat çekmektedir. Bu durum ana sebebi bu sektörlerde faaliyet gösteren işyerlerinin il işgücü piyasasında az olması veya bu sektörlerde işyerlerinde açık işlerin az olması veya işverenlerce talep edilen mesleklerin İŞKUR aracılığıyla karşılanabilme olasılığının düşük olmasıdır. Bu üç nedenin tamamının birlikte etkin olabilmesi de mümkündür. Bu çıkarımı 2012, 2013 İşgücü Piyasası Talep Araştırmalarında temininde güçlük çekilen mesleklerde ön sırada yer alan Hemşire mesleğinin, İŞKUR aracılığıyla karşılanma olasılığının az olması, yine hemşire mesleğini talep eden özel hastane sayısının azlığı ve dolayısıyla talep edilen açık işlerin azlığı desteklemektedir.

Grafik 5 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

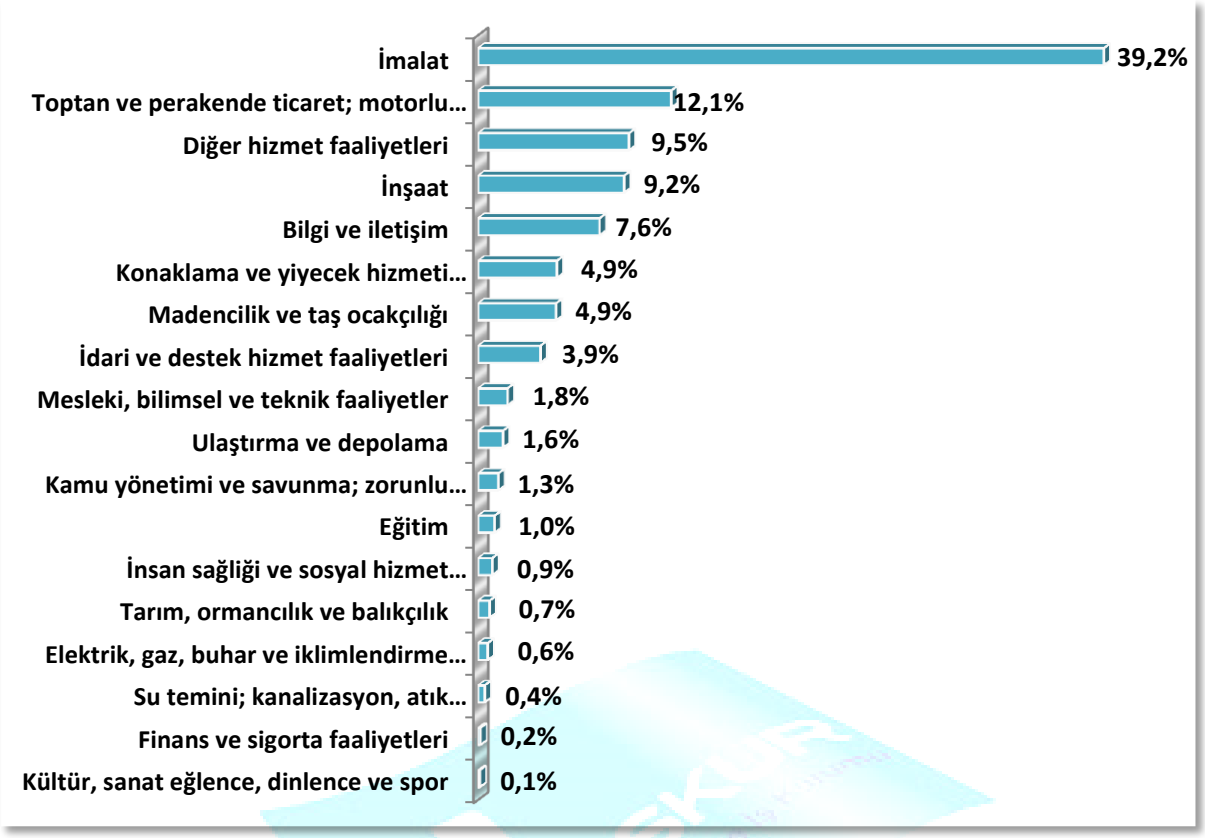

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

2014 Ocak-Ağustos aylarında İŞKUR tarafından yayınlanan açık işlerin %36,9'u Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde, %19,6'sı Tesis ve Makine Operatörlerinde, %11,8'i ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarındaki meslekler de yer almaktadır. Bu veriler açık işlerde etkinliği sahip imalat sektörünün talep ettiği mesleklerin nitelik gerektirmeyen mesleklerde ağırlıklandığı göze çarpmaktadır. Burada dikkat edecek husus İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %33,4'ünün nitelik gerektirmeyen mesleklerde olması, yine açık işlerin bu meslek grubunda yoğunlaşması, işgücü arzı ve talebinin eşlemesinde kolaylık sağlaması gerekmektedir. Ancak 2014 yılı İŞKUR'da yayınlanan açık işlerin ancak %30'unu istihdamla karşılaması, arz-talep eşleştirmesinin etkin ve verimli bir şekilde yapılmadığının göstergesi olabilir. Toptan ve Perakende ticaret sektörünün açık işlerdeki ağırlığının karşılığı hizmet ve satış elemanlarında kendini göstermektedir. Tesis ve makine operatörleri meslek grubundaki açık işlerin yoğunluğu tekstil sektöründeki işverenlerin talep ettiği Makineci mesleğindeki taleplerden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı her 100 işsizden 11'i makineci mesleğine sahipken ve her 100 açık işten 20'si bu meslekte talep edilirken, bu meslekte hali hazırda işsizlerin bulunması düşündürücüdür. Diğer bir ifadeyle makineci talebi, makineci arzından yüksek olmasına rağmen İŞKUR bu makinecileri işe yerleştirememiştir. Bu durum mevcut işsiz makinecilerin yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmamasından olabileceği gibi sektördeki ücret ve çalışma olanaklarının yetersizliğinden de olabilir. Bir diğer neden ise etkin ve verimli olmayan Danışmanlık hizmetinden kaynaklanabilir.

Teknisyenler ve Teknikerler, Profesyonel meslek mensupları, Nitelikli tarım ve ormancılık meslek mensupları ve yöneticilerindeki açık iş sayıları İŞKUR kayıtlı işsiz sıralamasına paralellik göstermektedir. Diğer bir ifadeyle İŞKUR'dan yönetici mesleğinde iş arayan işsiz az olduğu gibi, bu meslekte açık iş sayısı da azdır.

Grafik 6 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %

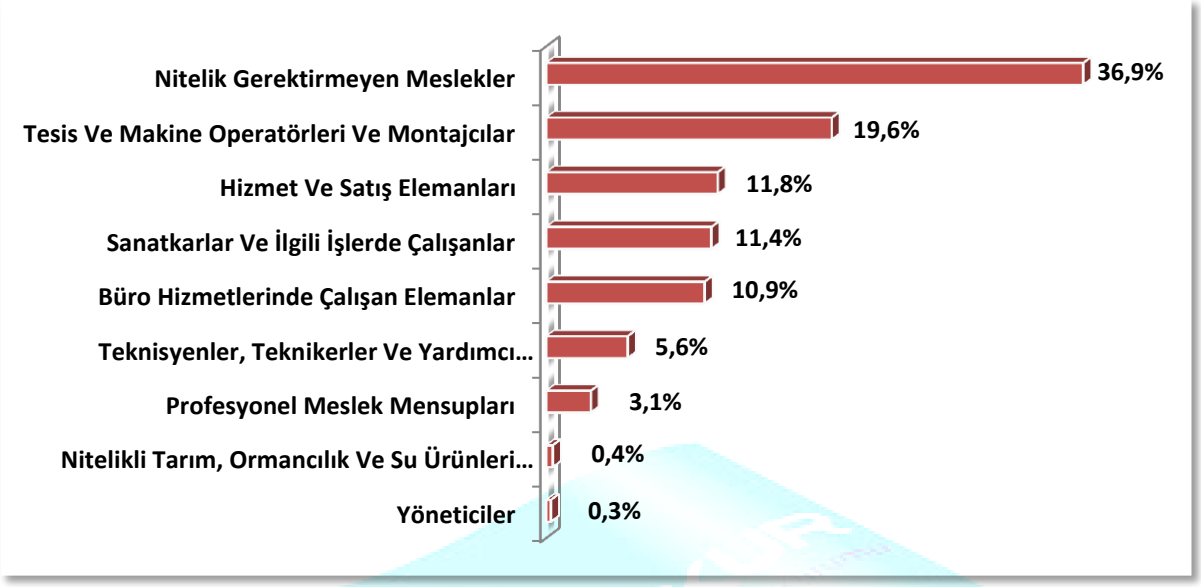

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

2013 ve 2014 yıllarında İŞKUR aracılığıyla yayınlanan açık işlerdeki meslekler paralellik göstermektedir. 2014 yılı açık işlerin %22,3'ü Beden İşçisi(Genel) mesleğinde, %9,6'sı Temizlik Görevlisi mesleğinde, %9,5'i ise Makineci(Dikiş) mesleğinde yer almaktadır.

İŞKUR kayıtlı işsizlerde yer alan meslekler ile açık işlerde yer alan meslekler arasında paralellik gözlenmektedir. Bu paralellik işgücü arz ve talebinin kolay eşleşmesini sağlayacaktır. Ancak 2014 yılında İŞKUR'da yayınlanan açık işlerin ancak %30'nun karşılanması eşlettirme problemlerini ortaya koymaktadır. Kamu istihdam Kurumu olarak İŞKUR bu eşleştirme problemlerinin öncelikle tespit ederek, problemlerin çözümü için sürekli, programlı etkin ve verimli adımlar atması gerekmektedir. Eşleştirme problemi iş arayanın bilgi ve tecrübe eksikliğinden kaynaklanıyorsa işgücü yetiştirme ve staj programları ile problem çözülmeli. Problemin nedenlerinden biri çalışma ortamlarının kötülüğü ve ücret yetersizliğinden kaynaklanıyorsa aktif işveren danışmanlığı ile bu problemin çözümünde işverenler bilgilendirilmeli ve gerekli yasal işlemler yapılmalıdır. Bu sebeplerin etkinliği eşleştirme problemi üzerinden yetersiz ise, bu sefer yapılması gereken aktif iş arayan danışmanlığının etkin ve verimli hale getirilmesi olacaktır. İŞKUR aktif ve pasif işgücü hizmetlerini etkin ve verimli şekilde uygulamaya geçirdiğinde il işgücü piyasasında işgücü arz ve talebinin eşleşememesi nedeniyle oluşacak işsizlik büyük ölçüde ortadan kalkacaktır.

2014 yılı açık işlerin %39,2'sinin imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat faaliyet alanı katma değeri yüksek sanayi sektöründe yer almaktadır. Bununla beraber açık işlerdeki beden işçisi

ağırlığı imalat sektöründe talep edilen işgücü ihtiyacının nitelik olarak yönünü niteliksiz mesleklere yöneltmektedir. Her ne kadar makineci(dikiş) mesleği imalat sektörünün niteliğini biraz artırsa da bu artış oldukça düşüktür. Dolayısıyla ildeki imalat sektörünün hafif sanayi ağına sahip olduğunu göstermektedir. Bu çıkarımı 2013 Yılında gerçekleşen 167 milyon dolar ihracatın %46'sı mermer üretiminden elde edildiği bilgisi desteklemektedir.

2012 yılında İlimize kurulan Çağrı Merkezi birimi ile il işgücü piyasası Çağrı Merkezi Görevlisi mesleğiyle tanışmış oldu. 2013 ve 2014 yılında da bu meslekte işe alımlar gerçekleşmiştir. İşverenler elemanlarının bir kısmını İŞKUR ile ortaklaşa meslek edindirme kursu düzenleyerek karşılamıştır. Hem 2013 hem de 2014 yılında ilgili birim İŞKUR'dan Çağrı Merkezi Görevlisi mesleğinde açık iş talebinde bulunmuştur. Ancak hali hazırda kayıtlı Çağrı merkezi Görevlisi sayısının talep edilen açık iş sayısına denk olması eşleştirme problemlerini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Tablo 10 İŞKUR'da Yayınlanan Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2013-2014 %

Açık İş	2013	Açık İş	2014
Beden İşçisi (Genel)	20,6%	Beden İşçisi (Genel)	22,3%
İnşaat Mühendisi	9,1%	Temizlik Görevlisi	9,6%
Çağrı Merkezi Görevlisi	7,7%	Makineci (Dikiş)	9,5%
Makineci (Dikiş)	7,5%	Çağrı Merkezi Görevlisi	4,2%
Temizlik Görevlisi	4,7%	Garson (Servis Elemanı)	3,2%
Satış Danışmanı	2,6%	Satış Danışmanı	3,1%
Reyon Görevlisi	2,5%	Ön Muhasebeci	2,2%
Gaz Altı Kaynakçısı	2,5%	Müşteri Temsilcisi	2,1%
Güvenlik Görevlisi	2,3%	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	2,0%
Bilgisayar Operatörü	1,5%	Metal Teknolojisi Teknisyeni	1,7%
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	1,5%	Sekreter	1,4%
Ön Muhasebeci	1,4%	Büro Memuru (Genel)	1,4%
Kasiyer	1,3%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,4%
Pazarlamacı	1,2%	Madenci (Genel)	1,1%
Garson (Servis Elemanı)	1,0%	Elektrikçi (Genel)	1,1%
Metal Teknolojisi Teknisyeni	1,0%	Pazarlamacı	1,0%
Sekreter	0,9%	Şoför-Yük Taşıma	1,0%
Aşçı	0,9%	Aşçı	0,9%
Makinist-Tren	0,8%	Güvenlik Görevlisi	0,8%
Çocuk Bakıcısı	0,7%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	0,8%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	0,7%	Aşçı Yardımcısı	0,8%
Ağır Kamyon Şoförü	0,7%	Depo Görevlisi (Gıda)	0,7%
Büro Memuru (Genel)	0,7%	Mobilya İmalat Ustası / Mobilyacı	0,7%
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	0,7%	Mobilya Montaj İşçisi	0,6%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İma	0,6%	Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	0,6%
Diğer Meslekler	25,2%	Diğer Meslekler	25,8%

Kaynak: İŞKUR, 2013, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR İşe Yerleştirmeler

2008-2014 yılları içerisinde İŞKUR işe yerleştirme oranları %539 artış göstermiştir. 2011 yılı işe yerleştirme de meydana gelen artışların temel sebebi, TYP programları, Kamu Hizmet alımları esas teşkil etmektedir. Bu iki neden dolayısıyla yapılan işe yerleştirmeler düşüldüğünde, gerçek işe yerleştirme sayıları oldukça düşecektir.

Tablo 11 İŞKUR Tarafından Yapılan İşe Yerleştirmeler, 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kamu	36	499	448	756	3621	813	148
Özel	246	106	508	1017	3188	3568	1654
Toplam	**282**	**605**	**956**	**1773**	**6809**	**4381**	**1802**

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

2014 Ocak-Ağustos dönemi verilerine göre İŞKUR tarafından yapılan işe yerleştirmelerin %91,7'si özel sektör işyerlerine, kalanı ise kamu sektörü işyerlerine yapılmıştır. İŞKUR'un Kamuda gerçekleştirdiği istihdam Kamu Kurum ve Kuruluşlarının talepleri doğrultusunda gerçekleştiği için İŞKUR'un bu istihdam aracılık dışında herhangi bir katkısı bulunmamaktadır. Dolayısıyla İŞKUR'un yaptığı özel sektör işe yerleştirmeleri önem arz etmektedir.

Grafik 7 İŞKUR Tarafından Yapılan İşe Yerleştirmelerin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

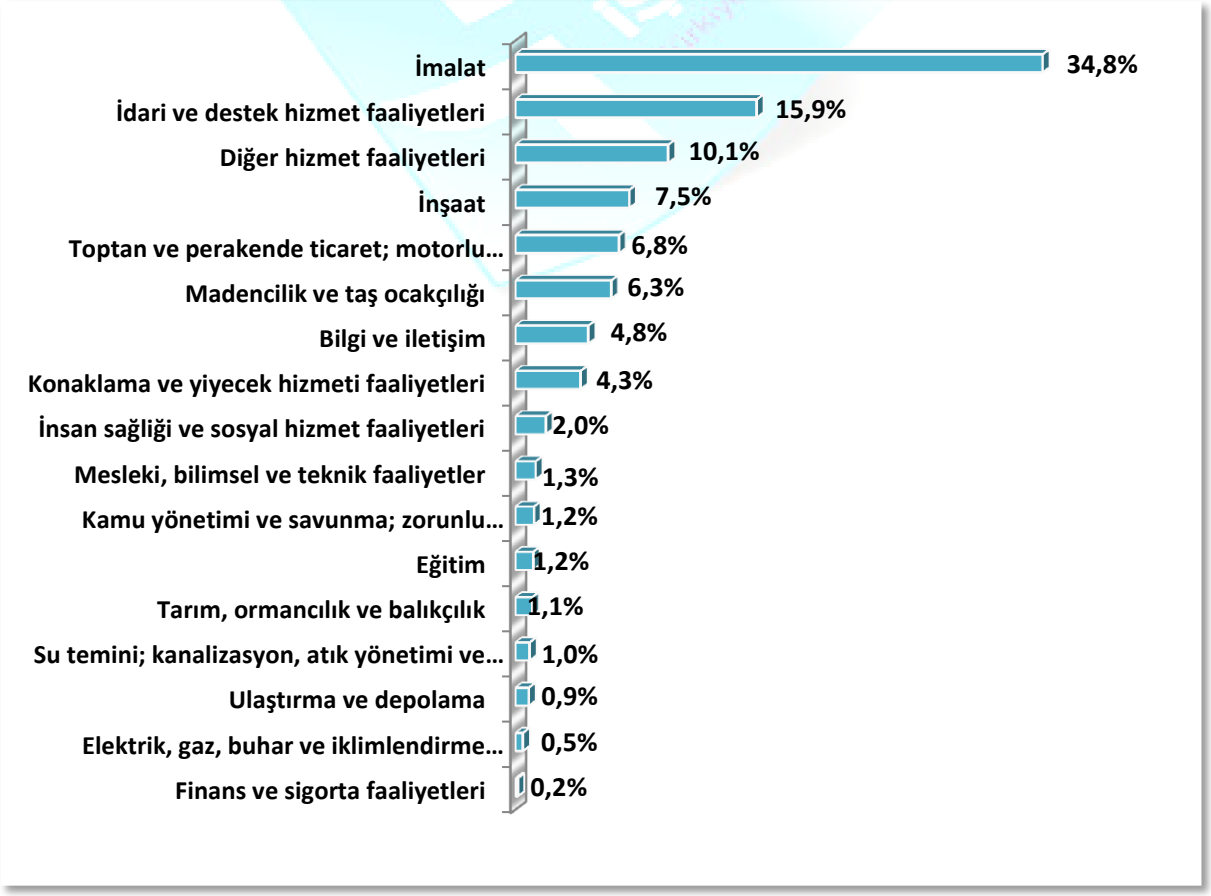

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

2014 Ocak-Ağustos döneminde yapılan işe yerleştirmelerin %34,8'i imalat sektöründe yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle İŞKUR tarafından yapılan her 3 işe yerleştirmenin 1'i imalat sektöründe yer alan firmalara yapılmaktadır. Açık işlerin %39,2'sinin imalat sektöründe olduğu düşünüldüğünde, bu sektörde işe yerleştirme oranlarının oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, imalat sektöründeki açık işlerin niteliksiz mesleklerde eleman talebinin ağırlıklı olmasıdır. Hali hazırda İŞKUR kayıtlı işsiz kayıtlarında da niteliksiz meslekler ile iş arayan işsizlerin olduğu olgusu birlikte düşünüldüğünde imalat sektöründeki işe yerleştirme oranlarının yüksek olmasının nedeni belli ölçüde anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle niteliksiz işe niteliksiz eleman istihdamı gerçekleştirilmiştir.

İşe yerleştirmelerde imalat sektörünü %15,9 ile idari ve Destek Hizmet faaliyetleri ve %10,1 ile Diğer Hizmet faaliyetleri takip etmektedir. Bu faaliyet kollarında gerçekleştirilen işe yerleştirme oranlarının yüksekliği daha önceki satırlarda da paylaşıldığı üzere, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi vb. kamu hizmet alım ihalelerini alan işyerlerinin çalıştıracağı elamanları İŞKUR aracılığıyla alma zorunluluğundan kaynaklanmaktadır. Diğer bir ifadeyle bu faaliyet kolundaki işe yerleştirmeler gerçeği çokta yansıtmamakta olup, İŞKUR istatistiklerini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Açık işlerin %12,1'ini oluşturan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki, %6,8'lik işe yerleştirme oranı düşük seviyelerdedir. İŞKUR tarafından yapılması gereken karşılanmasında güçlük çekilen sektörlerdeki işyerleri ile işbirliği yaparak, o sektördeki temininde güçlük çekilen mesleklerde meslek edindirme kursu veya staj programı düzenlemesi gerekmektedir.

2013-2014 yıllarında İŞKUR tarafından yapılan işe yerleştirmelerde dikkat çeken husus Beden İşçisi(Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde meydana gelen düşüşlerdir. Bu durum her ne kadar olumsuz görünse de, il işgücü piyasasının profesyonelleşmesinde önem arz etmektedir. 2014 yılında Çağrı Merkezi görevlisinde bir önceki yıla göre daha az yerleştirme olmasına rağmen, bu meslek il işgücü piyasasında etkinliğini göstermektedir.

2014 yılında yapılan işe yerleştirmelerin %32'si Beden İşçisi(Genel) mesleğinde gerçekleştirilmiştir. Birbirine yakın meslekler olan Çağrı Merkezi Görevlisi ve Müşteri Temsilcisi mesleklerindeki toplam 240 işe yerleştirme sayısı, 2014 yılı işe yerleştirmelerinin %13,4'üne tekabül etmektedir. Yine Makineci(Dikiş) ve Dikiş Makinesi Operatörü mesleklerinde gerçekleştirilen toplam 208 işe yerleştirme, 2014 yılı işe yerleştirmelerinin %11,6'sına tekabül etmektedir. Bu durum 2014 yılında İŞKUR tarafından yapılan her yüz işe yerleştirmenin yarısının bu mesleklerde olduğunu göstermektedir.

2014 yılında geçekleştirilen 85 kişilik Makinist-Tren mesleğindeki işe yerleştirme sayısı Kamu işçi talebinden kaynaklanmaktadır. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının kalifiye olmayan mesleklerdeki daimi ve geçici işçi talepleri Beden İşçisi(Genel) mesleğinde belirli ölçekte yığılma olmasının nedenlerindendir.

2014 yılı sonu itibariyle Ağustos ayına göre artış göstermesi beklenen işe yerleştirme sayılarının aşağıda yer alan tablodaki meslekler ekseninde şekillenmesi beklenmektedir.

Tablo 12 İŞKUR Tarafından Yapılan İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2013-2014 %

İşe Yerleştirmeler	2013	İşe Yerleştirmeler	2014
Beden İşçisi (Genel)	21,0%	Beden İşçisi (Genel)	35,4%
Temizlik Görevlisi	19,2%	Çağrı Merkezi Görevlisi	8,5%
Güvenlik Görevlisi	11,2%	Makineci (Dikiş)	8,1%
Çağrı Merkezi Görevlisi	10,6%	Müşteri Temsilcisi	6,3%
Bilgisayar Operatörü	3,9%	Makinist-Tren	5,3%
Makineci (Dikiş)	3,0%	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	4,8%
Metal Teknolojisi Teknisyeni	2,4%	Temizlik Görevlisi	4,1%
Reyon Görevlisi	1,9%	Garson (Servis Elemanı)	2,7%
Çocuk Bakıcısı	1,7%	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	2,4%
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	1,5%	Madenci (Genel)	2,0%
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	1,1%	Güvenlik Görevlisi	1,9%
Gaz Altı Kaynakçısı	0,8%	Satış Danışmanı	1,4%
Ön Muhasebeci	0,8%	Elektrikçi (Genel)	1,4%
Ağır Kamyon Şoförü	0,7%	Metal Levha İşçisi	1,4%
Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt)	0,7%	Aşçı Yardımcısı	1,3%
Makinist-Tren	0,7%	Büro Memuru (Genel)	1,2%
Maden Makineleri Bakım Ve Onarımcısı	0,7%	Sekreter	1,2%
Satış Danışmanı	0,6%	Metal Pres Makinesi Operatörü	1,1%
Aşçı	0,6%	Aşçı	0,9%
Büro Memuru (Genel)	0,6%	Ambalajcı (El İle)	0,8%
Kargo Takip Görevlisi	0,6%	Kasiyer	0,7%
Ambulans Sürücüsü	0,6%	Şoför-Yük Taşıma	0,7%
Kasiyer	0,5%	Ön Muhasebeci	0,7%
Ambalajcı (El İle)	0,5%	Gaz Altı Kaynakçısı	0,7%
Bekçi	0,5%	Alabalık Yetiştiricisi	0,6%
Diğer Meslekler	13,8%	Diğer Meslekler	4,5%

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İŞKUR İşgücü Yetiştirme Programları

2008-2014 yılları arasında İŞKUR işgücü yetiştirme Kurslarında %437'lik artış gerçekleşmiştir. Bu dönem içerisinde açılan kurslarda katılan kursiyer sayılarında artışların ve azalışların olduğu gözlemlenmektedir. 2009 yılında ekonomik krizinde etkisiyle yetiştirilen kursiyer sayısının bir önceki yılın 10 katı civarındadır. 2010 yılı ile tekrar düşüşe geçen kursiyer sayıları 2011-2013 döneminde de tekrar artışa geçmiştir. Henüz 4 aylık bir periyotta olmasına rağmen 2014 yılı kursiyer sayısı verileri 2010 yılının değerlerine yakındır. Bu veriler ile il işsizlik oranı birlikte değerlendirildiğinde İŞKUR tarafından açılan kursların ildeki işsizlik ile bağlantısının yüksek olmadığı görülmektedir. Bu çıkarımı 2010 yılı sonrası işsizlik oranı düşmesine rağmen ve bu düşüş 2013 yılına kadar devam etmesine rağmen, İŞKUR tarafından

açılan kursların bu dönemlerde artması desteklemektedir. Diğer bir ifadeyle işsizlik azaldıkça, kurs açılmıştır. Bu durumun temel nedeni Girişimcilik, UMEM ve İstihdam Garantisiz kurs projeleri oluşturmaktadır. Girişimcilik programında belirli bir hedefe ulaşılma talebi, İstihdam Garantisiz kurslar için her yıl belirli bir ödenek ayrılması, UMEM projelerinde inisiyatifin tamamının İŞKUR'un elinde olmaması bu durumu açıklamaktadır.

İstihdam garantili kurslar 2008-2011 döneminde artış periyoduna girmiş, ancak 2012 yılı sonrası tekrar düşüşe geçmiştir. Bu trende istihdam garantisiz kurslarda da etkisini göstermiştir. 2011 yılı itibariyle başlayan UMEM projeleri kapsamında kursa katılan ve sonrasında işbaşı eğitim programına katılan kursiyer sayısı 2013 yılına kadar artış göstermiş, ancak 2014 yılı ile tekrar düşüşe geçmiştir. 2010 yılı ile uygulamaya konulan işbaşı eğitim programı 2013 yılına kadar artış göstermiş ancak 2014 yılında bu başarı yakalanamamıştır. 2011 yılı ile uygulamaya konulan Girişimcilik programı uygulaması yıllar itibariyle artış gösterilerek uygulamaya devam edilmiştir. 2014 yılı girişimcilik uygulaması Ağustos ayı sonrasında uygulanacaktır. Engelli, Hükümlü ve AB Hibe kapsamında uygulamaya konulacak kurslar başvuru ve değerlendirme üzerine kurulu olduğu için İŞKUR tek başına bu kursları açamamaktadır. 2014 yılı Ağustos ayından sonraki 4 aylık periyotta açılacak işgücü yetiştirme programları 2014 yılında yetiştirilen kursiyer sayısını belirli ölçekte arttıracaktır.

Tablo 13 İŞKUR Tarafından Yapılan İşgücü Yetiştirme Programları, 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
İSTİHDAM GARANTİLİ/MEK	26	40	90	277	214	153	199
İSTİHDAM GARANTİSİZ/MEK	0	931	198	194	246	107	71
ENGELLİ	46	93	71	52	41	92	0
HÜKÜMLÜ	89	12	14	40	10	0	0
UMEM/MEK	0	0	0	173	529	747	269
UMEM/İEP	0	0	0	66	256	588	192
İŞBAŞI EĞİTİMİ(STAJ)	0	0	49	10	134	210	134
GİRİŞİMCİLİK	0	0	0	199	328	314	0
AB HİBE PROJELERİ	0	555	234	811	0	0	0
GENEL	**161**	**1631**	**656**	**1822**	**1758**	**2211**	**865**

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İldeki bilgi, beceri eksikliği ve tecrübe eksikliği nedeniyle kaynaklanan işsizliğin çözümünde İŞKUR işgücü yetiştirme kursları önem arz etmektedir. Bu doğrultuda yapılması gereken 2012 yılı ile başlayarak her yıl düzenli olarak yüz yüze anket yöntemiyle gerçekleştirilen, bilimsel altyapıya sahip İşgücü Piyasası Talep Araştırması(İPTA) sonuçları dikkate alınarak hazırlanacak Yıllık İşgücü Eğitim Programları yıl içerisinde etkin ve verimli olarak uygulamaktır. Bununla beraber istihdam garantili kurs düzenlemek isteyen işverenlere ulaşılarak, bu kurslara ağırlık vermek gerekmektedir. Ayrıca İPTA sonuçlarında, tecrübe eksikliği nedeniyle eleman bulmakta zorluk çekilen mesleklerde staj programı uygulanması önem arz etmektedir. İstihdam garantisiz kurslar kapsamında açılacak kurslarda yine İPTA sonuçları temel alınmalı ve temininde güçlük çekilen mesleklere öncelik verilmelidir.

Aksi takdirde İPTA sonuçları dikkate alınmadan açılacak kursların ildeki işsizliğin önlenmesinde katkısı oldukça düşük kalacaktır. Bununla beraber İŞKUR kurslarına yönelik algı sadece kursiyerlere verilen kursiyer cep harçlığı ile sınırlı kalacaktır.

İŞKUR İşsizlik Sigortası Hizmetleri

2008-2014 döneminde İşsizlik sigortasına başvuranların sayısında %81,4'lük artış gerçekleşmiştir. Aynı dönem için işsizlik sigortasına başvurarak işsizlik maaşını hak edenlersin sayısında ise %26,4'lük bir artış gerçekleşmiştir. 2010 yılı sonrasında işsizlik sigortasına yapılan başvurular arttıkça, hak edenlerin oranı düşmektedir. Bu verilere işsizlik sigortası hizmetlerinin işgücü piyasasında bilinirliğinin artması neden olmuş olabilir. 2009 yılında işsizlik sigortasına yapılan başvuranların bir önceki yıla göre daha fazla olmasının sebebi yine ekonomik krizin etkilerinden kaynaklanmaktadır. 2013 yılında meydana gelen başvuru sayısındaki artışlara dikkat etmek gerekmektedir. Çünkü bu yılda hem bölgede hem de ilde işsizlik oranı artarken, istihdam oranı düşmüştür.

Tablo 14 İşsizlik Sigortasına Yapılan Başvurular ve Hak Edenlerin Dağılımı, 2008-2014

	Başvuru	Hak eden
2008	1578	1373
2009	2353	1876
2010	2201	1529
2011	1169	877
2012	3328	2278
2013	4270	2638
2014	2863	1736

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

2013 yılında İŞKUR'dan işsizlik maaşı hak edenlerin %53,9'nun lise altı öğrenim düzeyine sahiptirler. Bu eğitim düzeyini %30,2 ile lise dengi öğrenim düzeyine sahipler, %12,8 ile yüksekokul mezunları takip etmektedir.

Grafik 8 İŞKUR'dan İşsizlik Maaşı Hak Edenlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı, 2013, %

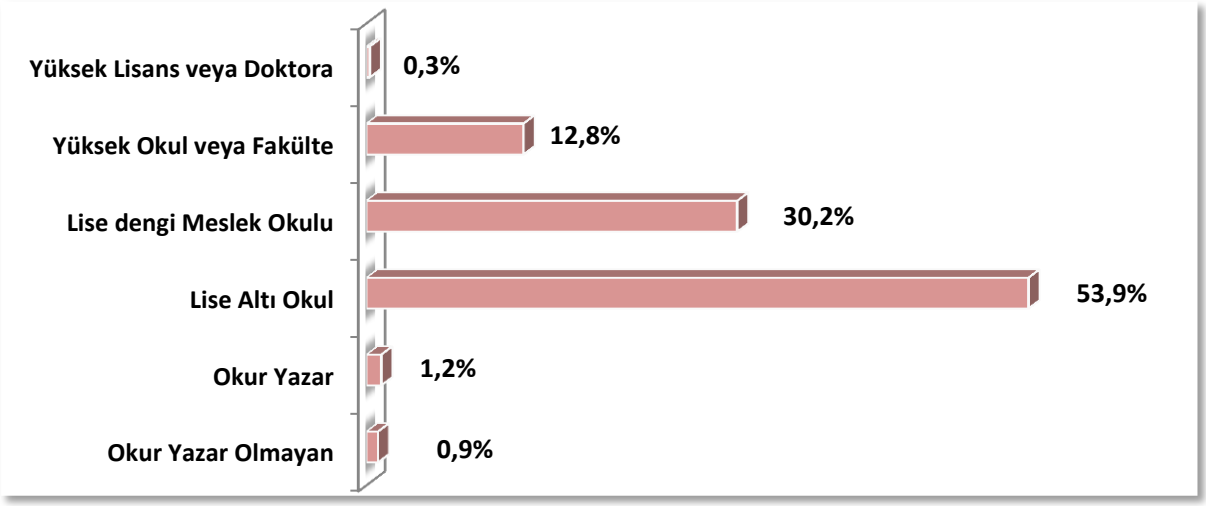

Kaynak: İŞKUR, 2013

Eğitim seviyesi arttıkça işsizlik ödeneğine başvuralar azalmaktadır. Bu durumun iki sebebi olabilir, birincisi eğitim seviyesi arttıkça çalışan kişi sayısı azaldığı için işten çıkma oranları düşük eğitim seviyelerine göre daha az olması, ikincisi ise eğitim seviyesi arttıkça işte tutunma sürelerinin uzamasıdır. Erkeklerde eğitim seviyesi arttıkça başvurular azalırken kadınlarda artış-azalış şeklinde gerçekleşmektedir.

Tablo 15 İşsizlik Sigortasından Faydalananların Sektör ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2013

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	Lise Altı Okul	Lise dengi Meslek O.	Lisans ve Ön lisans	Yüksek Lisans/ Doktora	Genel
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	3	1	37	18	8	0	**67**
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	2	222	62	13	1	**304**
İmalat	2	3	272	143	51	2	**473**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0	36	34	7	0	**77**
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	0	0	3	0	0	0	**3**
İnşaat	5	11	403	181	39	0	**639**
Toptan ve perakende ticaret;	6	6	149	161	66	0	**388**
Ulaştırma ve depolama	0	1	69	30	16	0	**116**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	0	55	24	5	1	**88**
Bilgi ve iletişim	0	0	5	10	5	0	**20**
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0	4	9	9	0	**22**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	3	20	17	63	0	**105**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	1	20	14	10	0	**45**
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0	0	16	11	1	0	**28**
Eğitim	0	1	25	22	20	2	**70**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0	1	20	14	1	**54**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0	1	3	1	0	**5**
Diğer hizmet faaliyetleri	0	3	100	47	13	0	**163**
Genel	**25**	**32**	**1438**	**806**	**341**	**7**	**2667**

Kaynak: İŞKUR, 2013

İşsizlik sigortasından 2013 yılı içerisinde yararlanan 2667 kişinin %24'ünün İnşaat sektöründe %18'inin İmalat sektöründe %15'inin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe, %11'ininde Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe çalışırken işsiz kaldığı veya işten ayrıldığı görülmektedir. Özellikle inşaat ve madencilik sektöründe işten çıkarmaların bu denli fazla olması ilimizde yaşanan mevsimsel etkiler nedeniyle özellikle kış aylarında işverenlerin toplu işten çıkarma yapmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

İmalat, toptan ve perakende ticaret sektöründeki işten çıkarmalar ise işveren ile çalışan arasındaki çalışma şartları, çalışma süresi, ücret vb. konulardaki uyumsuzluklar nedeniyle kaynaklanabilir.

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde İŞKUR'a işsizlik maaşı için başvuran işsizlerin %60,6'sı işsizlik maaşını almayı hak etmişlerdir. İşsizlik maaşına başvuranların %15,9'u Beden İşçisi(Genel) mesleğine, %7,9'u Temizlik Görevlisi mesleğine, %3,6'sı Büro Memuru(Genel) mesleğine sahiptirler. İşsizlik maaşına başvurular toplam 488 farklı mesleğe sahip işsizlerden oluşmaktadır. En çok başvurunun olduğu ilk 25 mesleğe sahip olanların yaptığı başvuru sayıları toplam başvuruların %55,1'ini oluşturmaktadır. Bu durum ilk 25 meslekteki devinimin, diğer mesleklere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu devinim il işgücü piyasasında istihdam yer alanların bu meslekte yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 16 İŞKUR'a İşsizlik Maaşı Almak İçin Başvuranların ve Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 %

Başvuru	Oran	Hak eden	Oran
Beden İşçisi (Genel)	16,0%	Beden İşçisi (Genel)	16,5%
Temizlik Görevlisi	7,9%	Temizlik Görevlisi	7,4%
Büro Memuru (Genel)	3,7%	Büro Memuru (Genel)	4,1%
Şoför-Yük Taşıma	3,4%	Şoför-Yük Taşıma	2,8%
Ağır Kamyon Şoförü	2,2%	Ağır Kamyon Şoförü	2,4%
Aşçı	1,9%	Ön Muhasebeci	2,2%
Ön Muhasebeci	1,9%	Aşçı	2,2%
Satış Danışmanı	1,8%	Garson (Servis Elemanı)	2,2%
Kamyonet Şoförü	1,8%	Satış Danışmanı	2,1%
Garson (Servis Elemanı)	1,6%	Kamyonet Şoförü	2,1%
Beden İşçisi (Temizlik)	1,3%	Sekreter	1,3%
Şoför (Yolcu Taşıma)	1,2%	Şoför (Yolcu Taşıma)	1,3%
Sekreter	1,2%	Beden İşçisi (Temizlik)	1,0%
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	0,9%	Beden İşçisi-Bina İnşaatı	1,0%
Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Op.	0,8%	Muhasebeci	0,9%
Çağrı Merkezi Görevlisi	0,8%	Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Op.	0,9%
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	0,8%	Aşçı Yardımcısı	0,9%
Aşçı Yardımcısı	0,7%	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	0,8%
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	0,7%	Pazarlamacı	0,7%
Muhasebeci	0,7%	Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt)	0,7%
Reyon Görevlisi	0,7%	Makineci (Dikiş)	0,7%
Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt)	0,7%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,7%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	0,7%	Güvenlik Görevlisi	0,7%
Pazarlamacı	0,7%	Taksi Şoförü	0,6%
Taksi Şoförü	0,7%	Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	0,6%
Diğer Meslekler	44,9%	Diğer Meslekler	43,1%

Kaynak: İŞKUR, 2014 Ağustos ayı itibariyle

İşsizlik sigortasından yararlanan iş tecrübesine sahip işsizlerin iş hayatına tekrar kazandırılması ilk kez iş arayanlara göre daha kolaydır. Bu nedenle İŞKUR İş ve Meslek Danışmanlığı hizmetlerinin kısa vadede danışmanlık hizmeti vermesi gereken hedef grup işsizlik maaşı alanlar olmalıdır. Diğer bir ifadeyle asgari 6 ay işsizlik maaşından yararlanan ve listeleri İŞKUR'da mevcut olan işsizlerin azami 6 ay içerisinde işe yerleştirmeleri önem arz etmektedir. 2014 yılında İŞKUR'a başvuranların %30'nin işsizlik maaşı için İŞKUR'a başvurduğu düşünüldüğünde bu çıkarımın önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde çalışma ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2014 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırması(İPTA) ildeki 10 ve üzeri istihdamlı işyerlerine yapılmış olmasına rağmen, bir takım sebeplerle 10'un altında işçi çalıştıran firmalarında işyeri çerçevesinde yer alması nedeniyle bu işyerlerine de işyeri bilgi formu uygulanmıştır.

Bu çerçevede bilgi formu uygulanan 1026 işyerinin %71,6'sı 10 ve üzeri istihdamlı iken kalanı 10'un altında işçi çalıştırmaktadır. 10-49 arası işçi çalıştıran işyerlerine uygulanan işyeri bilgi formu oranı %60,3'tür. Bu durum araştırma sonuçlarına bu büyüklükte işyerlerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle araştırma orta ölçekte işyerlerine ait verileri daha etkin yansımaktadır.

Araştırmada değerlendirilen işyerlerindeki en yüksek payı %26,6 ile Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan işyerleri almaktadır. Bu sektörü %25 ile inşaat ve %16,1 ile imalat sektörü takip etmektedir. Bu üç sektörün araştırmadaki payı %67,7'dir. Bu oran oldukça yüksek olup araştırmanın yönünü belirleyerek araştırma sonuçlarının bu sektörlerde ağırlık göstermesine neden olmaktadır.

Aşağıdaki çapraz tablo yukarıdaki ifadelerle birlikte değerlendirildiğinde araştırma sonuçları işyeri bazında orta ölçekte ticaret, inşaat ve imalat sektörlerde yer alan işyerlerinden gelen sonuçlar yönünde eğilim sergilediği anlaşılmaktadır.

Tablo 17 İşyerlerinin Sektör ve Çalışan Gruplarına Göre Dağılımı, 2014

	1-9	10-49	50-249	250+	Genel
Madencilik ve taş ocakçılığı	10	11	9	4	**34**
İmalat	29	107	24	6	**166**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağ.	0	1	1	1	**3**
İnşaat	111	126	20	0	**257**
Toptan ve perakende ticaret;	65	193	12	3	**273**
Ulaştırma ve depolama	11	36	6	0	**53**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12	41	3	0	**56**
Bilgi ve iletişim	4	9	0	1	**14**
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	5	0	0	**6**
Gayrimenkul faaliyetleri	0	1	0	0	**1**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	19	13	0	0	**32**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9	15	10	7	**42**
Eğitim	6	30	3	0	**39**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	14	3	1	**18**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	4	1	0	**6**
Diğer hizmet faaliyetleri	12	13	1	0	**26**
Genel	**291**	**618**	**94**	**23**	**1026**

Kaynak: 2014-İPTA

En çok İşyeri bilgi formu(İBF) uygulanan Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işyerlerinin %70,5'i 10-49 çalışana sahip işyerlerinde, %23,9'u ise 1-9 çalışana sahip işyerlerinde yığılmıştır. İBF uygulamasında 2. Sırada yer alan inşaat sektöründe işyerlerinin %49,1'i 10-49 çalışan sahip işyerlerinde, %43,2'si ise 1-9 çalışana sahip işyerlerinde yer almaktadır. Esasında 10 ve üzeri istihdamlı işyerlerini kapsayan İPTA çalışmasında inşaat sektöründe oldukça yüksek oranda 1-9 çalışana sahip işyerine İBF uygulamasının temel sebebi, sektörün mevsimsel etkilerden etkilenmesinden kaynaklanmaktadır. İBF uygulamasında 3. Sırada yer alan imalat sektöründeki işyerlerinin %64,4'ü 10-49 çalışana sahip işyerlerinde, %17,2'si 1-9 çalışana sahip işyerlerinde, %18,4'ü ise 50+ çalışana sahip işyerlerinde yer almaktadır.

Araştırma kapsamında İBF uygulanan işyerlerinde toplam 34.448 çalışan tespit edilmiştir. İşyeri bazında üçüncü sırada ağırlığa sahip imalat sektörü İPTA kapsamında tespit edilen çalışanların %22,2'sine bünyesinde bulundurarak birinci sıraya yerleşmiştir. İmalat sektörünü çalışan bazında %19,1 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü, %18,1 ile İdari ve Destek hizmetler sektörü takip etmektedir. İBF uygulanan İşyerlerinin sadece %4 İdari ve destek hizmetleri sektöründe yer alırken bu sektörde çalışan sayılarının yoğun olmasının sebebi sektörde yer alan işyerlerinin Kamu hizmet alım işlerini yapmalarından kaynaklanmaktadır. İnşaat sektöründe çalışan sayıları tespit edilen toplam çalışanların %14,6'sını oluşturmaktadır. İnşaat sektörü çalışan sayıları bakımından dördüncü sıraya düşmesinin nedeni mevsimsel etkiler nedeniyle devinimin yüksek olmasıdır. Bu dört sektördeki toplam çalışan oranı, tespit edilen çalışan sayısının %74'üne denk gelmektedir. Başka bir deyişle tespit edilen her 4 kişiden 3'ü bu sektörlerde çalışmaktadır. Dolayısıyla çalışan bilgilerine ait araştırma verileri bu dört sektörde çalışanların etkisi yoğun olacaktır.

Grafik 9 Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

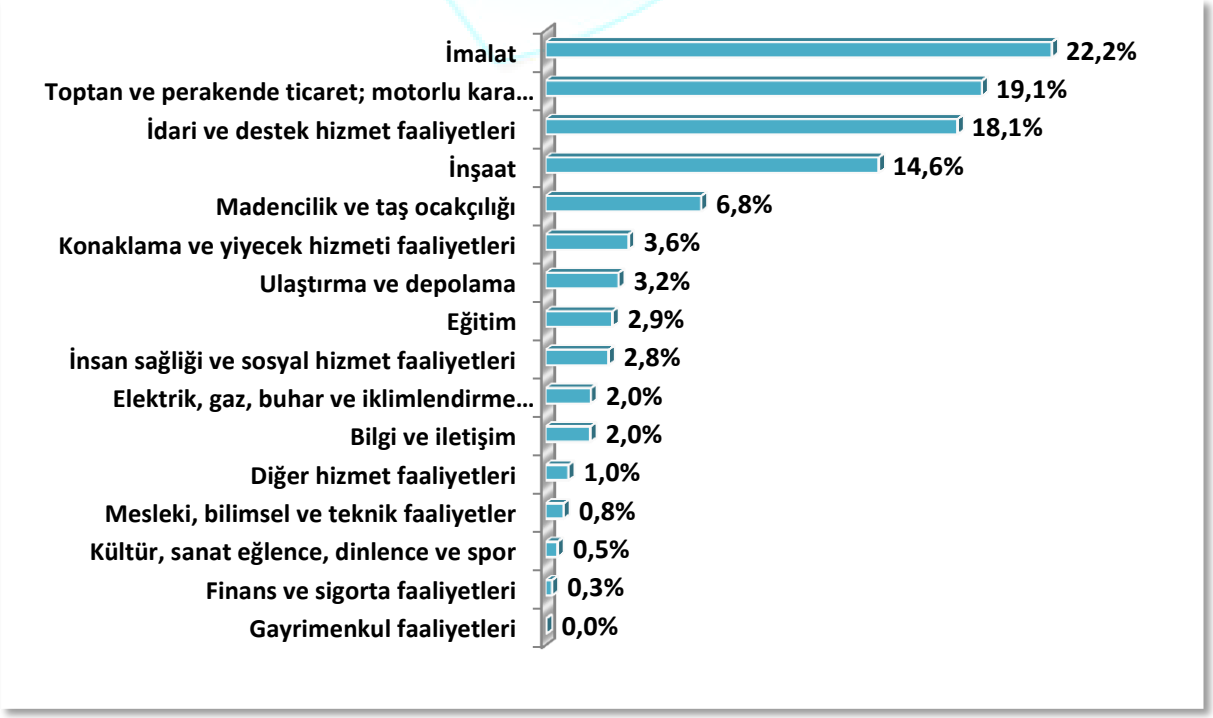

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırmada yer alan işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 34' tür. Sektör bazında en yüksek ortalama çalışan sayısı Elektrik, gaz, buhar üretimde faaliyet gösteren işyerlerine aittir. Bu sektörde ortalama çalışan sayısının yüksek olmasının temel sebebi sayısı az olan işyerinde çok kişinin çalışmasıdır. Diğer bir ifadeyle bu sektörde yer alan işyerleri büyük ölçekli işyerleridir. Bu sektörü İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü, Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü takip etmektedir.

Grafik 10 Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları, 2014

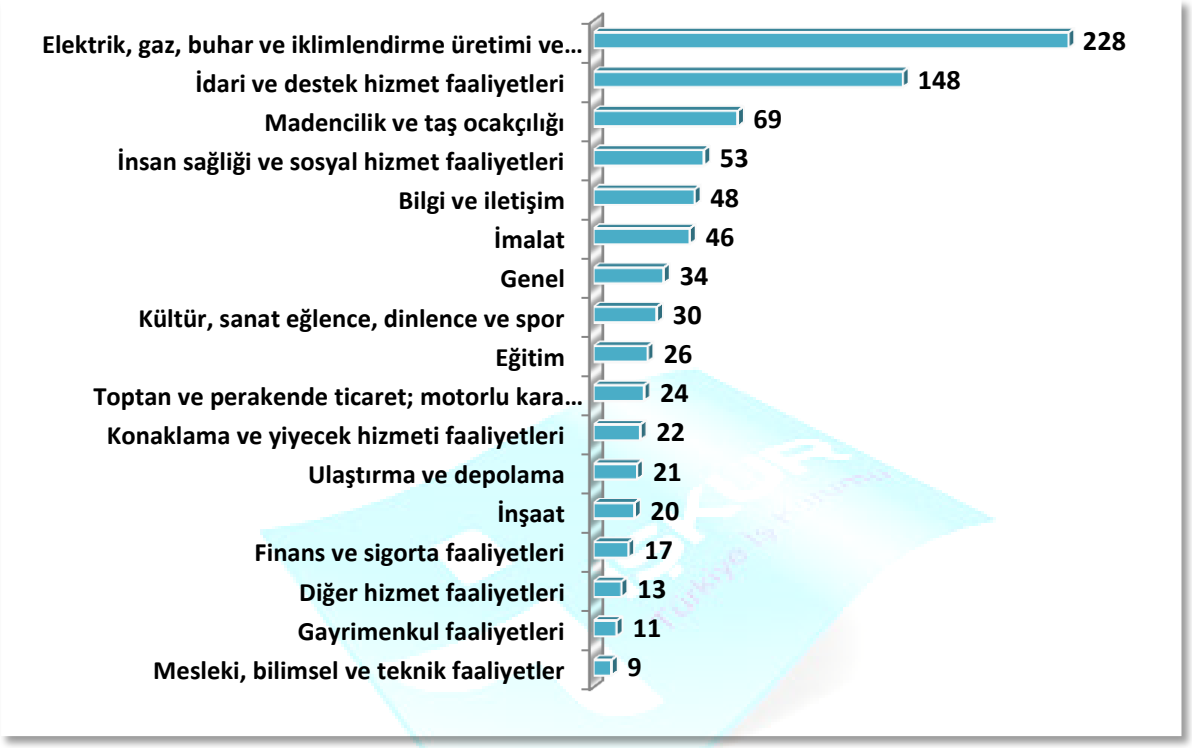

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırmada yer alan işyerlerinin %29,9'u 5-9 yaş grubuna sahip işyerlerinden, %23,9'u 0-4 yaş grubuna sahip işyerlerinden, %15-9'u ise 10-14 yaş grubuna sahip işyerlerinden oluşmaktadır. Bu durum İBF uygulanan her iki işyerinden birinin 10 yaşın altında olduğunu göstermektedir. 10 yaşından sonra yaş büyüdükçe işyeri sayısı azalmaktadır. Bu durum 24 yaşında son bulmakta ve 25 yaş ve sonrası yaşlarda işyeri sayısı yükselişe geçmektedir.

Grafik 11 Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

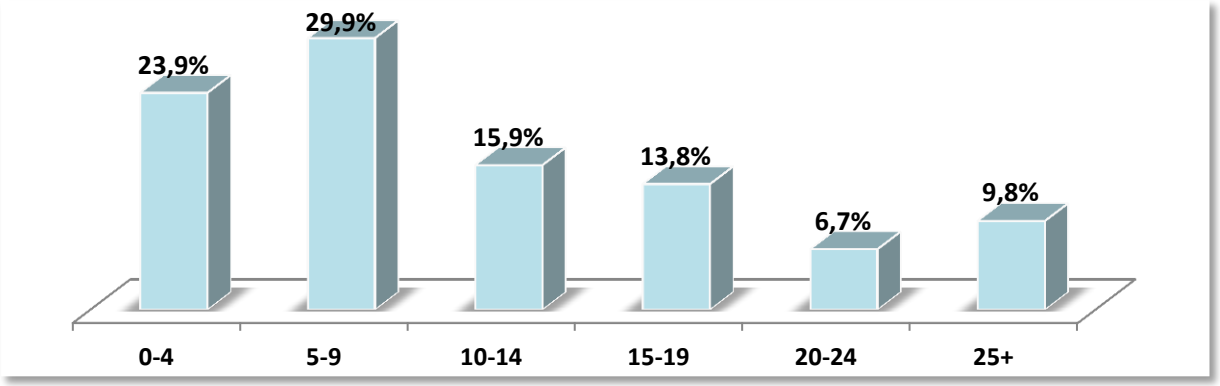

Kaynak: 2014-İPTA

İstihdamın en fazla yer aldığı imalat sektöründeki işyerlerinin %28,2'si 5-9 yaş grubunda, %19,6'sı 10-14 yaş grubunda, %18,4'ü 15-19 yaş grubunda kurulu işyerlerinden oluşmaktadır. Bu durum imalat sektörünün ağırlıklı olarak genç işyerlerinden oluştuğunu göstermektedir. Dolayısıyla son 10 yıllık süreçte il ekonomisi imalat sektöründe etkin olmaya başlamıştır. İstihdam da ikinci sırada yer alan Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan işyerlerinin %28'i 5-9 yaş grubunda, %19'u 15-19 yaş grubunda, %17,5'i 10-14 yaş grubunda yer almaktadır. Dolayısıyla bu sektörde orta yaş grubundaki işyerleri daha ağırlıklıdır. İnşaat sektöründeki işyerlerinin %34,3'ü 0-4 yaş grubunda, %31,2'si ise 5-9 yaş grubunda yer almaktadır. İnşaat sektöründe son 10 yıllık süreçte girişimci yoğunluğu yaşanmıştır. İdari ve Destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin de %65,8'nin son 10 yıllık süreçte il ekonomisine dâhil olması yine Kamu taşeron işçiliğinin etkisinden kaynaklanmaktadır.

İl ekonomisine son 10 yıllık süreçte en çok %30,5 ile inşaat sektöründe, %20,9 ile toptan ve perakende ticaret sektörü ve %13,6 ile imalat sektöründe işyeri açılmıştır. Maden bölgesi olarak bilinen Sivas il piyasasında madencilik ve taş ocakçılık sektöründe son 10 yıllık süreçte açılan maden işyeri sayısı giderek artarken toplam açılan işyeri içerisinde oranı düşüktür. En az 25 yıl boyunca il ekonomisinde tutunabilen işyerlerinin %30,5'i toptan ve perakende ticaret sektöründe, %15,3'ü imalat sektöründe, %12,2'si inşaat sektöründe, %12'si ise diğer hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinden oluşmaktadır. Bu veriler il ekonomisinde ağırlığın toptan ve perakende ticaret sektöründen inşaat sektörüne kaydığını göstermektedir. Diğer bir ifadeyle il ekonomisi üreten konuma geçerek, hizmetler sektöründen sanayi sektörüne kaymaktadır. Sanayi sektörünün yüksek katma değer üretmesi il ekonomisi ve istihdamı için önem arz etmektedir

Tablo 18 Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014

	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel
Madencilik ve taş ocakçılığı	8	11	6	4	1	4	**34**
İmalat	29	47	33	31	12	15	**166**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağ	2	1	0	0	0	0	**3**
İnşaat	88	80	36	29	11	12	**257**
Toptan ve perakende ticaret	39	76	48	52	28	31	**273**
Ulaştırma ve depolama	15	10	10	4	7	6	**53**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12	19	10	5	4	6	**56**
Bilgi ve iletişim	2	7	1	3	1	0	**14**
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	1	0	0	0	4	**6**
Gayrimenkul faaliyetleri	0	1	0	0	0	0	**1**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16	11	3	0	2	0	**32**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14	13	2	8	0	4	**42**
Eğitim	8	13	7	4	2	4	**39**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6	11	1	0	0	0	**18**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3	1	0	0	0	2	**6**
Diğer hizmet faaliyetleri	2	4	6	2	0	12	**26**
Genel	**245**	**307**	**163**	**142**	**68**	**100**	**1026**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırmada yer alan işyerlerinde çalışanların %83,6'sı erkek, %16,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin %22'si imalat sektöründe, %18,6'sı toptan ve perakende ticaret sektöründe, %16,9'ı inşaat sektöründe, %16,8'i ise idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe çalışmaktadır. Kadınların %24,7'si idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe, %23,1'i imalat sektöründe, %21,7'si toptan ve perakende ticaret sektöründe, %9,4'ü ise insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalışmaktadır. İstihdam da erkek ve kadınları birbirinden ayıran ağırlıklı iki sektör inşaat ve insan sağlığı hizmetleri sektörleridir.

İstihdamda etkin durumda olan sektörlerden imalat sektöründe çalışanların %83'ü erkek, %17'si kadın, toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışanların %81,5'i erkek, %18,5'u kadın, idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe çalışanların %77,6'sı erkek, %22,4'ü kadın, inşaat sektöründe çalışanların %96,6'sı erkek, %3,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. Bu durum istihdamda hâkim sektörlerde erkek çalışanların üstünlüğünü de göstermektedir.

İl işgücü piyasasında kadın istihdamının erkeklere göre daha fazla olduğu tek sektör insan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörüdür. Bu sektörde çalışan kadınların ağırlığı %55,9'dur. Erkekler ise bu sektörde %44,1 değerlerinde kalmıştır.

Araştırmada yer alan işyerlerinde çalışanların %20,3'ü Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar meslek grubunda, %18,2'si Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunda, %17,9'u Nitelik gerektirmeyen mesleklerde, %19,7'si Hizmet ve satış elemanları meslek grubunda yer almaktadır.

Grafik 12 Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %

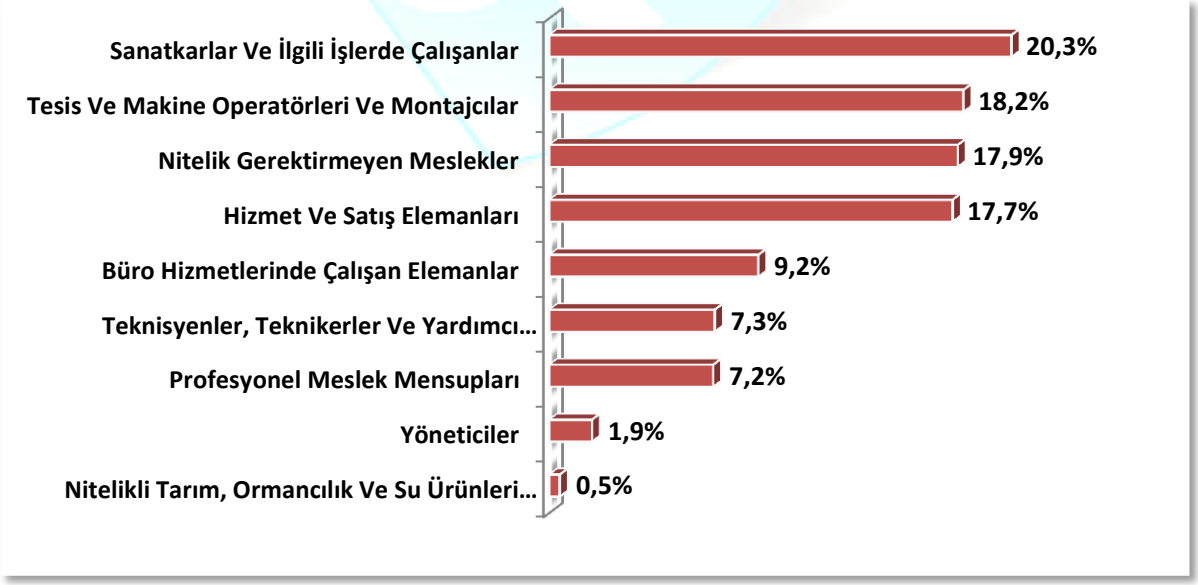

Kaynak: 2014-İPTA

Erkeklerin %23,4'ü Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda, %19'u Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunda, %17,8'i ise Nitelik gerektirmeyen meslek grubundaki mesleklerde çalışmaktadır. Kadınların %24,4'ü Büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubunda, %22,1'i Hizmet ve satış elemanları meslek grubunda, %18,3'ü Nitelik

gerektirmeyen meslek grubundaki mesleklerde istihdam edilmektedir. Diğer bir ifadeyle erkekler sanayi sektöründe, kadınlar ise hizmetler sektöründe daha ağırlık olarak çalışmaktadırlar. Erkekler tüm meslek gruplarında sayısal olarak kadınlara göre üstündürler. Kadınların sağlık sektöründeki sayısal üstünlüklerinin etkileri meslek gruplarında etkin bir şekilde gözlemlenmemiştir.

Tablo 19 Çalışanların Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014

	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1783	1376	3160
Hizmet Ve Satış Elemanları	4843	1249	6092
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5140	1033	6173
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	155	3	158
Profesyonel Meslek Mensupları	1806	672	2478
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6743	241	6984
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Men	2285	216	2501
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	5479	779	6258
Yöneticiler	573	72	645
Genel	**28807**	**5641**	**34448**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırmada yer alan işyerlerinde çalışanların %6,6'sının Temizlik görevlisi, %2,8'nin Çağrı merkezi görevlisi, %2,5'nin Beden İşçisi(Genel) mesleğinde çalıştığı görülmektedir. Erkeklerde hâkim meslek Temizlik görevlisi ve Beden işçisi(Genel) iken bu durum kadınlarda Çağrı Merkezi görevlisi ve temizlik görevlisi meslekleridir. Yine erkeklere inşaat kalıpçısı(ahşap) ve ağır kamyon şoförü etkin iken, bu durum kadınlarda büro memuru(genel) ve makineci(dikiş) mesleklerinde gözlemlenmektedir.

Tablo 20 Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 %

Çalışan Meslekleri	Oran
Temizlik Görevlisi	6,6%
Çağrı Merkezi Görevlisi	2,8%
Beden İşçisi (Genel)	2,5%
Büro Memuru (Genel)	2,5%
Makineci (Dikiş)	2,3%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	1,8%
Ağır Kamyon Şoförü	1,8%
Garson (Servis Elemanı)	1,7%
Reyon Görevlisi	1,7%
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	1,5%
Mermer İşçisi	1,5%
Şoför-Yük Taşıma	1,4%
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	1,4%
Pazarlamacı	1,4%
Kasiyer	1,3%
Diğer Meslekler	67,8%

Kaynak: 2014-İPTA

Grafik 13 İşyeri Özellikleri Oranı, 2014 %

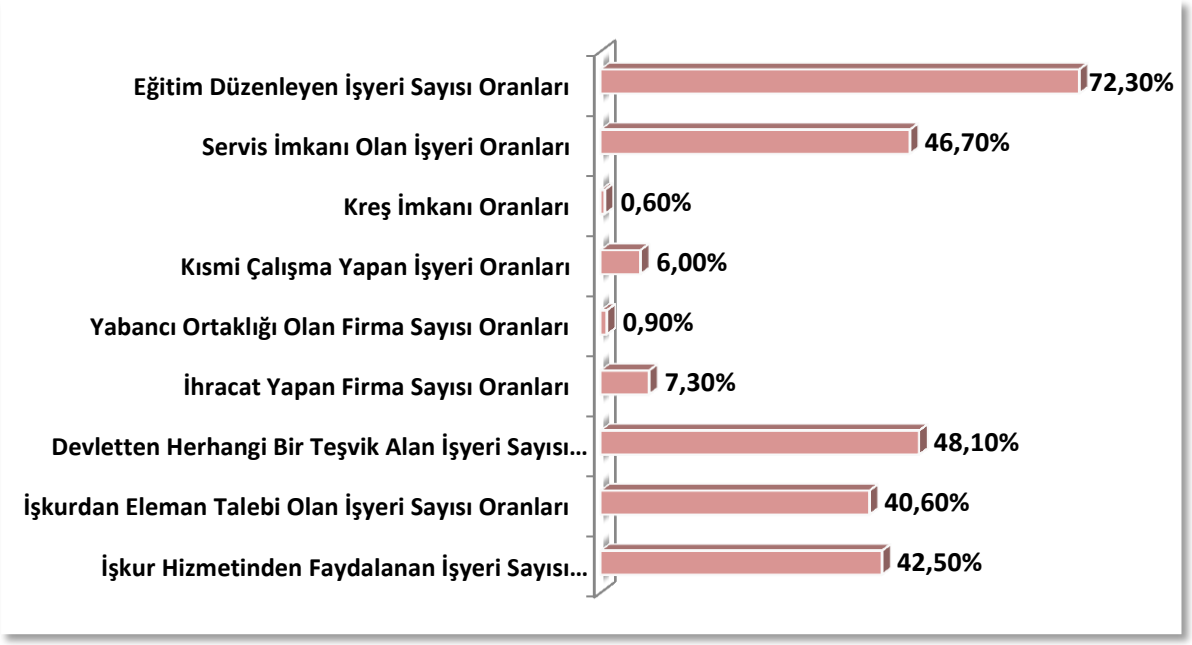

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırmada yer alan işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı %42,5'dur. Diğer bir ifadeyle yaklaşık olarak Sivas ilindeki her 2 işyerinden biri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Bu oran Türkiye oranı olan %36'dan yaklaşık 6 puan daha yüksektir. İŞKUR Sivas İl Müdürlüğünün hedefi ildeki tüm işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden en üst seviyede yararlanmaları sağlamak olmalıdır. İldeki tüm işyerlerinin eleman teminlerini İŞKUR aracılığıyla karşılaması durumunda, işverenlerin eleman arama süresi kısalması dolayısıyla istihdam edilebilirlik süresinin artması sağlanabilir. Bu durum işsiz kalma süresini kısaltıp dolayısıyla işsizliği azaltabilir.

İl genelinde İŞKUR hizmetlerinden %63,4 ile İdari ve Destek Hizmet faaliyetlerindeki işyerleri yararlanmaktadır. Bu durumun esas nedeni bu sektördeki işyeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. İkinci olarak %59,5 ile İmalat sektöründeki işyerleri yararlanmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanması önem arz etmektedir. Çünkü imalat sektörü hem işyeri bazında, hem de çalışan bazında il işgücü piyasasında hâkim konumda bulunmaktadır. Üçüncü sırada %58,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki işyerleri yer almaktadır. Her ne kadar istihdam açısından ilk dört sektöre giremese de maden bölgesi olarak bilinen Sivas ilindeki Madencilik sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden yararlanması, bu sektörün gelişmesi dolayısıyla il ekonomisinin ve istihdamının gelişmesi anlamına gelmektedir. Toptan ve perakende ticaret sektöründeki her iki işyerinden yaklaşık biri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır.

İşyeri bazında il işgücü piyasasında önemli yere sahip İnşaat sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranının %23,2'lerde kalması, il istihdamının gelişmesinde olumsuz etkileyebilir. Gerçekten son 10 yıllık süreçte il işgücü piyasasına en fazla girişimci kazandıran ve il istihdamının yönünü sanayi sektörüne çeviren bu sektördeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden en üst seviyede yararlanması gerekmektedir.

Tablo 21 İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

	İŞKUR Hizmetlerden Yararlanan işyeri Sayısı	İşyeri Sayısı	Oran %
Madencilik ve taş ocakçılığı	20	34	58,8
İmalat	99	166	59,5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	3	33,3
İnşaat	60	257	23,2
Toptan ve perakende ticaret	132	273	48,5
Ulaştırma ve depolama	14	53	26,9
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	31	56	55,4
Bilgi ve iletişim	7	14	50,0
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	6	16,7
Gayrimenkul faaliyetleri	0	1	0,0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13	32	40,0
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	27	42	63,4
Eğitim	14	39	36,9
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7	18	38,9
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	6	33,3
Diğer hizmet faaliyetleri	8	26	30,8
Genel	**436**	**1026**	**42,5**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırma kapsamında yer alan işyerlerinden sadece %0,8'i yabancı ortaklığa sahiptir. Diğer bir ifadeyle İl genelinde toplam 9 işyeri yabancı ortaklığa sahiptir. Bu işyerlerinde toplam çalışan sayısı 776 olup, bu sayı araştırmada yer alan işyerlerinde çalışanların %2,2'sini oluşturmaktadır.

Araştırmada yer alan 1026 işyerinin 74'ü yani %7,3'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin %60,5'i imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektöründeki işyerlerini %16,5 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü, %10,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü, %4,6 ile inşaat sektörü, %2,7 ile Konaklama ve yiyecek hizmetleri sektöründeki işyerleri takip etmektedir. Bu beş sektördeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı %95,1'dir. Diğer bir ifadeyle bu beş sektör ilin dış ticaret verilerini oluşturmaktadır.

Burada dikkat edilecek husus araştırma sonuçlarında çalışan bazında önemli bir sayıya sahip İdari ve destek hizmet faaliyetlerinin dış ticarette hiçbir etkisinin olmaması bu sektörün katma değerinin düşüklüğünün göstergesidir. Sağlık, Eğitim, Finans gibi ana sektörler ilin dış ticaretinin gelişimine hiçbir etkisi bulunmamaktadır.

İl ihracatının artırılması İl bazında Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın yükselmesine doğrudan katkı sağlayacaktır. Bu durum il ekonomisinin büyümesine ve doğrudan istihdamın artmasına olanak sağlayacaktır. Bu doğrultuda ihracatı artırıcı politikalar önem arz etmektedir.

AÇIK İŞLER

2014 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre araştırma kapsamında değerlendirilen işyerlerinin %22'sinin açık iş verdiği tespit edilmiştir. Bu durum her beş işyerinden birisinin açık iş verdiğini göstermektedir. Açık işlerin %35,1'i Toptan ve perakende ticaret sektöründe, %27'si İmalat sektöründe, %12,4'ü ise İnşaat sektöründe yer alan işyerlerinde yer almaktadır. Bu üç sektördeki açık iş veren işverenlerin toplamı tüm açık işe sahip işyerlerinin %74,5'ine denk gelmektedir. Her dört açık işten üçü bu dört sektörde yer alan işyerlerinde yer almaktadır. Hali hazırda bu üç sektör çalışan ve işyeri bazında il işgücü piyasasında hâkim durumda yer almaktadır. İl işgücü piyasasında hâkim diğer sektör olan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki açık iş verme oranının düşüklüğü dikkat çekicidir.

Tablo 22 Açık İş Veren İşyerlerinin Sektörlere Göre Açık İş Verme Oranı, 2014 %

	Acık İş Veren İşveren Sayısı	Genel İşveren Sayısı	Açık iş verme Dağılımı[2]	Sektör içi açık iş verme oranı[3]
Madencilik ve taş ocakçılığı	7	34	3,1%	20,6%
İmalat	61	166	27,0%	36,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme.	0	3	0,0%	0,0%
İnşaat	28	257	12,4%	10,9%
Toptan ve perakende ticaret	79	273	35,1%	29,1%
Ulaştırma ve depolama	4	53	1,8%	7,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	56	8,0%	32,1%
Bilgi ve iletişim	4	14	1,8%	28,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	6	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	1	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6	32	2,8%	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4	42	1,8%	9,8%
Eğitim	6	39	2,7%	15,8%
İnsan sağlığa ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	18	2,2%	27,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	6	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	26	1,3%	11,5%
Genel	**226**	**1026**	**100,0%**	**22,1%**

Kaynak: 2014-İPTA

Sektör içi açık iş verme oranı en yüksek seviyede %36,8 ile İmalat sektörüne aittir. İmalat sektörünü, %32,1 ile Konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörü, %29,1 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir.

[2] Açık iş verme Dağılımı= Sektördeki Açık İş Veren İşyeri Sayısı/Toplam Açık İş Veren İşveren Sayısı

[3] Sektör İçi Açık İş Verme Oranı= Sektördeki Açık İş Veren İşyeri Sayısı/Sektördeki İşyeri Sayısı

İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektöründeki açık iş verme oranı ve sektör içi açık iş verme oranının yüksekliği, bu sektörün işyeri ve çalışan bazındaki üstünlüğü açık iş verme oranında da kendini göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre toplam 876 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İl geneli açık iş oranı ise %2,5'tir. Başka bir ifadeyle il geneli her 100 açık işin 97'si dolu, 3'ü ise doldurulmayı beklemektedir. Bu oran %2,7 olan Türkiye ortalamasına yakın değerdedir.

Tablo 23 Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşlerin Dağılımı, 2014 %

	Açık İş Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı[4]	Açık İş Oranı[5]
Madencilik ve taş ocakçılığı	26	2350	3,0%	1,1%
İmalat	310	7654	35,3%	3,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağ.	0	683	0,0%	0,0%
İnşaat	106	5032	12,1%	2,1%
Toptan ve perakende ticaret	271	6594	30,9%	3,9%
Ulaştırma ve depolama	29	1102	3,3%	2,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	74	1252	8,4%	5,6%
Bilgi ve iletişim	18	678	2,1%	2,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	100	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	11	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10	274	1,1%	3,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9	6226	1,1%	0,1%
Eğitim	14	1011	1,6%	1,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	953	0,6%	0,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	182	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	5	347	0,6%	1,4%
Genel	**876**	**34448**	**100,0%**	**2,5%**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırmada tespit edilen açık işlerin %35,3'ü İmalat sektöründe, %30,9'u Toptan ve perakende ticaret sektöründe, %12,1'i inşaat sektöründe, %8,4'ü Konaklama ve yiyecek hizmetleri sektöründe yer almaktadır. Bu dört sektör toplam açık işlerin %86,7'sini karşılamaktadır. Bu durum açık işlerin neredeyse tamamının bu dört sektörden geldiğini göstermektedir. İşyeri, çalışan, açık işveren işyeri oranında il işgücü piyasasına hâkim olan imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektörü açık iş sayısında da hâkimiyetini devam

[4] Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı=Sektördeki Açık İş Sayısı/ Toplam Açık İş Sayısı

[5] Açık İş Oranı=Toplam Açık İş Sayısı/ (Toplam Açık İş Sayısı+Toplam Çalışan Sayısı)

ettirmektedir. Burada dikkat çeken ise çalışan ve işyeri bazında il piyasasında çokta etkin olmayan Konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetindeki yüksek açık iş sayısıdır. Bu sektörün küçük hacmine göre yüksek açık iş üretmesi üzerine düşülmesi gereken bir noktadır. Bu durumun farklı nedenleri olabilir. Bu sektörde çalışma ortam koşulları, ücret, sosyal olanaklar gibi faktörler ile yüksek işçi giriş-çıkış sirkülasyonu olabileceği gibi, mevsimsel etkilerde yüksek açık iş sayısına neden olabilir.

Açık iş oranı en yüksek sektör %5,6 ile Konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörüdür. Sektörde çalışan sayısına oranın azlığı ve açık iş sayısının yüksekliği, bu sektördeki açık iş oranının yüksek çıkmasına neden olmuştur. Bu sektörü %3,9 İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörü, %3,4 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri izlemektedir. İlde çalışan, işyeri, açık iş sayısı, açık iş verme oranı ve açık işin sektörlere göre dağılımdan etkin olan İnşaat sektörünün %2,1'lik açık iş oranının düşüklüğü, bu sektörde çalışan sayısının çok, açık işin ise az olmasından kaynaklanmaktadır. Tabi ki il işgücü piyasasında önemli bir paya sahip inşaat sektöründeki açık iş sayısının azlığı mevsimsel etkilerden kaynaklanıyor olabilir. Araştırmanın referans dönemimim Mayıs-Haziran dönemi olduğu düşünüldüğünde, inşaat firmalarının ise işçi ihtiyaçlarını Mart-Nisan aylarında temin ettiği düşünüldüğünde mevsimsel etkilerin inşaat sektöründe açık iş sayısına etkisi anlaşılabilir.

Araştırma kapsamında tespit edilen açık iş veren işyerlerinin %28,1'i 5-9 yaş grubundaki, %19,2'si 0-4 yaş gurundaki, %18,2 yaş grubunda yer almaktadır. Açık işlerle açık iş veren işyerlerinin yaşları ile herhangi bir yönde doğru veya ters orantı bulunmamaktadır. İşyeri yaşı ile açık işe sahip olma arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Ancak 20 yaş ve daha büyük işyerlerinin açık iş verme oranı, 20 yaşın altındaki işyerlerine göre daha düşüktür.

Tablo 24 Yaş Gruplarına Göre Açık İş Veren İşverenlerin Dağılımı, 2014 %

	Açık Is Veren İşveren Sayısı	İşveren Sayısı	Açık İşlerin Dağılımı[6]	Yaş Grup içi Açık İşlerin Dağılımı[7]
0-4	44	245	19,2%	17,8%
5-9	64	307	28,1%	20,7%
10-14	41	163	18,2%	25,2%
15-19	42	142	18,6%	29,7%
20-24	15	68	6,8%	22,7%
25+	21	100	9,1%	20,4%
Genel	**226**	**1026**	**100,0%**	**22,1%**

Kaynak: 2014-İPTA

[6] Açık İşlerin Dağılımı=Açık İş Veren İşveren Sayısı/Toplam Açık İş Veren İşveren Sayısı

[7] Yaş Grup İçi Açık İşlerin Dağılımı= Grup içi Açık İş Veren İşveren Sayısı/İşveren Sayısı

Yaş grupları içerisinde en yüksek açık iş verme oranı %29,7 ile 15-19 yaş gurubundaki işyerlerindedir. Bu yaş grubunu %25,2 ile 10-14 yaş gurubu ve %22,7 ile 20-24 yaş grubundaki işyerleri takip etmekledir. 0-4 yaş grubundaki işyerlerinin açık iş verme eğilimlerinin düşük olması bu yaş grubundaki işyeri sayısının çokluğundan kaynaklanmaktadır. Genel olarak yaş grupları arası ve yaş grup içi işyerlerinin açık iş verme eğilimleri üzerinde yaş faktörünün çokta etkili olmadığı gözlemlenmektedir.

Tablo 25 Yaş Gruplarına Göre Açık İş Oranı, 2014 %

	Açık İş Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
0-4	169	6337	19,3%	2,6%
5-9	223	9519	25,5%	2,3%
10-14	143	5768	16,4%	2,4%
15-19	154	5962	17,6%	2,5%
20-24	79	1509	9,0%	5,0%
25+	107	5354	12,2%	2,0%
Genel	**876**	**34448**	**100,0%**	**2,5%**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırma kapsamında açık işlerin %25,5'i 5-9 yaş grubundaki işyerlerinde, %19,3'ü 0-4 yaş grubu işyerlerinde, %17,6'sı ise 15-19 yaş grubundaki işyerlerinde yer almaktadır. Açık işveren işverenler ile işyeri yaşları arasında çokta gözlemlenmeyen ilişki, açık iş sayısı ve işyeri yaşları arasında da gözlemlenmemektedir. Açık iş oranı en yüksek yaş grubu %5 ile 20-24 yaş grubudur. En düşük açık iş oranı ise %2 ile 25+ yaş grubundaki işyerlerinde gözlemlenmektedir. Grupları arası açık iş oranı il geneli açık iş oranına yakın değerlerde seyretmektedir.

Tablo 26 Sektör ve Yaş Gruplarına Göre Açık İşe Sahip İşyerlerinin Dağılımı, 2014 %

	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,40%	2,20%	0,40%	0,00%	0,00%	0,00%	**3,00%**
İmalat	3,60%	8,10%	5,40%	6,30%	0,90%	2,70%	**27,00%**
İnşaat	3,00%	3,00%	1,50%	2,40%	1,00%	1,40%	**12,30%**
Toptan ve perakende ticaret;	4,10%	9,90%	6,80%	8,10%	3,60%	2,70%	**35,20%**
Ulaştırma ve depolama	0,90%	0,00%	0,00%	0,00%	0,90%	0,00%	**1,80%**
Konaklama ve yiyecek hiz. faal.	1,80%	2,20%	1,30%	0,90%	0,40%	1,30%	**7,90%**
Bilgi ve iletişim	0,40%	0,90%	0,00%	0,40%	0,00%	0,00%	**1,70%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faal.	1,90%	0,00%	0,90%	0,00%	0,00%	0,00%	**2,80%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,80%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	**1,80%**
Eğitim	0,50%	0,50%	0,90%	0,50%	0,00%	0,50%	**2,90%**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faali	0,90%	1,30%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	**2,20%**
Diğer hizmet faaliyetleri	0,00%	0,00%	0,90%	0,00%	0,00%	0,40%	**1,30%**
Genel	**19,30%**	**28,10%**	**18,10%**	**18,60%**	**6,80%**	**9,00%**	**99,90%**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırma kapsamındaki işyerlerinde en fazla açık işe sahip işyerleri %9,9'i 5-9 yaş grubundaki Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan işyerlerinde, %8,1'i 15-19 yaş grubundaki işyerlerinde, yine %8,1'i 5-9 yaş grubundaki imalat sektöründeki işyerlerinde yer almaktadır. İlde hâkim durumda olan İmalat, İnşaat, Toptan ve perakende ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektöründe 20-24 yaş grubunda açık işe sahip işyeri sayıları düşerken, 25+ yaş grubunda tekrar artışa geçmiştir. İdari ve Destek Hizmet faaliyetlerinde açık işe sahip işyerlerinin tamamının 0-4 yaş grubunda yer almasının temel sebebi, bu gruptaki işyerlerinin genel itibariyle Kamu hizmet alım işini yapan işyerleri olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırma kapsamında tespit edilen açık işlerin %23,8'i Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar, %21'i Hizmet ve Satış Elemanları, %19,3'ü Nitelik gerektirmeyen meslekler, %18,4'ü Tesis ve Makine Operatörleri ve montajcılar meslek grubunda yer almaktadır. Bu dört meslek grubundaki açık işler toplam açık işlerin %92,5dir. Diğer bir ifadeyle tespit edilen açık işlerin neredeyse tamamı bu dört sektörde yer almaktadır.

Tablo 27 Meslek Gruplarına Göre Açık iş ve Açık İş Oranlarının Dağılımı, 2014 %

	Açık İş Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	209	6984	23,8%	2,9%
Hizmet Ve Satış Elemanları	184	6092	21,0%	2,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	169	6173	19,3%	2,7%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	161	6258	18,4%	2,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Mes.	60	2501	6,9%	2,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	47	2478	5,4%	1,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	39	3160	4,4%	1,2%
Yöneticiler	5	645	0,6%	0,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	158	0,2%	1,3%
Genel	**876**	**34448**	**100,0%**	**2,5%**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırma kapsamında tespit edilen toplam 876 açık iş 144 farklı meslekte dağılmıştır. En çok açık işin yer aldığı ilk 25 meslekte açık işlerin toplamı 555 olup, toplam açık iş sayısı içerisindeki oranı ise %63,3'tür. Tespit edilen açık işlerin %6,6'sı Makineci(Dikiş), %6,3'ü Mermer işçisi, %6,1'i Beden İşçisi(Genel) mesleğinde yer almaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin meslek bilgileri incelendiğinde, araştırma kapsamında işyerlerince elde edilen açık işlerdeki mesleklere paralellik gösterdiği dikkat çekmektedir. Bu paralelliğe rağmen İŞKUR tarafından araştırma kapsamında tespit edilen açık işlerin istihdamla sonuçlandırılması oranı oldukça düşüktür. Bu durumun temel nedenlerinden biri araştırma kapsamında tespit edilen açık işlerin Kuruma kazandırılma oranının en yüksek seviyede olmamasıdır. Diğer bir ifadeyle İŞKUR her dört açık işten sadece 3'ünü Kuruma kazandırmıştır.

Tablo 28 Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 %

Açık İşler	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı
Makineci (Dikiş)	58	6,6%
Mermer İşçisi	55	6,3%
Beden İşçisi (Genel)	53	6,1%
Garson (Servis Elemanı)	46	5,3%
Ambalajcı (El İle)	31	3,5%
Satış Danışmanı	24	2,8%
Kasiyer	24	2,8%
Ağır Kamyon Şoförü	23	2,6%
Ön Muhasebeci	21	2,4%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	19	2,1%
Gaz Altı Kaynakçısı	18	2,0%
Komi (Garson Yardımcısı)	16	1,8%
Kuyumcu-Altın Ve Gümüş İşleme	15	1,7%
Giyim Ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı	14	1,7%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	14	1,6%
Bulaşıkçı (Stevard)	14	1,6%
Mobilya Montaj İşçisi	13	1,5%
Reyon Görevlisi	13	1,5%
Beden İşçisi (İnşaat)	13	1,5%
Pazarlamacı	13	1,5%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	13	1,5%
Gıda Teknikeri	12	1,4%
Muhasebeci	11	1,3%
Seyahat Servis Elemanı (Host/Hostes/Otobüs-Tren)	10	1,2%
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Tek.	10	1,2%
Diğer Meslekler	553	36,5%

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırma kapsamında tespit edilen açık işler için yüzde 51,9 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. Başka bir deyişle açık işe sahip işyerlerinin %48,1'i açık iş için herhangi bir öğrenim düzeyi talep etmemektedir.

Grafik 14 Açık İşlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 %

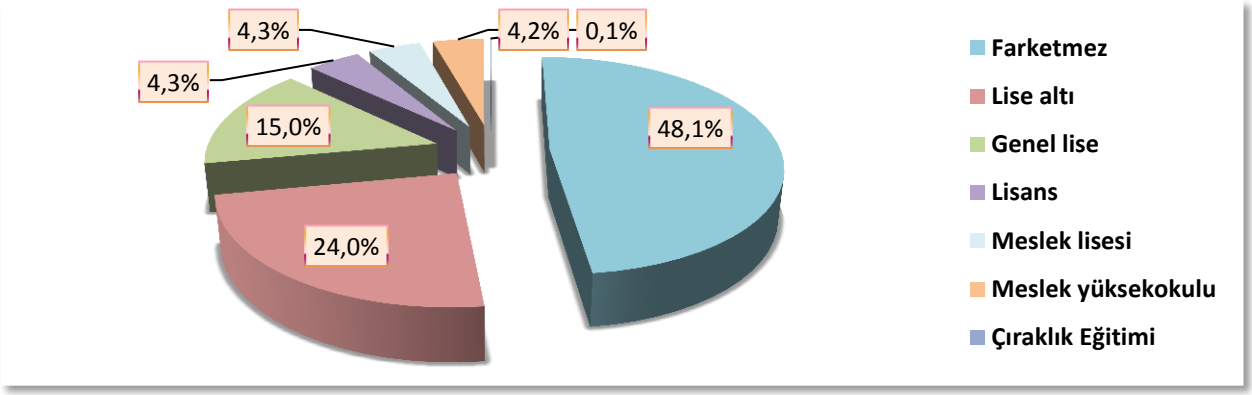

Kaynak: 2014-İPTA

Her iki açık işten biri için herhangi bir öğrenim düzeyi belirtilmemiş olması, açık işlerin niteliğini düşürmektedir. İşverenlerin mevcut açık işlerini doldurmak için tercih ettiği öğrenim düzeyi %24 ile Lise altı'dır. Bu öğrenim düzeyini %15 ile lise öğrenim düzeyi takip etmektedir. Yüksekokul mezunlarının toplam payı %8,6'dır. Meslek lisesi ve çıraklık eğitim öğrenim düzeyleri oranları oldukça düşüktür.

Açık işlerin %29,2'si için herhangi bir cinsiyet belirtilmemiştir. Cinsiyet belirtilen açık işlerin %83,3'ü erkek, kalanı ise kadınlardan oluşmaktadır. Cinsiyet olarak erkek tercih edilen açık işlerin %52'sinde herhangi bir öğrenim düzeyi aranmamaktadır. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerin %30'unda lise altı öğrenim düzeyi aranmaktadır.

Açık işlerin en yoğun olduğu lise altı öğrenim düzeyinde erkek işçi talepleri, kadın işçi taleplerinin neredeyse iki katına denk gelmektedir.

Grafik 15 Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 %

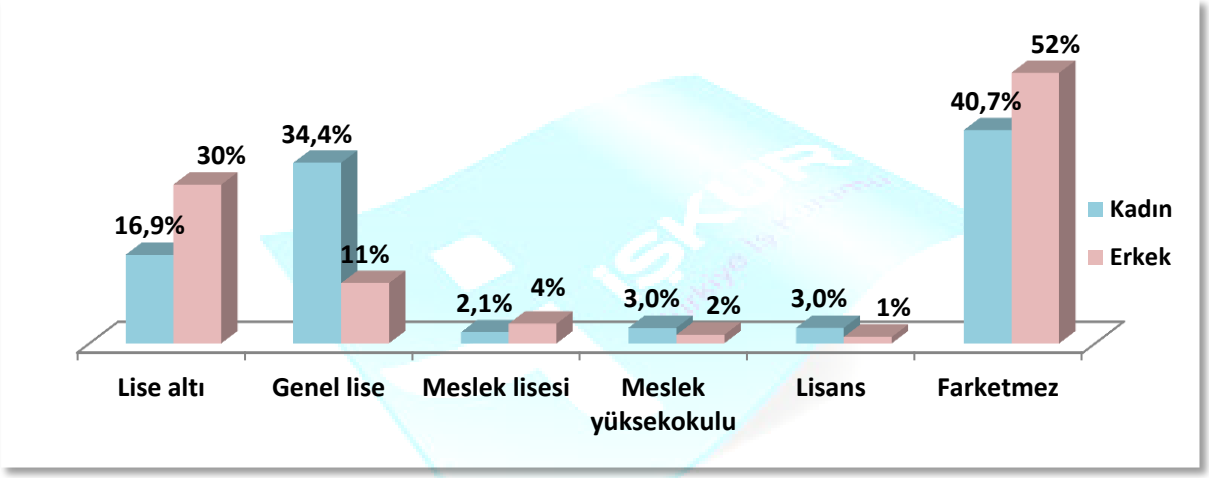

Kaynak: 2014-İPTA

Açık işlerin %22,8'i ihracat yapan firmalarda yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerindeki açık işlerin %61,8'inde de eğitim düzeyi önem arz etmemektedir. İhracat yapan firmalardaki açık işlerin %5,6'sında yükseköğretim mezunları talep edilmektedir. İhracat yapan firmalardaki açık işlerin %32,6'sında lise ve altı eğitim düzeyindeki elemanlar talep edilmektedir.

İşverenler açık işleri için aradığı elemanlardan ilk olarak iş ahlakına sahip olmasını beklemektedir. Diğer bir ifadeyle her 100 açık işin 67'sinde işçide iş ahlakı aranmaktadır. İş ahlakını %62,1 ile fiziki ve bedensel yeterlilik, %51,3 ile yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe, %41,5'için ise takım çalışması aranmaktadır. Bu durum ilimizdeki işverenlerin ahlaklı, bedenin yeterli, mesleki bilgiye sahip ve takım çalışmasına yatkın elemanlar aradığını göstermektedir. Bilinenin aksine her 100 açık işten sadece biri için yabancı dil bilgisi aranmaktadır. Yine bilgisayar kullanımı bilgisinin %12,9'da kalması dikkat çekicidir. İstenilen becerilerin iş arayanda haiz olması ilgili açık işlerin istihdamla sonuçlanması olasılığını artırmaktadır. Bu doğrultuda İŞKUR il Müdürlüklerinin Danışmalık görüşmesi ve Aktif işgücü hizmetlerini bu veriler ışığında şekillendirmesi gerekmektedir.

Grafik 16 Açık İşlerin Beceri Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 %

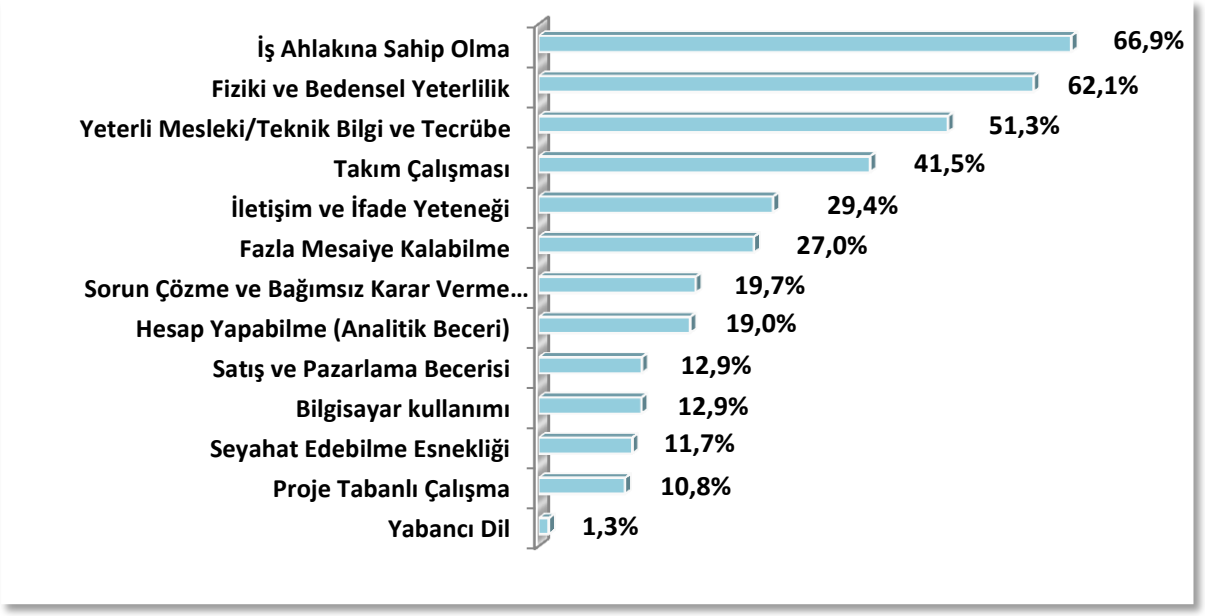

Kaynak: 2014-İPTA

Eğitim düzeyinin çıraklık düzeyinde olduğu açık işlerde fiziki ve bedensel yeterlilik, iş ahlakına sahip olma, takım çalışması ve sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri ön plana çıkmaktadır. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise iş ahlakına sahip olma, fiziki ve bedensel yeterlilik, takım çalışması ve yeterli mesleki bilgi ve tecrübe ağılığını hissettirmektedir. Lise ve sonrası eğitim seviyesinde fiziki ve bedensel yeterlilik önemini yitirmektedir. Buna karşın yeterli mesleki bilgi ve tecrübe becerisinin önemi artmaktadır.

Tablo 29 Açık İşlerin Beceri ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı, 2014 %

	Çıraklık Eğitimi	Lise Altı	Genel Lise	Meslek Lisesi	Meslek Yüksekokulu	Lisans
Bilgisayar kullanımı	0%	5%	27%	54%	48%	40%
Fazla Mesaiye Kalabilme	0%	21%	27%	43%	25%	11%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	100%	82%	44%	84%	22%	48%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	0%	17%	41%	76%	36%	38%
İletişim ve İfade Yeteneği	0%	30%	57%	84%	36%	37%
İş Ahlakına Sahip Olma	100%	78%	70%	92%	53%	62%
Proje Tabanlı Çalışma	0%	9%	9%	38%	42%	27%
Satış ve Pazarlama Becerisi	0%	16%	24%	24%	25%	19%
Seyahat Edebilme Esnekliği	0%	20%	12%	38%	25%	22%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	100%	20%	16%	75%	42%	35%
Takım Çalışması	100%	51%	30%	59%	39%	27%
Yabancı Dil	0%	0%	1%	5%	8%	11%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	0%	35%	58%	73%	94%	62%

Kaynak: 2014-İPTA

Açık işlerdeki beceri düzeyleri cinsiyete göre farklılıklar arz etmektedir. İş ahlakına sahip olabilme, fiziki ve bedensel yeterlilik, yeterli mesleki bilgi ve tecrübe becerisi hem erkeklerde hem de kadınlarda en fazla aranan beceridir. Kadınlarda erkeklere göre daha fazla iş ahlakı ve daha fazla yeterli mesleki bilgi ve tecrübe beklenirken, erkeklerde kadınlara göre daha fazla fiziki ve bedensel yeterlilik ve takım çalışması beklenmektedir.

Grafik 17 Açık İşlerin Beceri Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014 %

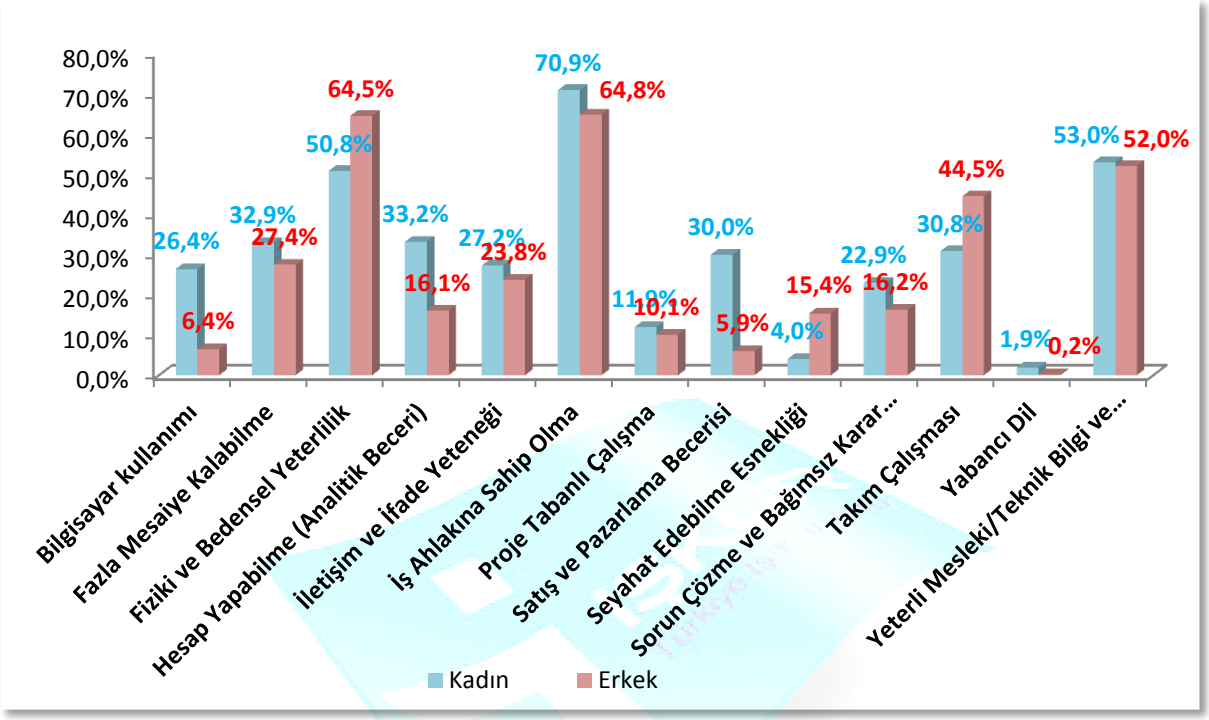

Kaynak: 2014-İPTA

Hem erkeklerin hem de kadınların talep edildiği açık işlerdeki en düşük beceri düzeyi yabancı dil bilme becerisi gelmektedir. Yabancı dil bilme becerisi dışında en düşük beceri düzeyi erkeklerde satış ve pazarlama becerisi, bilgisayar kullanabilme ve proje tabanlı çalışma gelmektedir. Kadınlarda ise seyahat edebilme esnekliği, proje tabanlı çalışma ve sorun çözme ve bağımsız karar verebilme gelmektedir.

Açık işlerin yer aldığı meslek türlerine göre beceri düzeyleri de farklılıklar arz etmektedir. Açık işlerde birinci sırada yer alan makineci mesleğinde fiziki ve bedensel yeterlilik, iş ahlakına sahip olma, mesleki bilgi ve tecrübe, ikinci sırada yer alan mermer işçisi mesleğinde fiziki ve bedensel yeterlilik yine ağırlık göstermektedir. Beden işçisi genel mesleğinde makineci ve mermer işçisinde aranan beceriler benzerlikler göstermektedir. Garson servis eleman mesleğinde takım çalışması, yeterli mesleki bilgi ve tecrübe ve fazla mesaiye kalma becerileri ön planda yer almaktadır. Satış danışma mesleğinde en yüksek düzeyde aranan beceri satış ve pazarlama becerisidir. Bu beceriyi iletişim ve ifade yeteneği ve fiziki ve bedensel yeterlilik takip etmektedir. Satış danışmanı mesleğinde talep edilen beceriler neredeyse tamamen mesleğin niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 30 Açık İşlerin Beceri Düzeyi ve Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 %

	Bilgisayar kullanımı	Fazla Mesaiye Kalabilme	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Ahlakına Sahip Olma	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Seyahat Edebilme Esnekliği	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	0,0%	35,1%	73,7%	0,0%	0,0%	52,6%	8,8%	8,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	38,6%
Mermer İşçisi	0,0%	27,9%	100,0%	9,3%	27,9%	66,6%	0,0%	0,0%	0,0%	37,2%	42,7%	0,0%	27,6%
Beden İşçisi (Genel)	0,0%	2,1%	82,8%	7,9%	5,7%	73,3%	0,0%	2,1%	0,0%	21,0%	32,7%	0,0%	11,5%
Garson (Servis Elemanı)	10,8%	45,6%	32,7%	15,2%	34,7%	65,1%	4,3%	8,6%	0,0%	0,0%	65,2%	0,0%	56,4%
Ambalajcı (El İle)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	37,5%	12,5%	54,2%	41,7%	62,5%	50,0%	4,2%	75,0%	4,2%	33,3%	50,0%	0,0%	50,0%
Kasiyer	25,0%	8,3%	66,7%	37,5%	70,8%	70,8%	8,3%	4,2%	0,0%	8,3%	37,5%	0,0%	41,7%
Ağır Kamyon Şoförü	0,0%	0,0%	62,7%	0,0%	15,1%	68,9%	13,6%	0,0%	40,3%	0,0%	40,3%	0,0%	46,2%
Ön Muhasebeci	64,6%	4,9%	10,4%	69,4%	44,3%	65,1%	9,8%	19,7%	0,0%	34,4%	24,6%	0,0%	54,6%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	0,0%	27,2%	51,5%	39,4%	39,4%	51,5%	0,0%	0,0%	0,0%	27,2%	39,4%	0,0%	75,7%
Gaz Altı Kaynakçısı	5,8%	5,8%	69,0%	0,0%	0,0%	74,8%	11,6%	0,0%	0,0%	11,6%	11,6%	0,0%	42,6%
Komi (Garson Yardımcısı)	0,0%	50,1%	31,2%	0,0%	0,0%	31,2%	0,0%	24,7%	0,0%	0,0%	50,1%	0,0%	56,4%
Kuyumcu-Altın Ve Gümüş İşleme	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Giyim Ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı	0,0%	70,3%	70,3%	84,4%	14,1%	84,4%	14,1%	84,4%	0,0%	70,3%	70,3%	0,0%	29,7%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	0,0%	14,1%	100,0%	14,1%	0,0%	14,1%	14,1%	0,0%	0,0%	14,1%	14,1%	0,0%	85,7%
Bulaşıkçı (Stevard)	0,0%	50,0%	71,3%	0,0%	0,0%	78,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	78,7%	0,0%	35,5%
Mobilya Montaj İşçisi	0,0%	84,6%	92,3%	23,1%	92,3%	84,6%	7,7%	0,0%	61,5%	84,6%	92,3%	0,0%	92,3%
Reyon Görevlisi	0,0%	0,0%	76,9%	0,0%	76,9%	76,9%	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	23,1%
Beden İşçisi (İnşaat)	0,0%	24,2%	24,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	75,8%
Pazarlamacı	61,3%	23,1%	30,4%	15,3%	61,3%	84,5%	22,8%	92,3%	76,8%	76,8%	53,6%	7,6%	53,6%

Kaynak: 2014-İPTA

İşverenler açık işlerin %74'ünü İŞKUR aracılığyla, %56,1'ini akraba-eş dost aracılığıyla, %8,1'ini ise internet –sosyal medya aracılığyla sağlamaktadır. 2013 yılına göre İŞKUR aracılığyla eleman arama oranları artmıştır. Bu durum İŞKUR'un işgücü piyasasındaki etkinliğinin artttığının göstergesidir. Akraba-eş dost kanalıyla eleman arama oranı 2013 yılına göre düşüşe geçmiştir. İnternet-Sosyal medya aracılığılya açık işlere eleman arama oranı 2014 yılında bir önceki yıla göre artışa geçmiştir. Bu veriler 2014 yılı il işgücü piyasasının 2013 yılına göre uzmanlaştığının göstergesidir.

Grafik 18 Açık İşlerin İş Arama Kanallarına Göre Dağılımı, 2013, 2014 %

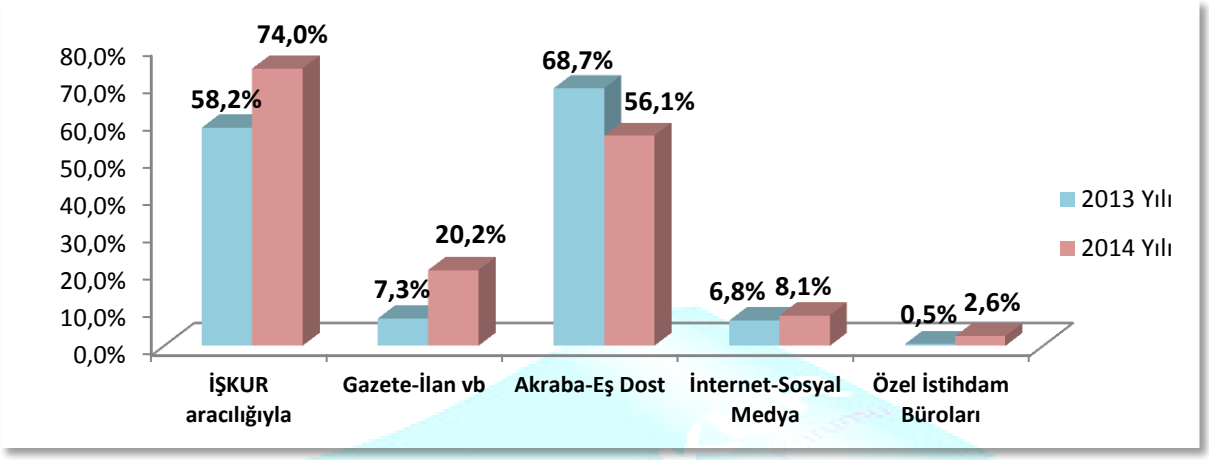

Kaynak: 2014-İPTA

İŞKUR aracılığıyla eleman arayan işyerlerinin %38,2'si imalat sektöründe, %34,3'ü Toptan ve perakende ticaret sektöründe, %9,3'ü inşaat sektöründe yer almaktadır. Akraba ve eş-dost aracılığıyla doldurulması gereken açık işlerin %35,1'i imalat sektöründe, %24,1'i ise toptan ve perakende ticaret sektöründe ye alan işyerlerinde yer almaktadır. İnternet aracılığıyla doldurulması gereken açık işlerin %71'i imalat sektöründe, %13'ü ise bilgi ve iletişim sektöründe ye alan işyerlerinde yer almaktadır.

Tablo 31 Açık İşlerin İş Arama Kanalları ve Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb.	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	2,9%	0,0%	4,1%	0%	0,0%
İmalat	38,2%	24,8%	35,1%	71%	18,0%
İnşaat	9,3%	7,3%	16,3%	2%	10,0%
Toptan ve perakende ticaret;	34,3%	27,6%	24,1%	11%	58,5%
Ulaştırma ve depolama	1,6%	8,1%	5,8%	0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faal.	9,3%	20,9%	7,5%	0%	4,4%
Bilgi ve iletişim	1,4%	7,9%	0,4%	13%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faal.	0,5%	0,0%	1,5%	0%	4,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,3%	0,0%	1,7%	1%	0,0%
Eğitim	0,6%	0,0%	2,3%	0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faal.	0,0%	1,1%	0,4%	1%	4,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,6%	2,3%	0,8%	0%	0,0%

Kaynak: 2014-İPTA

İhracat yapan firmalardaki açık işlerin %95,9'u İŞKUR aracılığıyla, %42,4'ü Akraba-Eş Dost aracılığıyla, %35,2'si Gazete-İlan aracılığıyla, %22'si İnternet-Sosyal Medya aracılığıyla aranmaktadır. İlde İhracat yapan firmaların neredeyse tamamına yakın açık işlerini İŞKUR aracılığıyla doldurmaya çalışmaktadır.

Tablo 32 Açık İşlerin İş Arama Kanalları ve Mesleklere Göre Dağılımı, 2014 %

	İŞKUR aracılığıyla	Gazete -İlan vb	Akraba -Eş Dost	İnternet -Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Makineci (Dikiş)	100,0%	17,2%	53,4%	17,2%	0,0%
Mermer İşçisi	100,0%	0,0%	29,1%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	84,9%	30,2%	50,9%	5,7%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	78,3%	34,8%	43,5%	0,0%	0,0%
Ambalajcı (El İle)	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	79,2%	0,0%	12,5%	8,3%	37,5%
Kasiyer	70,8%	0,0%	75,0%	4,2%	12,5%
Ağır Kamyon Şoförü	60,9%	13,0%	91,3%	0,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	76,2%	9,5%	52,4%	0,0%	0,0%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat	36,8%	26,3%	73,7%	0,0%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	22,2%	0,0%	83,3%	0,0%	0,0%
Komi (Garson Yardımcısı)	100,0%	56,3%	37,5%	0,0%	0,0%
Kuyumcu-Altın Ve Gümüş İşleme	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Giyim Ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	100,0%	14,3%	71,4%	0,0%	0,0%
Bulaşıkçı (Stevard)	57,1%	28,6%	78,6%	0,0%	0,0%
Mobilya Montaj İşçisi	92,3%	23,1%	30,8%	23,1%	0,0%
Reyon Görevlisi	84,6%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (İnşaat)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	61,5%	23,1%	53,8%	23,1%	0,0%

Kaynak: 2014-İPTA

Makineci(Dikiş), Mermer İşçisi mesleğindeki açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır. Beden İşçisi(Genel) ve Garson(Servis Elemanı) mesleğindeki açık işlerde İŞKUR'un ağırlığı biraz azalsa da yine diğer iş arama kanallarına göre üstünlüğü devam etmektedir.

Cinsiyete göre açık iş oranı hem erkeklerde hem kadınlarda %1,8 olarak ortaya çıkmaktadır. Cinsiyetlere göre açık işin erkek ve kadınlarda eş değer olmasının temel nedeni az kadın çalışan az açık iş, çok erkek çalışana çok açık iş değerlerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 33 Cinsiyete Göre Açık İş Oranı, 2014 %

	Açık iş sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
Kadın	103	5641	1,8
Erkek	517	28807	1,8

Kaynak: 2014-İPTA

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade etmektedir. Araştırma kapsamında temininde güçlük çekilen mesleklerde 1.324 kişilik eleman ihtiyacı tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin %29'u imalat sektöründe, %22'si toptan ve perakende ticaret sektöründe, %18'i inşaat sektöründe, %7,6'sı ise konaklama ve yiyecek hizmetleri sektöründe, %4,7'si madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yer almaktadır. Bu beş sektördeki toplam temininde güçlük çekilme payı %81,3'tür. İldeki işyerlerinin, çalışanların ve açık işlerin yoğun olduğu bu beş sektörde, eleman temininde güçlük çekilmektedir. Bu veriler İŞKUR işgücü yetiştirme kurslarının yönünü belirlerken bu beş sektöre ağırlık vermesi gerektiğini göstermektedir.

Grafik 19 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin(TGÇM) Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

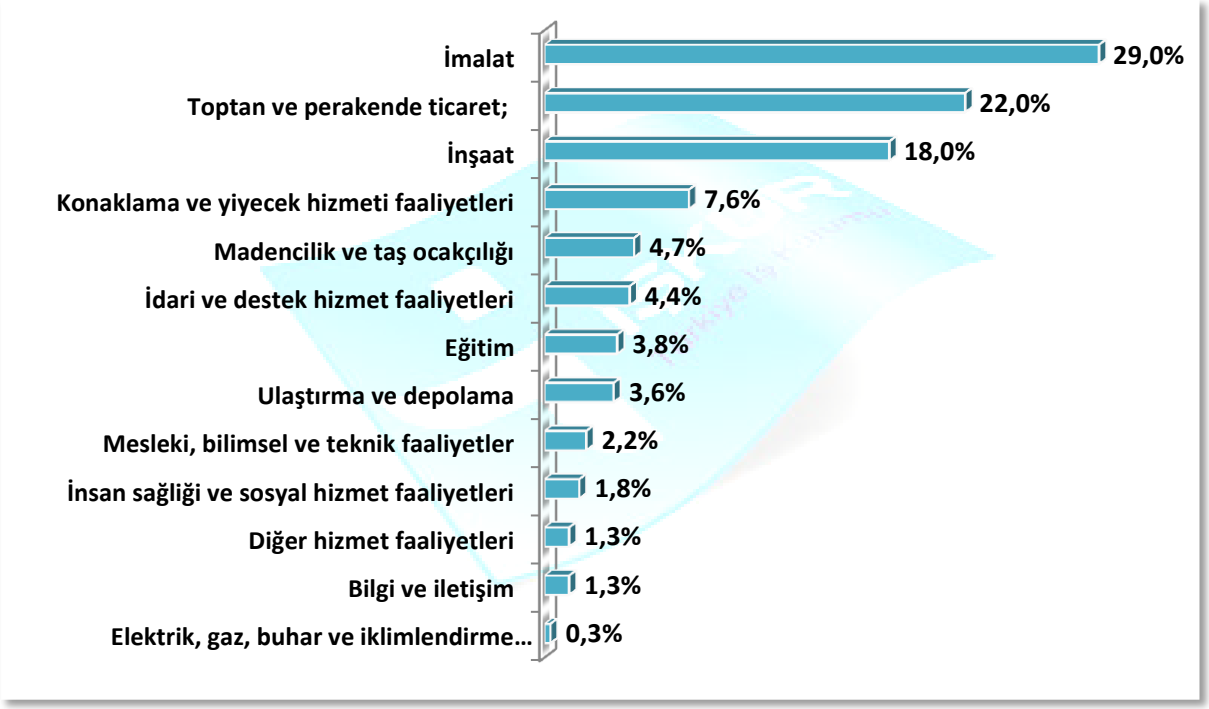

Kaynak: 2014-İPTA

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen mesleklerin %28,9'u sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, %22,1'i tesis ve makine operatörleri, %16'sı hizmet ve satış elemanları, %11,7'si nitelik gerektirmeyen meslek gruplarında yer almaktadır. Açık işlerin %19,3'u nitelik gerektirmeyen meslek grubunda yer alırken, temininde güçlük çekilen meslek gruplarında bu oran ancak %11,7'dir. Bu durum il işgücü piyasasındaki her açık işin temininde güçlük çekilmediğini göstermektedir. Nitelik gerektirmeyen meslek gurupları dışındaki tüm gruplarda temininde güçlük çekilen mesleklerin sayısı açık işlerden fazladır. Bu veriler il işgücü piyasasının meslek bazında uzmanlaştıkça eleman temininde zorluk çektiğini göstermektedir. Bu doğrultuda nitelik gerektirmeyen meslek grubu dışındaki meslek gruplarında oransal olarak yoğun aktif işgücü hizmetleri programlarının uygulanması gerekmektedir.

Tablo 34 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin(TGÇM) Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %

	TGÇM Eleman Sayısı	Meslek Grubu İçeresindeki Oransal Dağılım	Toplam Açık Is Sayısı	Meslek Grubu İçeresindeki Oransal Dağılım
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	63	4,8%	39	4,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	212	16,0%	184	21,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	154	11,7%	169	19,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürü.Çal.	3	0,2%	2	0,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	114	8,6%	47	5,4%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	383	28,9%	209	23,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	101	7,6%	60	6,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Mont.	292	22,1%	161	18,4%
Yöneticiler	2	0,2%	5	0,6%
Genel	**1.324**	**100,0%**	**876**	**100,0%**

Kaynak: 2014-İPTA

Araştırmada yer alan ve eleman temininde güçlük çekilen işyerlerinin %28,8 toptan ve perakende ticaret sektöründe yer almaktadır. Bu sektörü %22,8 ile imalat sektöründe yer alan işyerleri, %18,5'i inşaat sektöründe yer alan işyerleri takip etmektedir. Kültür, sanat, eğlence, finans ve sigorta faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetlerindeki işyerlerinin hiç birisi eleman temininde güçlük çekmemektedir.

Tablo 35 Temininde Güçlük Çeken İşyerlerinin(TGÇM) Sektörlere Göre Dağılımı, 2014 %

	İşveren Sayısı	TGCM İşveren Sayısı	TGÇM Dağılımı	Sektör içi TGÇM Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	34	12	3,1%	35,3%
İmalat	166	89	22,8%	53,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıt.	3	1	0,3%	33,3%
İnşaat	257	72	18,5%	28,0%
Toptan ve perakende ticaret	273	112	28,8%	41,0%
Ulaştırma ve depolama	53	13	3,4%	25,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	56	34	8,7%	60,7%
Bilgi ve iletişim	14	5	1,3%	35,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	0	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	32	12	3,0%	36,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	42	7	1,8%	17,1%
Eğitim	39	15	4,0%	39,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	18	9	2,3%	50,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6	0	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	26	8	2,1%	30,8%
Genel	**1026**	**389**	**100,0%**	**37,9%**

Kaynak: 2014-İPTA

İldeki işyerlerinde eleman teminin de güçlük çekilme oranı %37,9'dur. Başka bir ifadeyle ildeki her 100 işyerinden 38'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Sektör içi temininde güçlük çekilme oranı %60,7 ile konaklama ve yiyecek hizmetlerinde yer alan işyerlerinde yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle bu sektördeki her 100 işyerinden 60'ı eleman temininde güçlük çekmektedir. İmalat sektöründeki işyerlerinin %53,4'ü, sağlık sektöründeki işyerlerinin %50'si eleman teminin de güçlük çekmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin toplam çalışanların içindeki oranı %3,8'dir. Diğer bir ifadeyle ildeki her 100 çalışana karşılık 4 kişilik temininde güçlük çekilen eleman vardır. En fazla eleman temininde güçlük çekilme oranı %28,9 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda, %22,1'i tesis ve makine operatörlerinde, %16'sı ise hizmet ve satış elemanları meslek grubunda yer almaktadır.

Profesyonel meslek mensupları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri meslek gruplarında diğer gruplara göre eleman temininde daha fazla yoğunlukta zorluk çekilmektedir. Diğer bir ifadeyle profesyonel meslek grubunda çalışan her 100 kişiden 5'inin istihdamında zorluk çekilmektedir. Bu oranın en düşük olduğu meslek grubu ise yöneticilerin yer aldığı meslek grubudur.

Tablo 36 Temininde Güçlük Çeken İşyerlerinin(TGÇM) Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014 %

	Toplam Çalışan Sayısı	TGÇM Eleman Sayısı	TGÇM Dağılımı	Grup içi TGÇM Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3160	63	4,8%	1,99
Hizmet Ve Satış Elemanları	6092	212	16,0%	3,48
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6173	154	11,6%	2,49
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	158	3	0,2%	1,90
Profesyonel Meslek Mensupları	2478	114	8,6%	4,60
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6984	383	28,9%	5,48
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yar. Prof. Mes. Men.	2501	101	7,6%	4,04
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	6258	292	22,1%	4,67
Yöneticiler	645	2	0,2%	0,31
Genel	**34448**	**1324**	**100,0%**	**3,84**

Kaynak: 2014-İPTA

2014 yılında 232 farklı meslekte eleman temininde güçlük çekilmiştir. Bu sayı 2013 yılında ise 260'dır. Bu veri 2014 yılında bir önceki yıla göre eleman temininde güçlük çekilen meslek sayısında azalma olduğunu göstermektedir. 2014 yılında Temininde güçlük çekilen mesleklerin başını %6,8 Makineci(Dikiş) mesleği çekmektedir. Bu mesleği %4,8 ile mermer işçisi, %3,7 ile garson(servis elemanı) takip etmektedir. Temininde zorluk çekilen bu üç meslek 2013 yılında da farklı oranlarla aynı şekilde yer almaktadır. Bu durum 2013 yıllında yaşanan eleman teminindeki sıkıntının yeterli ölçekte çözülmediğinin göstergesidir.

Pazarlamacı ve aşçı mesleğinde hem 2013, hem de 2014 yılında eleman temininde güçlük çekilmiştir. Beden işçisi(genel) mesleğinde 2014 yılında temininde güçlük çekilme sıkıntısı bir önceki yıla göre artış göstermiştir. 2013 yılında yer alan eleman temininde güçlük çekilen yıkama makinesi operatörü mesleğinin 2014 yılında hiç yer almaması, 2013 yılında sadece bir firmanın ilgili meslekte eleman temininde sıkıntı çekmesinden kaynaklanmaktadır.

2013 yılında eleman temininde güçlük çekilen hasta ve yaşlı bakım elemanı mesleği, 2014 yılında hiç yer almamaktadır. Aşçı mesleğinde hem 2013, hem de 2014 yılında eleman temininde güçlük çekilmiştir. Bu verileri bazı mesleklerdeki eleman temininde güçlük çekilmesinde firma bazlı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 37 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı,2013, 2014 %

	2014 TGÇM Sayısı		2013 TGÇM Sayısı
Makineci (Dikiş)	6,8%	**Makineci (Dikiş)**	8,8%
Mermer İşçisi	4,8%	**Mermer İşçisi**	3,8%
Garson (Servis Elemanı)	3,7%	**Garson (Servis Elemanı)**	2,6%
Pazarlamacı	2,3%	**Gaz Altı Kaynakçısı**	2,4%
Çağrı Merkezi Görevlisi	2,3%	**İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)**	2,4%
Beden İşçisi (Genel)	2,2%	**Yıkama Makinesi Operatörü**	2,4%
Aşçı	2,1%	**Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı**	2,3%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,9%	**Pazarlamacı**	2,0%
Giyim Ve Giyim Aksesuarları Satış Ele.	1,8%	**Aşçı**	1,9%
Beden İşçisi (İnşaat)	1,6%	**Akaryakıt Satış Elemanı**	1,9%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,5%	**Hemşire**	1,8%
Bulaşıkçı (Stevard)	1,4%	**Meyve Sebze Satış Elemanı**	1,7%
Ön Muhasebeci	1,4%	**Elektrikçi(Genel)**	1,6%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğ.İma.Mol	1,4%	**Soğuk Demirci**	1,6%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	1,4%	**Ön Muhasebeci**	1,4%
Kazmacı-Maden Ve Taşocağı	1,4%	**Mobilya Montaj İşçisi**	1,4%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	1,3%	**Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)**	1,3%
Betonarme Demircisi	1,3%	**Çelik Konstriksiyon İşçisi**	1,2%
Mobilya Montaj İşçisi	1,2%	**Kasap**	1,1%
Elektrik Teknikeri	1,1%	**Fayans Seramik Karo Döşemecisi**	1,1%
Taş Ayırıcı (Mermer, Granit)	1,1%	**Mekanik Bakım Onarımcısı**	1,0%
Kasap	1,1%	**Yapı Dekorasyon Teknisyeni**	1,0%
Kasiyer	1,1%	**Sıvacı**	1,0%
Ağır Kamyon Şoförü	1,0%	**Plastik Doğramacı /Pvc Doğ.İma.Mol**	1,0%
Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	0,9%	**Servis Garsonu**	1,0%
Diğer Meslekler	51,9%	**Diğer Meslekler**	50,3%

Kaynak: 2014-İPTA

Tablo 38 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Karşılanma Oranları, 2014 %

	Karşılanan TGÇM	Toplam TGÇM	TGÇM Karşılanma Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	17	63	1,3
Hizmet Ve Satış Elemanları	65	212	4,9
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	49	154	3,7
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanlar	0	3	0,0
Profesyonel Meslek Mensupları	48	114	3,6
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	91	383	6,9
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profes. Mes.	32	101	2,4
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	59	292	4,4
Yöneticiler	1	2	0,1
Genel	**362**	**1324**	**27,4**

Kaynak: 2014-İPTA

İşverenlerce temininde güçlük çekilen toplam 1324 istihdam edilebilir işin %27,4'ü işverenlerce karşılanmıştır. Diğer bir ifadeyle temininde güçlük çekilenlerin %76,6'sı karşılanmamıştır. Bu durum temininde güçlük çekilen her 100 işin 1'inin zorluk çekilerek karşılandığı 3'ünün ise zorluk çekilmesine rağmen yine de karşılanamadığını ortaya koymaktadır. Meslek grupları içerisinde temininde güçlük çekilen mesleklerin en fazla karşılanma oranı %6,9 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, %4,9 ile hizmet ve satış elemanları ve %4,4 ile tesis ve makine operatörleri meslek grubunda gerçekleştiği gözlemlenmektedir.

Grafik 20 TGÇM'in, Temininde Güçlük Çekilme Nedenine Göre Dağılımı, 2014 %

Kaynak: 2014-İPTA

Temininde güçlük çekilen mesleklerin, teminin de güçlük çekilme nedenlerinin başında %73,4 ile Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bu nedeni %58,2 ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması takip etmektedir. Bu meslekte iş başvurusu yapılmaması ise %38,9'dur. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve önerilen ücretin az olması da eleman temininde güçlük çekilme nedenleri arasında belirli ölçekte yer almaktadır. Çalışma sürelerinin uzunluğu, işyerine ulaşım zorluğu ve vardiyalı çalışma sürelerinin uzunluğu temininde güçlük çekilme nedenleri arasında etkinliği düşük

seviyededir. Bu veriler il işgücü piyasasındaki eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinin mesleksizlik, tecrübesizlik, iş aramamak olarak sıralanabilir. İŞKUR aktif işgücü hizmetleri kapsamında meslek edindirme kursları ile mesleksizlik, staj programları ile tecrübesizlik, danışmanlık hizmetleri ile iş aramama problemleri ortadan kaldırılabilir. Yine çalışma ve iş koşullarının yetersizliği kurumsal iş danışmanlığı hizmetleri ve çalışma müfettişlerinin denetimi ile minimum seviyeye indirilebilir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin %6,7'sini oluşturan Makineci mesleğinde eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinin başını %86,4 ile Mesleki bilgi yetersizliği, %65,9 ile tecrübe eksikliği, %47,7 ile önerilen ücretin az bulunması çekmektedir. Yine temininde güçlük çekilenlerin %4,8'ini oluşturan Mermer işçisi mesleğinde temininde güçlük nedenlerinin başını %95,43 ile bu meslekte iş başvurusu yapılmaması, %74,6'sı çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve %57,2 ile yeterli iş tecrübesine sahip olmaması gelmektedir. Temininde güçlük çekilen mesleklerde %3,7 ile üçüncü sırada yer alan Garson(Servis elemanı) mesleğinde %55 ile mesleki bilgi yetersizliği, %48,8 ile tecrübesizlik, %42,7 ile bu meslekte işe başvurulmama gelmektedir.

Temininde en fazla güçlük çekilen ilk 20 meslekte Çağrı merkezi görevlisi, Mobilya imalatçısı, Madenci mesleğinde temininde güçlük çekilme nedeni %100 ile mesleksizlik ve tecrübesizliktir. İnşaat kalıpçısı mesleğindeki %100 mesleksizlik birinci olarak temininde güçlük çekilme nedeni iken tecrübesizlik %68,8 ile ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 39 TGÇM'in Temininde Güçlük Çekilme Nedenine Göre Dağılımı, 2014 %

	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu
Makineci (Dikiş)	13,6%	86,4%	65,9%	34,1%	47,7%	0,0%	0,0%	22,7%
Mermer İşçisi	95,3%	35,0%	57,2%	74,6%	41,1%	23,9%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	42,7%	55,0%	48,8%	38,9%	18,3%	0,0%	0,0%	2,0%
Pazarlamacı	17,0%	56,6%	70,1%	6,6%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Çağrı Merkezi Görevlisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	75,6%	51,5%	37,8%	14,1%	13,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	44,4%	63,0%	62,8%	14,8%	3,7%	0,0%	4,1%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	49,1%	54,9%	29,3%	49,1%	4,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Giyim Aks. Satış Elem.	18,2%	69,9%	91,4%	51,7%	51,7%	0,0%	0,0%	8,6%
Beden İşçisi (İnşaat)	49,7%	16,6%	19,8%	79,2%	30,5%	0,0%	30,5%	0,0%
Kaynakçı (OkSVe Elek.)	37,8%	56,6%	31,5%	46,8%	20,8%	0,0%	14,9%	0,0%
Bulaşıkçı (Stevard)	68,3%	31,5%	36,8%	31,7%	26,5%	5,3%	0,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	49,6%	77,6%	55,6%	11,5%	5,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Plastik Doğr.İml Mon.	40,4%	94,4%	68,9%	22,3%	0,0%	0,0%	31,1%	0,0%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	31,3%	100,0%	68,8%	0,0%	31,3%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: 2014-İPTA

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Araştırma sonuçlarına göre 30 Haziran 2015 tarihi sonu itibariyle 1 yıllık sürede istihdamın yönü %6,9'lik bir oranla pozitiftir. Bu durum 2015 yılı haziran ayı itibariyle ildeki istihdamın %6,9 oranında artacağını göstermektedir. Artış gösterecek sektörlerin başında 639 kişilik bir artış göstermesi beklenen inşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörü 567 kişilik artış göstermesi beklenen imalat sektörü ve 377 kişilik artış göstermesi beklenen toptan ve perakende ticaret sektörü ve 320 kişilik artış ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Bu dört sektörün il işgücü piyasasında çalışan sayısı, işveren sayısı, açık iş sayısındaki diğer sektörlere olan üstünlüğü net istihdam değişim oranında da kendini göstermektedir. Bu noktada 2015 yılında İŞKUR İl Müdürlüğü net istihdam artışı beklenen sektörlerdeki işyerlerine işyeri ziyareti programı kapsamında ziyaretler düzenleyerek net istihdam artışı beklenen mesleklerdeki açık işlerin istihdamla sonuçlanma hızını kısaltmaları önem arz etmektedir.

Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründeki net istihdam değişim oranındaki %46'lık yüksek net istihdam değişim oranı olması bu sektördeki toplam çalışan sayısının az olmasına rağmen yüksek net istihdam değişiminden kaynaklanmaktadır. Bu sektör dışındaki en yüksek değişim oranı %13 ile inşaat, %10 ile insan sağlığı hizmetleri, %7 ile imalat sektörü takip etmektedir. Bu durum bu sektörlerdeki istihdam yönünden büyümenin diğer sektörlere göre daha yüksek olacağını göstermektedir.

Tablo 40 Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı, 30 Haziran 2015 %

	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	2350	80	3,4%
İmalat	7654	567	7,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklim. Üret ve dağ.	683	0	0,0%
İnşaat	5032	639	12,7%
Toptan ve perakende ticaret	6594	377	5,7%
Ulaştırma ve depolama	1102	45	4,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faal.	1252	78	6,2%
Bilgi ve iletişim	678	18	2,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100	4	4,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	11	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	274	127	46,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6226	320	5,1%
Eğitim	1011	3	0,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faal	953	95	10,0%
Kültür, sanat eğlence, dinle spor	182	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	347	25	7,2%
Genel	**34448**	**2378**	**6,9%**

Kaynak: 2014-İPTA

İl işgücü piyasasında kültür, sanat eğlence sektörü, gayrimenkul faaliyetleri sektörü ve elektrik, gaz, buhar dağıtımı sektöründe net istihdam değişimi sıfırdır. Bu sektörlerde istihdam yönünden 2015 yılında herhangi bir değişim olmamaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı ve Bilgi ve iletişim sektöründeki net istihdam büyümesi 2015 yılı haziran ayı itibariyle %3,4'tür.

Meslek gruplarına göre 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle net istihdam değişim oranı en yüksek değişim %10,3 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda pozitif yönlü olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu meslek grubundaki net istihdam artışını %9,4 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda, %5,2 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubundaki net istihdam artışları takip etmektedir.

2015 Haziran ayı sonu itibariyle en düşük net istihdam değişim oranı %0,9 ile yöneticiler meslek grubu, %2,6 ile nitelikli tarım, ormancılık meslek grubu, %3,1 ile büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubu takip etmektedir. Nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki meslek grubundaki %7,3 net istihdam artışı beklenmektedir. Bu durum 2015 yılı için kalifiye mesleklerde olduğu kadar kalifiye olmayan mesleklerde de eleman ihtiyacının olacağını göstermektedir.

Tablo 41 Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı, 30 Haziran 2015 %

	Net Sayısal Artış	Net Sayısal Azalış	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişim Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	257	159	3160	3,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	348	29	6092	5,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	515	67	6173	7,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışan	5	1	158	2,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	123	18	2478	4,2%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	848	189	6984	9,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yard. Prof. Meslek	106	10	2501	3,8%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	682	39	6258	10,3%
Yöneticiler	9	3	645	0,9%
Genel	**2893**	**515**	**34448**	**6,9%**

Kaynak: 2014-İPTA

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

2015 Haziran ayı sonu itibariyle 247 farklı meslekte toplam 2893 net sayısal artış beklenmektedir. En fazla net sayısal artışı %5,6 ile Beden İşçisi(inşaat) mesleğinde olması beklenmektedir. Bu meslekteki yüksek net sayısal beklentisi, inşaat sektörünün mevsimsel etkilerden etkilenmesinden kaynaklanmaktadır. Makineci(Dikiş) mesleği %5,5 ile ikinci yüksek net sayısal artış oranına sahiptir. Bu mesleği %5,2 ile temizlik görevlisi yine %5,2 ile çağrı merkezi görevlisi takip etmektedir.

Açık işlerde ve temininde güçlük çekilen mesleklerde ağırlıklı olarak yer alan mermer işçisi mesleğinde 2015 Haziran ayı sonu itibariyle %1,9 net sayısal artış beklenmektedir. Bu durum mermer işçisi mesleğinin yer aldığı sektörlerde yüksek bir artış olmayacağını göstermektedir. Aynı durum %2,1 net sayısal artışı beklenen beden işçisi(genel) mesleği içinde geçerlidir.

Tablo 42 Mesleklere Göre Net Sayısal Artış Oranı, 30 Haziran 2015 %

	Oran
Beden İşçisi (İnşaat)	5,6%
Makineci (Dikiş)	5,5%
Temizlik Görevlisi	5,2%
Çağrı Merkezi Görevlisi	5,2%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	4,1%
Madenci (Genel)	3,1%
Sıvacı	2,8%
Betonarme Demircisi	2,5%
Taş Ve Tuğla Duvarcısı	2,4%
Aşçı	2,1%
Beden İşçisi (Genel)	2,1%
Mermer İşçisi	1,9%
Garson (Servis Elemanı)	1,7%
Ağır Kamyon Şoförü	1,5%
Bilgisayar İşletmeni	1,5%
Aşçı Yardımcısı	1,4%
Çorap Örme Makinesi Operatörü	1,4%
Ambalajcı (El İle)	1,4%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,4%
İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina	1,4%
Ütücü	1,3%
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	1,3%
Pazarlamacı	1,0%
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	0,9%
Ayırıcı Cihaz Operatörü-Maden	0,9%
Diğer Meslekler	40,4%

Kaynak: 2014-İPTA

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

2015 Haziran ayı sonu itibariyle 73 farklı meslekte toplam 1030 net sayısal azalış beklenmektedir. En fazla net sayısal azalış %29,1 ile Çağrı Merkezi Görevlisi mesleğinde olması beklenmektedir. İnşaat Kalıpçısı(Ahşap) mesleği %7,3 ile ikinci yüksek net sayısal artış oranına sahiptir. Bu mesleği %4,9 ile temizlik görevlisi yine %4,7 ile beden işçisi(inşaat) takip etmektedir.

Tablo 43 Mesleklere Göre Net Sayısal Azalış Oranı, 30 Haziran 2015 %

	Oran
Çağrı Merkezi Görevlisi	29,1%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	7,3%
Yapı Yalıtımcısı	4,9%
Beden İşçisi (İnşaat)	4,7%
Temizlik Görevlisi	3,9%
Sıvacı	3,7%
Betonarme Demircisi	3,7%
Taş Ayırıcı (Mermer, Granit)	2,9%
Taş Ve Tuğla Duvarcısı	2,9%
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	2,4%
Araç Üstü Eklemli/Teleskopik Platform Operatörü	2,2%
Elektrikçi (Genel)	1,5%
Makineci (Dikiş)	1,4%
Büro Memuru (Genel)	1,2%
Madenci (Genel)	1,2%
Isı Yalıtımcısı	1,1%
Şantiye Şefi-İnşaat	1,1%
Direksiyon Eğitmeni	1,0%
Garson (Servis Elemanı)	1,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	1,0%
Elektrikli Ev Aletleri Bakım Ve Tamircisi	1,0%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	0,8%
Çaycı	0,8%
Ahşap Doğramacı	0,8%
Mobilya İmalat Ustası / Mobilyacı (Ahşap)	0,8%
Diğer Meslekler	17,6%

Kaynak: 2014-İPTA

2015 Haziran ayı sonu itibariyle net sayısal artış hem meslek sayısı, hem de kişi sayısı itibariyle net sayısal azalış değerlerinden üstün olması, il istihdam piyasasının hem nitelik hem de nicelik itibariyle genişleyeceğini göstermektedir. Bu durum ildeki işsizliğin çözümü için önem arz ettiği gibi il ekonomisi içinde önem arz etmektedir.

Mevsimlik personel çalıştıran işyerlerinde 460 kişi net sayısal artış ve 191 kişi net sayısal azalış beklenmektedir. Bu durum %5,4 ile pozitif yönde bir net istihdam değişim oranına neden olmaktadır. Bir diğer ifadeyle mevsimlik personel çalıştıran işyerlerinde istihdam açısından bir genişleme beklenmektedir.

Eğitim ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri dışındaki mevsimlik personel çalıştıran işyerlerindeki tüm sektörleri istihdam yönü pozitiftir. En fazla net istihdam değişim oranı %20,5 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada %14,3 ile bilgi ve iletişim sektörü yer almaktadır. Bu sektörlerdeki net istihdam değişim oranının yüksek olmasının temel nedeni sektördeki toplam çalışan sayısının azlığına oranla net sayısal artış oranının yüksekliği ve net sayısal azalış oranının olmamasıdır. Bu sektörler dışındaki sektörlerde en yüksek net istihdam değişim oranı %8,8 ile ulaştırma ve depolama sektörü ve %7,2 ile inşaat sektöründeki işyerlerinde gerçekleşmektedir.

Tablo 44 Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranı, 30 Haziran 2015

	Net Sayısal Artış	Net Sayısal Azalış	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	25	21	694	0,6%
İmalat	43	8	564	6,1%
İnşaat	317	131	2559	7,2%
Toptan ve perakende ticaret	35	21	472	2,8%
Ulaştırma ve depolama	22	0	255	8,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faal.	8	3	214	2,3%
Bilgi ve iletişim	1	0	7	14,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	0	42	20,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	4	121	-3,3%
Eğitim	0	2	26	-8,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0	68	1,5%
SİVAS	**460**	**191**	**5021**	5,4%

Kaynak: 2014-İPTA

SONUÇ

Sivas İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşememe probleminin nitelik ve nicelik itibariyle ortaya konması gerekmektedir. Bu problemin ortaya konması ise ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi ile olacaktır.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. TÜİK tarafından hazırlanan işgücü piyasası bilgileri, temel işgücü göstergeleri dışında tamamen bölge düzeyindedir. Bu durum Sivas iline ait işgücü arz verilerinin yeterince analiz edilememesine neden olmaktadır. Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur.

Araştırmanın Kısıtları

1-Araştırma 10 ve üzeri çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır(%28,3 kayma). 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

2-Araştırmanın sadece sanayi ve hizmetler sektöründe gerçekleştirilmesi, diğer bir ifadeyle tarım sektörünü kapsamaması araştırmanın sektörel olarak yoksunlaşmasına neden olmuştur.

3- Araştırmanın genel itibariyle kayıtlı çalışanları kapsaması. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TR72 bölgesinde de göstermektedir. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

4-Araştırmadaki diğer bir kısıtlamada işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Sivas ilinin de yer aldığı TR72 bölgesinde işsizlik oranı 2013 yılı itibariyle %9,6 seviyelerine gelerek bir önceki yıla göre %17'lik bir artış gerçekleşmiştir. Yine bölgedeki işgücüne katılma

oranı %1,3 düşmüş bununla beraber istihdam oranı da %2,9 düşüşe geçmiştir. Bu durum Sivas ilinin de yer aldığı (Kayseri, Sivas, Yozgat) bölgesinde 2013 yılı için işsizliğin arttığını, istihdamın ise azaldığını göstermektedir.

2013 yılında Bölgede gözlenen bu genel işgücü eğilimlerinin benzerinin Sivas ili özelinde de görüldüğü ili işgücü istatistiklerinde anlaşılmaktadır.2013 yılında Sivas ilinde bir önceki yıla göre işsizlik oranı %28,2 artmış, işgücüne katılma oranı %1,5 azalmış, istihdam oranı ise %23,4 azalmıştır. Diğer bir ifadeyle 2013 yılında Sivas ilinde istihdam ve işgücü daralması, işsizlik genişlemesi baş göstermiştir. Dolayısıyla bu durumun etkisini 2014 yılında da göstermesi ihtimal dâhilindedir. Bu doğrultuda yapılması gereken aktif ve pasif işgücü hizmetlerinin etkin ve verimli hale getirilmesidir. Bu noktada 2013 ve 2014 yılı İşgücü Piyasası Analizlerinin sonuçları ve önerileri önem arz etmektedir.

İldeki işgücüne katılımın artırılması çalışabilir nüfusun artırılması anlamına gelmektedir. Çalışabilir nüfusun artışı mal ve hizmet üretiminin artmasına neden olan emek faktörünün artması anlamına gelmektedir. Artan emek faktörünün planlı bir şekilde ekonomiye katalize edilmesi üretimin artışına, üretimin artışı istihdamın artmasına olanak sağlayacaktır. Bu doğrultuda yıllar itibariyle hem TR72 Bölgesinde hem de ildeki işgücüne katılma oranlarındaki artış olumlu kabul edilebilir. Ancak işgücüne katılımı artıran faktörlerin iyi incelenmesi gerekmektedir. Kişi işgücüne istihdam edilerek katılacağı gibi işsiz olarakta dâhil olma riski her zaman söz konusudur. Özellikle işgücüne katılımı oranlarındaki artışın ana nedeni olan kent merkezleri ve bu merkezlerdeki işsizlik oranlarının işgücüne katılma oranı ile beraber değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu noktadan hareketle kent merkezlerindeki tarım dışı işsizlik oranları ile işgücüne katılma oranları birlikte değerlendirildiğinde Bölgede 2005 yılında %42,1 olan işgücüne katılma oranı 2011 yılında 8 puanlık artış ile %50,1 seviyesine gelirken, yine 2005 yılında %15,6 olan tarım dışı işsizlik oranı 2011 yılına gelindiğinde 0,8 puan artış ile %16,4 seviyesine, istihdam oranı da 7,4 puan artış göstererek %44,7 seviyesine gelmiştir. Dolayısıyla 2005-2012 yıllarında hem işgücüne katılım oranı, hem istihdam oranı artmış hem de tarım dışı işsizlik oranı artmıştır. Bu durum işgücüne katılan her kişinin istihdam edilmediğini göstermektedir. Dolayısıyla işgücüne katılımların artırılması bir plan çerçevesinde yapılmalıdır. Özellikle başta Avrupa Birliği olmak üzere kadın istihdamını destekleyici istihdam politikaları işgücüne katılma oranını arttıracağı kesin olmakla beraber işgücü piyasasındaki mevcut açık işlerin kısa vadede hemen artış göstermeyeceği çıkarımına göre işgücüne dâhil olan kadınların büyük bir kısmının işsiz olacağı anlaşılmaktadır. Bu durum işsizlik oranını artıracaktır.

Hem Bölgede hem de ilde işgücüne katılma oranlarını olumsuz yönde etkileyen bir diğer etkende kısa bir zaman öncesine kadar uygulanan erken emeklilik sistemidir. Bu sistem nedeniyle henüz fiziksel ve bedensel güç kaybı yaşamayan, tecrübe ve mesleki bilgide doruk noktasına gelmiş işgücünün, işgücü piyasasından ayrılmaktaydı. Ancak Ülkemizde erken emeklilik sisteminin de yapılan somut ve güçlü değişikliler çalışma yaşını 60'a kadar çekerek

orta ve uzun vadede işgücüne katılma oranlarını artıracaktır. Uygulanan bu makro istihdam politikası işgücüne katılma oranını artıracağı gibi açık işlerinde boşalma süresini uzatacaktır. Dolayısıyla işgücüne yeni dâhil olan genç nüfusun iş arama süresi artacak ve işsizlik oranı bu olumsuz durumdan etkilenecektir. Ülke genelinde meydana gelecek bu problemin aşılması için özelikle katma değeri yüksek sanayi ve hizmetler sektöründe üretim artışı vasıtasıyla artırılacak açık iş sayıları için etkin para politikalarının uygulanması gerekmektedir.

TR72 Bölgesinde eğitim seviyesi arttıkça istihdam oranı artmaktadır. Dolayısıyla yapılması gereken yine bölgedeki lise ve üzeri eğitim seviyesinde okullaşma oranlarının artırılmasını sağlayan eğitim politikaları geliştirmek gerekmektedir. 34 yaşına kadar artış gösteren istihdam oranı bu yaştan sonra düşüşe geçmiştir. Dolayısıyla bu yaşı işgücünün kemal yaşı olarak değerlendirerek, 15 yaşından sonra kademeli olarak işgücü piyasasına giriş yapan faal nüfusun 34 yaşı sonrası da devam edeceği bir işte tutunmasını sağlamak gerekmektedir. Erkeklerdeki istihdam oranı kadınlardaki istihdam oranın yaklaşık 2 kat olması erkeklerin piyasaya giriş, iş bulma, işte tutunabilme gibi faktörlerde kadınlardan daha üstün olduğunu göstermektedir. Hal böyle iken işsizlik oranlarına olumsuz hiçbir etkisi olmayan ev işleri ile meşgul işgücüne dâhil olmayan kadınları, işgücüne dâhil etmek yerine işsizlik oranlarının artmasına neden olan ancak işgücünde daha kolay tutunabilen erkeklerin istihdam edilmesi için politika üretmek gerekmektedir. Bu çıkarımı bölgedeki yoğun işsiz erkek sayısı desteklemektedir.

Bölgedeki genel kayıt dışılık oranı ise % 39,1'dir.Kayıt dışı istihdamın %68,1'i tarım sektöründe 31,9'u ise tarım dışı sektörlerde yer almaktadır. Mevcut istihdamın korunması ve istihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması sürecinde katma değeri yüksek sektörlere yatırım teşvikleri, istihdam teşvikleri ve kamu yatırımları yapılması ile sağlanabilir. Bu plana paralel olarak okullaşma oranlarının artırılması ve eğitim seviyelerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Bununla beraber çalışma hayatının en önemli problemlerinin başında gelen kayıt dışı çalışma oranlarının düşürülmesi gerekmektedir. Kayıt dışı çalışanların kayıt altına alınması ile işte kalma süreleri uzayacak, İş arama ve eleman arama süreleri kısalacak ve dolaylı olarak ildeki işsizlik oranı belirli oranda düşüşe geçecektir. Ancak burada özellikle dikkat edilmesi gereken husus kayıt dışı istihdamı azaltmakta ana amaç kişileri SSK'lı yaparak prim almak olmamalıdır. Esas amaç kayıt dışılığı azaltarak işsizlik problemine çözüm üretmektir. Özellikle yüksek SSK primleri zaten kayıt dışılığın ana sebepleridir. Bu doğrultuda SSK prim indirimi gibi teşvik kolaylıklarının sağlanması, her çalışanın İŞKUR'a kayıt yapma zorunluluğu önem teşkil etmektedir.

Bölge İşgücü piyasasındaki her 100 işsizin 12'si ilk defa iş arayanlardır. İlk defa iş arayanlarda yükseköğretim mezunları daha fazladır. Özellikle bu işsiz grubundaki çalışma hayatı ve iş arama tecrübesinin azaltılması iş arama sürelerinin kısaltılmasına ve işsizlik oranlarının yönünü negatif çevrilmesine olanak sağlayacaktır. İŞKUR'un İş ve Meslek Danışmanlığı hizmeti burada önem arz etmektedir. Bölgedeki ilk defa iş arayan toplam 10.000 kişinin

öncelikle tespiti İŞKUR'a yönlendirilmesi ve sonrasında İş ve Meslek Danışmanlığı hizmeti ile iş hayatına hazırlanması gerekmektedir.

Bölgedeki iş arayanların %71,6'sı 1 yıldan az süre iş aramaktadır. Bu durum işsizliğin orta ve uzun vadede istihdam ile sonuçlandığını veya işgücünün dahil olmayanlara kaydığını göstermektedir. 1 yıl içerisinde istihdamla sonuçlanan iş arama süreci, sonraki yıla ancak iş bulamayanları işsiz olarak aktaracaktır. Bu tarz işsizlerin istihdam edilmesi kalıplaşmış işsizlik yapısını çözecektir. Dolayısıyla İş ve Meslek Danışmanlarının orta vadede hizmet hedef kitlesinde 1 yıl ve üzeri iş arayan yükseköğretim mezunları erkeklerin olması gerekmektedir.

İşsizliğin düşürülmesindi işgücüne katılım önemli bir faktördür. Ancak plansız olarak işgücüne katılımı artırmak ancak işsizlik oranlarını artıracaktır. Son yıllarda uygulamaya konulan emeklilik yaşının artırılması işgücüne katılımı artıracaktır. Özelikle özürlü istihdamının teşvik edilmesi önem arz etmektedir. İŞKUR tarafından sunulan iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri ile iş bulma ümidi olmayan ve iş aramayan grupların, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünce sunulan Aile Danışmanlığı hizmeti ile de ailevi ve kişisel sorunları olanların işgücüne dâhil olması sağlanabilir. Ev işleri ile meşgul kadınların, yine evde yapabileceği işlerin artırılması veya kadınlara pozitif ayrımcılık uygulanarak sadece kadınların çalışabileceği sektör ve çalışma ortamlarının hazırlanması işgücüne katılma oranlarını gelişmiş ülkelerin seviyesine getirecektir. Aksi durumda kadınların işgücüne katılımı ancak işsiz kadın sayısını dolayısıyla işsizliği artıracaktır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %42,7'si ilköğretim mezunlarından, %31,8'i ise lise ve dengi mezunlarından, %22'si ise yükseköğretim mezunlarından oluşmaktadır. Bölgedeki işsizlerin yarısının lise altı eğitim seviyesine sahip olduğu düşünüldüğünde halen İŞKUR'a kayıt yaptırmayan lise altı eğitim seviyesine sahip işsizlerin olduğu söylenebilir. Bu çıkarımı İŞKUR'a kayıtlı Okuma yazma bilmeyenlerin oranının düşük olması desteklemektedir. İŞKUR kayıtlı işsiz sayısını gerçek piyasa verileri ile uyumlu hale getirmelidir. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %33,4'ü Nitelik Gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kayıtlı işsizlerin %26,2'sinin lise ve altı eğitim düzeyine sahip olması, Nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki yığılmanın temel nedeni olmaktadır. Bu veriler İŞKUR'dan iş beklentisi içerisinde yer alan işsizlerin eğitim seviyesi düşük ve mesleksiz kişilerden oluştuğunu göstermektedir. Bu doğrultuda yapılması gereken beyaz ve mavi yaka olarak anılan nitelikli işsizlerin İŞKUR aracılığıyla iş arayan hale getirilmesidir. Bu noktada Kariyer günleri, İstihdam fuarları ve Üniversitede iş arama becerileri eğitimlerinin yapılması önem arz etmektedir.

2014 İŞKUR açık işlerinin ağırlığı normal iş arayanlara hitap etmektedir. Özellikle ildeki yetersiz engelli açık iş sayıları, ildeki işgücüne dâhil olmayan engellilerin işgücüne dâhil olma olasılıklarını azaltacaktır. Bununla beraber İŞKUR' kayıtlı 1.413 engelli iş arayan için dahi bu açık iş sayıları oldukça yetersizdir. İŞKUR tarafından 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerindeki engelli kontenjanlarının tespit edilmesi, açık kontenjanlara istihdam gerçekleştirmesi noktasında büyük gayret gösterilmesi gerekmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken bir

diğer faktör ise İŞKUR'a kayıtlı engelli iş arayan sayılarının her daim aktifte tutulması gerekmektedir. Özellikle işgücü piyasasının sert yapısına karşı kırılgan bir yapıya sahip olan engelli iş arayanlara daha fazla önem gösterilmesi gerekmektedir.

İŞKUR açık işlerinin ve işe yerleştirmelerinin nitelik gerektirmeyen mesleklerde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum İŞKUR aracılığıyla iş bulmak isteyen beyaz ve mavi yakalı iş arayanları olumsuz etkileyecektir. Bu doğrultuda yapılması gereken il işgücü piyasasındaki nitelikli açık işlerin İŞKUR'a kazandırılmasıdır.

2014 Ocak-Ağustos aylarında İŞKUR tarafından yayınlanan açık işlerin %39,2'si imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektörünü %12,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, %9,5'ini ise Diğer Hizmet faaliyetleri sektörü takip etmekledir. Açık işlerde ilk sırada katma değeri yüksek olan imalat sektörünün yer alması olumlu kabul edilmektedir. İmalat, inşaat, madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerindeki toplam açık iş sayısı, il genelindeki her 2 açık işten birinin sanayi sektörüne ait olduğunun göstermektedir. Toptan ve Perakende ticaret sektöründeki açık işlerin ikinci sırada yer alması Hizmetler sektörünün il işgücü piyasasındaki etkinliğini göstermektedir. Diğer hizmet faaliyetleri sektörünün İŞKUR'da yayınlanan açık işlerde üçüncü sırada yer almasının temel nedeni, Kamu hizmet alım işini alan işyerlerinin, çalıştırdığı elemanları İŞKUR'dan geçirme zorunluluğundan kaynaklanmaktadır

2014 Ocak-Ağustos aylarında İŞKUR tarafından yayınlanan açık işlerin %36,9'u Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde, %19,6'sı Tesis ve Makine Operatörlerinde, %11,8'i ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarındaki meslekler de yer almaktadır. Bu veriler açık işlerde etkinliği sahip imalat sektörünün talep ettiği mesleklerin nitelik gerektirmeyen mesleklerde ağırlıklandığı göze çarpmaktadır. Burada dikkat edecek husus İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %33,4'ünün nitelik gerektirmeyen mesleklerde olması, yine açık işlerin bu meslek grubunda yoğunlaşması, işgücü arzı ve talebinin eşlemesinde kolaylık sağlaması gerekmektedir. Bununla beraber İŞKUR kayıtlı işsizlerde yer alan meslekler ile açık işlerde yer alan meslekler arasında paralellik gözlenmektedir. Bu paralellik işgücü arz ve talebinin kolay eşleşmesini sağlayacaktır. Ancak 2014 yılında İŞKUR'da yayınlanan açık işlerin ancak %30'nun karşılanması eşleştirme problemlerini ortaya koymaktadır. Kamu istihdam Kurumu olarak İŞKUR tarafından bu eşleştirme problemlerinin öncelikle tespit edilmesi, problemlerin çözümü için sürekli, programlı etkin ve verimli adımlar atılması gerekmektedir. Eşleştirme problemi iş arayanın bilgi ve tecrübe eksikliğinden kaynaklanıyorsa işgücü yetiştirme ve staj programları ile problem çözülmeli. Problemin nedenlerinden biri çalışma ortamlarının kötülüğü ve ücret yetersizliğinden kaynaklanıyorsa aktif işveren danışmanlığı ile bu problemin çözümünde işverenler bilgilendirilmeli ve gerekli yasal işlemler yapılmalıdır. Bu sebeplerin etkinliği eşleştirme problemi üzerinden yetersiz ise, bu noktada yapılması gereken aktif iş arayan danışmanlığının etkin ve verimli hale getirilmesi olacaktır.

2014 Ocak-Ağustos döneminde yapılan işe yerleştirmelerin %34,8'i imalat sektöründe yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle İŞKUR tarafından yapılan her 3 işe yerleştirmenin 1'i imalat

sektöründe yer alan firmalara yapılmaktadır. Açık işlerin %39,2'sinin imalat sektöründe olduğu düşünüldüğünde, bu sektörde işe yerleştirme oranlarının oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, imalat sektöründeki açık işlerin niteliksiz mesleklerde eleman talebinin ağırlıklı olmasıdır. Hali hazırda İŞKUR kayıtlı işsiz kayıtlarında da niteliksiz meslekler ile iş arayan işsizlerin olduğu olgusu birlikte düşünüldüğünde imalat sektöründeki işe yerleştirme oranlarının yüksek olmasının nedeni belli ölçüde anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle niteliksiz işe niteliksiz eleman istihdamı gerçekleştirilmiştir.

İldeki bilgi, beceri eksikliği ve tecrübe eksikliği nedeniyle kaynaklanan işsizliğin çözümünde İŞKUR işgücü yetiştirme kursları önem arz etmektedir. Bu doğrultuda yapılması gereken 2012 yılı ile başlayarak her yıl düzenli olarak yüz yüze anket yöntemiyle gerçekleştirilen, bilimsel altyapıya sahip İşgücü Piyasası Talep Araştırması(İPTA) sonuçları dikkate alınarak hazırlanacak Yıllık İşgücü Eğitim Programları yıl içerisinde etkin ve verimli olarak uygulamaktır. Bununla beraber istihdam garantili kurs düzenlemek isteyen işverenlere ulaşılarak, bu kurslara ağırlık vermek gerekmektedir. Ayrıca İPTA sonuçlarında, tecrübe eksikliği nedeniyle eleman bulmakta zorluk çekilen mesleklerde staj programı uygulanması önem arz etmektedir. İstihdam garantisiz kurslar kapsamında açılacak kurslarda yine İPTA sonuçları temel alınmalı ve temininde güçlük çekilen mesleklere öncelik verilmelidir.

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde İŞKUR'a işsizlik maaşı için başvuran işsizlerin %60,6'sı işsizlik maaşını almayı hak etmişlerdir. İşsizlik maaşına başvuranların %15,9'u Beden İşçisi(Genel) mesleğine, %7,9'u Temizlik Görevlisi mesleğine, %3,6'sı Büro Memuru(Genel) mesleğine sahiptirler. İşsizlik maaşına başvurular toplam 488 farklı mesleğe sahip işsizlerden oluşmaktadır. Çalışırken herhangi bir nedenden dolayı işi ile irtibatı kesilerek işsiz kalan İşsizlik maaşı alanlar ile özel olarak gerçekleştirilecek Danışmanlık hizmeti ile bu kişilerin tekrar istihdama dâhil edilmesi sağlanarak işsiz sayısı azaltılacaktır.

Araştırması kapsamında yer alan 1026 işyerinin %71,6'sı 10 ve üzeri istihdamlı iken kalanı 10'un altında işçi çalıştırmaktadır. 10-49 arası işçi çalıştıran işyerlerine uygulanan işyeri bilgi formu oranı %60,3'tür. Bu durum araştırma sonuçlarına bu büyüklükte işyerlerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle araştırma orta ölçekte işyerlerine ait verileri daha etkin yansımaktadır. Araştırma sonuçları işyeri bazında orta ölçekte ticaret, inşaat ve imalat sektörlerde yer alan işyerlerinden gelen sonuçlar yönünde eğilim sergilemektedir. Bu bilgiler İŞKUR hizmetlerinin sektörlere göre öncelik sıralamasına da belirlemektedir.

En az 25 yıl boyunca il ekonomisinde tutunabilen işyerlerinin %30,5'i toptan ve perakende ticaret sektöründe, %15,3'ü imalat sektöründe, %12,2'si inşaat sektöründe, %12'si ise diğer hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinden oluşmaktadır. Bu veriler il ekonomisinde ağırlığın toptan ve perakende ticaret sektöründe inşaat sektörüne kaydığını göstermektedir.

Araştırmada yer alan işyerlerinde çalışanların %20,3'ü Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar meslek grubunda, %18,2'si Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunda, %17,9'u Nitelik gerektirmeyen mesleklerde, %19,7'si Hizmet ve satış elemanları meslek grubunda yer almaktadır. Bu bilgiler İŞKUR hizmetlerinin meslek gruplarına göre öncelik sıralamasına da belirlemektedir.

Araştırma kapsamında yer alan toplam 1026 işyerinin 197'sinde mevsimlik işçi çalıştırdığı tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle her beş işyerimden birinde mevsimlik işçi çalıştırılmaktadır. Mevsimlik işçilik yıl içerisinde hem üretimin azlığına hem de eksik istihdam ve geçici işsizliğe sebep olmaktadır. Sivas ilindeki orta ölçekte firmalarda yoğun olarak görülen mevsimlik işçilik durumunun il işsizliği üzerindeki etkileri nitelik ve nicelik itibariyle ortaya konulmalı. Mevsimlik işçilerin, mevsim sonu nedeniyle ortaya çıkan işsizlik problemlerinin çözümü için önlenmeler alınmalıdır.

Araştırma kapsamında değerlendirilen işyerlerinin %42,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanırken, %40,6'sı İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmaktadır. İşverenler açık işlerin %74'ünü İŞKUR aracılığyla, %56,1'ini akraba-eş dost aracılığıyla, %8,1'ini ise internet –sosyal medya aracılığyla sağlamaktadır. 2013 yılına göre İŞKUR aracılığyla eleman arama oranları artmıştır. Bu durum İŞKUR'un işgücü piyasasındaki etkinliğinin artttığının göstergesidir. Bu doğrultuda yapılması gereken ildeki tüm işverenlerin İŞKUR ile aktif olarak çalışmasını sağlamaktır.

Akraba-eş dost kanalıyla eleman arama oranı 2013 yılına göre düşüşe geçmiştir. İnternet-Sosyal medya aracılığılya açık işlere eleman arama oranı 2014 yılında bir önceki yıla göre artışa geçmiştir. Bu veriler 2014 yılı il işgücü piyasasının 2013 yılına göre uzmanlaştığının göstergesidir. Kamu istihdam Kurumu olan İŞKUR ildeki tüm işyerlerine hizmetlerini etkin ve verimli bir şekilde anlatmalı, işyerleri ile işsizliğin çözüm noktasında ortak projeler uygulamalıdır. İŞKUR'un işgücü piyasasına etkinliği arttıkça ildeki işsizlik oranı da belirli ölçekte azalacaktır. Bu doğrultuda İŞKUR aktif ve pasif işgücü politikalarını plan ve program çerçevesinde devamlı olarak uygulamalıdır.

Araştırma kapsamında değerlendirilen işyerlerinin %22'sinin açık iş verdiği tespit edilmiştir. Bu durum her beş işyerinden birisinin açık iş verdiğini göstermektedir. Açık işlerin %35,1'i Toptan ve perakende ticaret sektöründe, %27'si İmalat sektöründe, %12,4'ü ise İnşaat sektöründe yer alan işyerlerinde yer almaktadır. Bu veriler İŞKUR Kurumsal Danışmanlık hizmetlerinin yönünü belirlenmesinde önem arz etmektedir.

Araştırma sonuçlarına toplam 876 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İl geneli açık iş oranı ise %2,5'tir. Başka bir ifadeyle il geneli her 100 açık işin 97'si dolu, 3'ü ise doldurulmayı beklemektedir. Bu oran %2,7 olan Türkiye ortalamasına yakın değerdedir.

Araştırma kapsamında tespit edilen açık işlerin %23,8'i Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar, %21'i Hizmet ve Satış Elemanları, %19,3'ü Nitelik gerektirmeyen meslekler, %18,4'ü Tesis ve

Makine Operatörleri ve montajcılar meslek grubunda yer almaktadır. Bu dört meslek grubundaki açık iş oranı %92,5'tir. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin meslek bilgileri incelendiğinde, araştırma kapsamında işyerlerince elde edilen açık işlerdeki mesleklere paralellik gösterdiği dikkat çekmektedir. Bu paralelliğe rağmen İŞKUR tarafından araştırma kapsamında tespit edilen açık işlerin istihdamla sonuçlandırılması oranı oldukça düşüktür. Bu durumun temel nedenlerinden biri araştırma kapsamında tespit edilen açık işlerin Kuruma kazandırılma oranının en yüksek seviyede olmamasıdır. Diğer bir ifadeyle İŞKUR her dört açık işten sadece 3'ünü Kuruma kazandırmıştır. İŞKUR il Müdürlüğü yayınladığı açık işlerin piyasadaki gerçek açık işlerle uyum içerisinde olup olmadığını araştırma sonuçları ile karşılaştırması gerekmektedir. Açık iş paylarının ve oranlarının yüksek olduğu sektörlere yoğun işyeri ziyareti yapmalı ve yine açık iş oranı ve payının yüksek olduğu meslek grubunda çalışanlara yoğun danışmanlık hizmeti verilmesi gerekmektedir.

Araştırma kapsamında tespit edilen açık işler için yüzde 51,9 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. Başka bir deyişle açık işe sahip işyerlerinin %48,1'i açık iş için herhangi bir öğrenim düzeyi talep etmemektedir. İşverenler açık işleri için aradığı elemanlardan ilk olarak iş ahlakına sahip olmasını beklemektedir. Diğer bir ifadeyle her 100 açık işin 67'sinde işçide iş ahlakı aranmaktadır. İş ahlakını %62,1 ile fiziki ve bedensel yeterlilik, %51,3 ile yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe, %41,5'için ise takım çalışması aranmaktadır. Bu durum ilimizdeki işverenlerin ahlaklı, bedenin yeterli, mesleki bilgiye sahip ve takım çalışmasına yatkın elemanlar aradığını göstermektedir. İstenilen becerilerin iş arayanda haiz olması ilgili açık işlerin istihdamla sonuçlanması olasılığını artırmaktadır. Bu doğrultuda İŞKUR il Müdürlüklerinin Danışmalık görüşmesi ve Aktif işgücü hizmetlerini bu veriler ışığında şekillendirmesi gerekmektedir. Ayrıca çalışma hayatında iş ahlakı üzerine yapılacak seminerler ve panellerle hem işverenin hem de işçinin bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

İldeki her 100 işyerinden 38'i eleman temininde güçlük çekmektedir. İl işgücü piyasasındaki eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinin mesleksizlik, tecrübesizlik, iş aramamak olarak sıralanabilir. İŞKUR aktif işgücü hizmetleri kapsamında meslek edindirme kursları ile mesleksizlik, staj programları ile tecrübesizlik, danışmanlık hizmetleri ile iş aramama problemleri ortadan kaldırılabilir. Yine çalışma ve iş koşullarının yetersizliği kurumsal iş danışmanlığı hizmetleri ve çalışma müfettişlerinin denetimi ile minimum seviyeye indirilebilir.

Araştırma sonuçlarına göre 30 Haziran 2015 tarihi sonu itibariyle 1 yıllık sürede istihdamın yönü %7'lik bir oranla pozitiftir. Bu noktada 2015 yılında İŞKUR İl Müdürlüğü net istihdam artışı beklenen sektörlerdeki işyerlerine işyeri ziyareti programı kapsamında ziyaretler düzenleyerek net istihdam artışı beklenen mesleklerdeki açık işlerin istihdamla sonuçlanma hızını kısaltmaları önem arz etmektedir. Gelecek döneme ait beklentilerin İŞKUR tarafından iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Hem ildeki açık iler, hem temininde güçlük çekilen meslekler hem de gelecek ne istihdam beklentileri birlikte değerlendirilerek aktif ve pasif istihdam politikaları yerinde ve verimli bir şekilde kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

İŞKUR, 2013 İşgücü Piyasası Analizi

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	
İşyerinin Yasal Unvanı	
İşyerinin Tabela Unvanı	
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.	

	Evet	Hayır	Fikrim Yok
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.			
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.			
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.			
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.			
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.			
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.			
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.			
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.			
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.			
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.			

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../	.....	@.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz.
(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)

Evet ☐

Hayır ☐

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. → **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi

faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle

edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin

ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, 2014

Meslekler	Genel Toplam
MAKİNECİ (DİKİŞ)	90
MERMER İŞÇİSİ	64
GARSON (SERVİS ELEMANI)	49
PAZARLAMACI	31
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	30
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	30
AŞÇI	28
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	25
GİYİM VE GİYİM AKSESUARLARI SATIŞ ELEMANI	24
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	21
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	20
BULAŞIKÇI (STEVARD)	19
ÖN MUHASEBECİ	19
PLASTİK DOĞRAMACI /PVC DOĞRAMA-İMALAT VE MONTAJCISI	18
İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)	18
KAZMACI-MADEN VE TAŞOCAĞI	18
MOBİLYA İMALATÇISI/MOBİLYACI (AHŞAP)	17
BETONARME DEMİRCİSİ	17
MOBİLYA MONTAJ İŞÇİSİ	15
ELEKTRİK TEKNİKERİ	15
TAŞ AYIRICI (MERMER, GRANİT)	15
KASAP	14
KASİYER	14
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	14
MATEMATİK ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM	12
MUHASEBECİ	12
SATIŞ DANIŞMANI	12
GREYDER OPERATÖRÜ	11
BETON TRANSMİKSER OPERATÖRÜ	11
ELEKTRİK TESİSATI VE PANO MONTÖRÜ TEKNİSYENİ/ELEKTRİK TEKNİSYENİ	11
SEYAHAT SERVİS ELEMANI (HOST/HOSTES/OTOBÜS-TREN)	10
PLASTİK ŞİŞİRME FİLM ÜRETİM OPERATÖRÜ (EKSTRÜZYON)	10
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ (RİNG/VATER/VARGEL)	10
ÜTÜCÜ (EL İLE)	10
KALİTE KONTROLÖRÜ-KUMAŞ	10
DEPO GÖREVLİSİ (GIDA)	10
TERZİ	9
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	9
IZGARA USTASI	9
ÜTÜCÜ	8

DÖNER USTASI	8
SİLİNDİR OPERATÖRÜ	8
HARİTA TEKNİKERİ	7
VİNÇ OPERATÖRÜ	7
TARİH ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM	7
DÖKÜMCÜ (METAL)	7
BETON POMPA-PÜSKÜRTME OPERATÖRÜ	7
ZİHİNSEL ENGELLİLER ÖĞRETMENİ-ÖZEL EĞİTİM	7
SIVACI	7
DEMİRYOLU HATTI BAKIM ONARIMCISI	7
KEPÇE OPERATÖRÜ	7
EKSKAVATÖR(KAZIMA VE YÜKLEME) OPERATÖRÜ	6
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	6
KAMYONET ŞOFÖRÜ	6
KOMPOZİT CEPHE KAPLAMA İŞÇİSİ	6
HAMURKAR	6
PİŞİRİCİ (EKMEK)	6
REYON GÖREVLİSİ	6
ŞARKÜTERİ ÜRÜNLERİ SATIŞ ELEMANI	6
CEP TELEFONU VE AKSESUARLARI SATIŞ ELEMANI	6
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	6
MOBİLYA İMALAT USTASI / MOBİLYACI (AHŞAP)	6
HEMŞİRE	6
YAPI YALITIMCISI	6
İNŞAAT BOYACISI/BOYACI-BİNA	6
TAŞ VE TUĞLA DUVARCISI	6
İNŞAAT MÜHENDİSİ	5
FAYANS, SERAMİK VE KARO DÖŞEMECİSİ	5
PİZZA USTASI	5
OTOPARK GÖREVLİSİ	5
ÇELİK KAYNAKÇISI	5
DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ	5
BETON SANTRAL OPERATÖRÜ	5
GRAFİKER	5
MOBİLYA DÖŞEME İŞÇİSİ	5
MANTAR TOPLAYICISI	5
ÇORAP ÖRME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	5
MANAV	5
GIDA MÜHENDİSİ	5
ELEKTRİKLİ EV ALETLERİ BAKIM VE TAMİRCİSİ	5
YIKAMA MAKİNESİ OPERATÖRÜ (MADEN)	5
İNŞAAT TEKNOLOJİSİ TEKNİKERİ	4
SIHHİ TESİSATÇI/ISITMA VE SIHHİ TESİSATÇI	4

TOPOĞRAF	4
MAKİNE TEKNİKERİ	4
ALÜMİNYUM DOĞRAMACI	4
İLK YARDIM EĞİTMENİ (SÜRÜCÜ KURSU)	4
DİREKSİYON EĞİTMENİ	4
OTOBÜS MUAVİNİ	4
MOBİLYA VE DEKORASYON MONTAJ İŞÇİSİ	4
LOKUM USTASI	4
KASAP (ET HAZIRLAYICI)	4
MUHABİR	4
ELEKTRİK TESİSATÇISI-BİNA	3
ROK (ZEMİN DELİCİ) MAKİNESİ OPERATÖRÜ	3
SOĞUTMACI VE HAVALANDIRMACI (İKLİMLENDİRME)	3
ELEKTRİK MÜHENDİSİ	3
DEPO HAMALI	3
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	3
SEKRETER	3
GELİŞİM PSİKOLOJİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ	3
ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİ ÖĞRETMENİ	3
TÜRKÇE ÖĞRETMENİ	3
MAKİNE MÜHENDİSİ	3
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	3
ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	3
BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	3
AHŞAP BOYAMACI	3
FORKLİFT OPERATÖRÜ	3
ET VE ET ÜRÜNLERİ SATIŞ ELEMANI	3
UN İMAL İŞÇİSİ	3
ZÜCCACİYE SATIŞ ELEMANI	3
ÇELİK KAPI MONTAJ İŞÇİSİ	3
TATLI USTASI (BAKLAVA)	3
TORNACI (TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ)	3
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	3
ACİL TIP TEKNİSYENİ	3
EBE	3
MOTOSİKLET SATIŞ ELEMANI	3
KURYE	3
JEOLOJİ MÜHENDİSİ	3
SIVACI (ÇİMENTO ALÇI)	2
YÜKLEYİCİ (LODER) OPERATÖRÜ	2
DÖKME BETON İMAL İŞÇİSİ	2
PARKE DÖŞEYİCİSİ	2
ISI YALITIMCISI	2

BETON VE BETONARME KALIPÇISI	2
ARGON KAYNAKÇISI (TIĞ KAYNAKÇISI)	2
DEPO SORUMLUSU	2
MİMAR	2
SEYAHAT ACENTESİ SATIŞ GÖREVLİSİ	2
AŞÇI YARDIMCISI	2
EL İLANI, BROŞÜR DAĞITICISI	2
COĞRAFYA ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM	2
ELEKTRİK ARK KAYNAKÇISI (MAKİNE İLE)	2
MERMER DÖŞEYİCİ	2
ASANSÖR BAKIM VE ONARIM İŞÇİSİ	2
MATBAA USTASI	2
MOBİLYA DÖŞEME KESİM İŞÇİSİ	2
KİMYAGER	2
ASANSÖR MONTAJ İŞÇİSİ	2
LASTİK KAPLAMA İŞÇİSİ	2
METAL TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ	2
TATLI SU BALIKLARI ÜRETİCİSİ	2
MOTORSİKLETLİ KURYE	2
BEYAZ EŞYA ÜRÜNLERİ SATIŞ ELAMANI	2
PERDE VE MEFRUŞAT (EV TEKSTİL) SATIŞ ELEMANI	2
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİ	2
KESECİ	2
FİZYOTERAPİST	2
ELEKTRİK-ELEKTRONİK TEKNİSYENİ	2
BİLGİSAYAR TEKNİK SERVİSÇİSİ/BİLGİSAYAR DONANIM TEKNİSYENİ	2
PSİKOLOG	2
DOĞALGAZ TESİSAT TEKNİSYENİ	2
PASTA USTASI	2
ASFALT PLENTİ OPERATÖRÜ	1
AMBAR/DEPO GÖREVLİSİ	1
BÜRO İŞÇİSİ	1
İNŞAAT BEKÇİSİ	1
DİĞER ELEKTRİK TEKNİSYENLERİ	1
ARGE ELEMANI	1
BEKÇİ	1
AYAKKABI, DERİ VE YAN ÜRÜNLERİ SATIŞ ELEMANI	1
SONDAJ OPERATÖRÜ/SONDÖR	1
HARİTA MÜHENDİSİ	1
DİĞER İNŞAAT TEKNİSYENLERİ	1
TRAFİK VE ÇEVRE BİLGİSİ ÖĞRETİCİSİ (SÜRÜCÜ KURSU)	1
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONTROLÖRÜ	1
BÜRO MAKİNESİ OPERATÖRÜ (REPRODÜKSİYON)	1

İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ	1
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM	1
ERKEK BERBERİ/ERKEK KUAFÖRÜ	1
FREZECİ (FREZE TEZGAHI OPERATÖRÜ)	1
KİMYA MÜHENDİSİ	1
ELEKTROSTATİK BOYA OPERATÖRÜ	1
SAYFA TERTİPÇİSİ	1
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	1
PASACI (EKMEK)	1
GIDA TEKNİKERİ	1
MOBİLYA VE DEKORASYON MONTAJ USTASI	1
OTOMASYON SİSTEMLERİ TEKNİSYENİ	1
HELVA USTASI	1
YÖNETİCİ SEKRETER / ASİSTAN	1
CNC PUNCH MAKİNESİ OPERATÖRÜ	1
SATIN ALMA SORUMLUSU	1
DÜZELTMEN (GAZETE)	1
REKLAM TABELACI	1
METAL SAC İŞLEME İŞÇİSİ	1
CNC ABKANT PRES TEZGAHI OPERATÖRÜ	1
SU SATIŞ VE DAĞITIM ELEMANI (DAMACANA)	1
RADYOLOJİ TEKNİSYENİ (RADYASYON ONKOLOJİSİ)	1
OTO SATIŞ ELEMANI	1
GIDA KONTROL TEKNİSYENİ/GIDA TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ	1
SATIŞ DESTEK ELEMANI (MÖRŞ)	1
ŞEF GARSON	1
ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ TEKNİKERİ	1
MAKİNE MONTAJ VE BAKIM ONARIMCISI	1
ELEKTRİK-ELEKTRONİK TEKNİKERİ	1
OTO LPG MONTAJCISI (SIRALI SİSTEM)	1
KEBAP USTASI	1
MAĞAZA MÜDÜRÜ	1
SİGORTA EKSPERİ (MOTORLU KARA TAŞITLARI-KAZA)	1
MAKİNE BAKIMCI	1
ÇOBAN/SÜRÜ YÖNETİM ELEMANI (BÜYÜKBAŞ HAYVAN)	1
MOBİLYA SATIŞ ELEMANI	1
YAZILIM TASARIMCISI	1
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	1
ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSİ	1
LASTİK-CANT MONTAJ İŞÇİSİ	1
BİLGİSAYARLI MAKİNE (CNC OPERATÖRÜ)	1
KALORİFER ATEŞÇİSİ (KATI VE SIVI YAKIT)	1
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	1

ÇAYCI	1
OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	1
OTOMOTİV KAPORTA USTASI	1
OTOMOTİV ELEKTRİKÇİSİ	1
BÜRO MEMURU (GENEL)	1
METİN YAZARI	1
İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENİ	1
FIRINCI USTASI-UNLU MAMULLER	1
DİĞER UZMAN TIP DOKTORLARI	1
SATIŞ MÜDÜRÜ	1
ÇAMAŞIRHANE ELEMANI (YIKAMA)	1
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ TEKNİKERİ	1
YEMEK DAĞITIM ELEMANI (KEPÇECİ)	1
TIBBİ LABORATUAR TEKNİKERİ	1
PİDE USTASI	1
IZGARA KÖFTECİSİ	1
TEKSTİL TEKNİKERİ	1
SATIŞ GÖREVLİSİ	1
OKSİ-GAZ KAYNAKÇISI	1
GENEL TOPLAM	1324

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SİVAS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Bankalar Cad. 1. Park Sok. No:7 SİVAS
Tel: 0 346 221 25 11
www.iskur.gov.tr